

Göteborgs Universitet
Sociologiska Institutionen

”Myrornas krig”

En studie av representationen av kön i televisionens och tidningarnas nyhetsrapportering

Maria Arkhede Olsson
C-uppsats, 10 poäng
VT:2007
Handledare: Jonas Parsmo

Abstract.

Kurs: Fördjupningskurs i Sociologi

Titel: Myrornas krig - en studie av representationen av kön i televisionens och tidningarnas nyhetsrapportering

Författare: Maria Arkhede Olsson

Huvudhandledare: Jonas Parsmo

Institution: Sociologiska Institutionen

Typ av arbete: C-uppsats, 10 poäng

Syfte:

Min studie syftar främst till att på ett deskriptivt sätt belysa och lyfta fram hur kön finns representerat i media (Tv och tidningar) i olika sammanhang på en lokal nivå (här Göteborg). Studien syftar till att uttala sig om närvaron och representationen av kön, men dock inte gå djupare in på vad som i sig orsakar denna representation.

Den syftar också till att undersöka om denna representation följer samma mönster som tidigare belysts i annan forskning.

Som bisyfte har den slutligen att koppla delar av mitt resultat till ett tänkt teoretiskt sammanhang, varav jag således också kommer att ställa den i relation till några utvalda teorier.

Frågeställning:

"Hur och på vilket sätt representeras kön i TVs Nyhetsuppläsningar och tidningarnas nyhetsartiklar?"

"Hur ser den könsmissiga fördelningen ut i studion, och hur ser det ut i reportagen?"

Metod:

Jag har använt mig av kombinerad kvalitativ och kvantitativ metod, för att på så sätt dels kunna kvantifiera mitt material, men också för att i viss utsträckning även göra en kvalitativ undersökning genom en innehållsanalys.

Materialet i min studie kommer från två veckors analyserande av dels två tidningar (GP och GT) och dels två nyhetssändningar (Västnytt och TV4 Göteborg).

Sammanfattning av resultatet:

Jag har i min studie kommit fram till att representationen av kön fortfarande är relativt ojämlig. På de flesta poster, oavsett om det är i form av intervjuad eller reporter, är män i kraftig övervikt, och kvinnor är inte sällan statistiskt mindre till antalet.

Min studie stämmer bra överens med tidigare gjorda studier på området, men har även vissa skillnader - framförallt ligger dessa skillnader i procentsatsen på det studerade materialet.

Det tycks inte heller, baserat på min studie, vara någon skillnad om man studerar material från mer kommersiella kanaler, med exempelvis kanaler som är icke-kommersiella. Resultatet blir liknande i båda fallen.

Innehållsförteckning:

1. Inledning, syfte, hypotes och problemformulering	1
1.1 Inledning	1
1.2 Syfte	1
1.3 Hypotes	1
1.4 Problemformulering	1
1.5 Uppsatsens Disposition:	2
2. Tidigare forskning	2
2.1 Mitt material	2
2.2 Min egen studie	3
3. Varför studera Genus/Kön?	4
3.1 Definition av Genus och Kön:	4
3.1.1 Kön:	4
3.1.2 Genus:	5
4. Teoretisk utgångspunkt:	5
4.1 Teorier om Genus:	5
4.1.1 Sylvia Walbys patriarkala teori	5
4.1.2 Pierre Bourdieus teori	6
4.2 Massmedia	7
4.2.1 Massmedia som skapare av världen	7
4.2.2 Massmedia och kampen om representativitet	8
4.3 Teorier om massmedia och kommunikation	
4.3.1 Spegelteorin:	9
4.3.2 Agendasetting teorin/ Dagordningsteorin:	9
4.3.3 Kommunikationsteorier:	10
4.3.3.1 Shannon & Weawers kommunikationsmodell:	10
4.3.3.2 Lasswells kommunikationsmodell:	11
4.3.3.3 Min egen studie	12
5. Massmedia och genus	12
5.1 Massmedia och stereotyper:	12
5.2 "Masculine newsroom hegemony"/ Det manliga nyhetsrummet:	13
5.3 Kvinnliga journalister: "Soft touch journalism":	14
6. Metod	15
6.1 Val av metod:	15
6.2 Urval TV:	16
6.2.1 SVT och Västnytt:	16
6.2.2 TV4 och TV4 Göteborg	17
6.3 Urval TV- Sändningar:	17
6.3.1 Komplettering/Ersättning av originaltider:	19
6.4 Hur analysen av TV går till mer specifikt:	19
6.4.1 Analys av Tv personalen:	19
6.4.2 Analys av innehållet i reportaget:	20
6.4.2.1 Hur ser den könsliga representationen ut i reportaget i sin helhet ut:	20
6.4.2.2 Inom vilken kategori hamnar reportaget	20

6.4.2.3 Vilken roll/position har den som intervjuas	21
6.5 Urval tidningar:	21
6.5.1 Urval artiklar:	22
6.6 Hur analysen av tidningarna går till mer specifikt:	23
6.6.1 Analys av tidningspersonal:	23
6.6.2 Analys av tidningsartiklar:	23
6.6.2.1 Hur ser den könsliga representationen ut i artiklarna i sin helhet ut	23
6.6.2.2 Inom vilken kategori hamnar artikeln/Vad är artikelns huvudsakliga innehåll	24
7. Resultat/Analys	24
7.1 Resultat TV	24
7.1.1 Veckornas karaktär	24
7.2 Analys av Tv personalen	25
7.2. 1 Västnytt	25
7.2.2 TV4 Göteborg:	26
7.2.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg:	26
7.2.4 Jämförelse tidigare forskning:	27
7.2.5 Egna reflektioner:	28
7.2.6 En teoretiskt möjlig förklaring:	28
7.3 Hur ser den könsliga representationen ut i reportaget i sin helhet ut:	28
7.3.1 Västnytt:	28
7.3.2 TV4 Göteborg:	29
7.3.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg:	29
7.3.4 Egna reflektioner:	29
7.3.5 En teoretiskt möjlig förklaring:	30
7.4 Inom vilken kategori hamnar reportaget/Vad är reportagets huvudsakliga innehåll:	30
7.4.1 Västnytt	30
7.4.2 TV4 Göteborg	32
7.4.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg:	33
7.4.4 Jämförelse tidigare forskning:	33
7.4.5 Egna reflektioner:	34
7.4.6 En teoretiskt möjlig förklaring	35
7.5 Vilken roll/position har den som intervjuas:	35
7.5.1 Västnytt:	35
7.5.2 TV4 Göteborg	37
7.5.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg	38
7.5.4 Jämförelse tidigare forskning	38
7.5.5 Egna reflektioner:	38
7.5.6 En teoretiskt möjlig förklaring	39
7.6 Resultat tidningar	40
7.6.1 Veckornas karaktär:	40
7.6.2 Analys av tidningspersonal:	40
7.6.2.1 GT	40
7.6.2.2 GP	41
7.6.3 Jämförelse GT och GP	41
7.6.4 Jämförelse tidigare forskning	41
7.6.5 Egna reflektioner:	42

7.6.6 En teoretiskt möjlig förklaring	42
7.7 Hur ser den könsliga representationen ut i artiklarna i sin helhet ut:	42
7.7.1 GT	42
7.7.2 GP	43
7.7.3 Jämförelse GT och GP	43
7.7.4 Jämförelse tidigare forskning	43
7.7.5 Egna reflektioner	44
7.7.6 En teoretiskt möjlig förklaring	44
7.8 Inom vilken kategori hamnar reportaget/Vad är reportagets huvudsakliga innehåll:	44
7.8.1 GT	44
7.8.2 GP	45
7.8.3 Jämförelse GT och GP	47
7.8.4 Jämförelse tidigare forskning	47
7.8.5 Egna reflektioner	47
7.8. 6 En teoretiskt möjlig förklaring	48
8. Slutsatser	48
9. Fortsatt forskning	49
Bilaga 1	
Tabellförteckning	
Referenslista	

1. Inledning, syfte, hypotes och problemformulering:

1.1 Inledning

I dagens högt utvecklade samhälle har medierna blivit en del av vårt dagliga konsumtionsflöde. De flesta individer i samhället har på något sätt tillgång till det flöde av information och nyheter som förmedlas ut i samhället genom diverse nyhetskanaler. På grund av detta är det intressant att ställa frågan om huruvida media och genus har en relation. Spelar det någon roll hur representationen av kön ser ut i media?

Svaret på den frågan är att det gör det till viss del. I en anda av jämställdhet är det synnerligen intressant att studera detta fenomen, och att synliggöra hur den faktiska representationen ser ut, hos de olika medieformerna.

Anledningen till att jag har valt detta ämne till min uppsats har att göra med min tidigare B-uppsats i Kriminologi. Den uppsatsen hade namnet ”Den svaga gärningsmannen - en studie av den massmediala bilden av kvinnliga gärningsmän” och behandlade tidningars (och i mitt fall specifikt Aftonbladets) syn på kvinnliga gärningsmän. Under arbetet med uppsatsen föddes tanken att även jämföra synen på kvinnliga gärningsmän i tidningar mot andra mediala kanaler. Problemet var bara att antalet kvinnliga gärningsmän från Sverige är ytterst få – således skulle det vara svårt att analysera tv-reportage om dem eftersom de inte finns så många att tillgå. Tanken att analysera tv-program försvann dock inte, utan istället började jag omformulera den tanken och lyfta frågan till att omfatta ett större och bredare perspektiv. Då jag också är intresserad av frågan om jämställdhet och representativitet rent allmänt blev resultatet en tanke om att studera genusrepresentation rent allmänt i tv, varav det tillslut minskades ner till att specifikt omfatta genusrepresentation i tv-nyheterna. Frågan föddes också om Tv som medium var tillräckligt att studera varav jag också valde att studera tidningar på samma sätt som ovan, för att få till en relevant jämförelse. På den vägen är det.

1.2 Syfte:

Min studie syftar främst till att på ett deskriptivt sätt belysa och lyfta fram hur kön finns representerat i media (Tv och tidningar) i olika sammanhang på en lokal nivå (Göteborg). Studien syftar till att uttala sig om närvaron och representationen av kön, men dock inte gå djupare in på vad som i sig orsakar denna representation.

Den syftar också till att undersöka om denna representation följer samma mönster som tidigare belysts i annan forskning (exempelvis Edström 2006).

Som bisyfte har den slutligen att koppla delar av mitt resultat till ett tänkt teoretiskt sammanhang, varav jag också kommer att ställa den i relation till några utvalda teorier.

1.3 Hypotes:

Min hypotes utgår från den tidigare forskning som finns på området¹ som påvisar att media ofta, i både nyheter och fiktion, representerar och beskriver kön på ett ensidigt och stereotypt sätt. I min studie följs denna röda linje och tanke genom hela studien, vilket gör att denna hypotes även mynnar ut i min problemformulering nedan och återspeglas även vidare i mitt syfte.

1.4 Problemformulering:

Problemområdet och min forskningsfråga kretsar kring det övergripande forskningsområdet ”den könsliga representationen i massmedia”. Min studie syftar till att på ett deskriptivt sätt studera hur Tv och tidningar på en lokal nivå (här Göteborg) beskriver/representerar kön i sina nyhetssändningar/nyhetsartiklar utifrån hypotesen att män och kvinnor representeras på ett ensidigt och i viss mån även stereotypt sätt. Omformulerat till en konkret forskningsfråga skulle min problemformulering således lyda som följer:

¹ Edström, Maria *Tv – rummets eliter, föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion* (2006)

”Hur och på vilket sätt representeras kön i TV:s Nyhetsuppläsningar och tidningarnas nyhetsartiklar?”

”Hur ser den könsmissiga fördelningen ut i studion, och hur ser det ut i reportagen?”

1.5 Uppsatsens Disposition:

För att enklare förstå min studie och för att förenkla orienteringen kommer jag nedan att förklara den vidare dispositionen av min uppsats. De olika delarna är tänkta att läsas efter varandra, och är därför inte fristående (även om man säkert kan läsa vissa delar på det sättet om man önskar)

I avsnitt 2 kommer det tidigare materialet inom mitt problemområde att beskrivas. Det är även här man finner det huvudmaterial i form av tidigare studier som jag själv använt mig av under, och vid genomförandet av, min studie.

I avsnitt 3 kommer en kort introduktion av hur jag ser på kön och genus att genomföras.

I avsnitt 4 kommer min övergripande teoretiska utgångspunkt att preciseras och förklaras närmare, både vad gällande motivering och användningsområde.

Teorierna har i sig delats in i två kategorier; teorier som rör genus, och teorier som rör massmedia i stort. Detta för att underlätta vidare läsning.

I avsnitt 5 kopplas massmedia och genus ihop i en större utsträckning än vad som tidigare gjorts. Detta för att genus och massmedia som sådant är centrala begrepp i min studie. För att enklare kunna få ut något konstruktivt ur mitt resultat kommer detta avsnitt användas som bakgrund.

Avsnitt 6 är mitt metodkapitel, där de metoder jag använt mig av generellt men även mer specifikt kommer att preciseras. Motiveringen för de urval jag har gjort kommer även att specificeras här.

Det 7 avsnittet är mitt resultatavsnitt, där de resultat jag kommit fram till i min studie kommer att redovisas sam till viss del analyseras.

Det 8 avsnittet syftar till att belysa några av mina slutsatser, och det 9onde är tänkt som en ingång till fortsatt forskning.

2. Tidigare forskning

2.1 Mitt material

Det finns ett rikt material av tidigare forskning att tillgå inom mitt problemområde. Genus och representation i tidningar och Tv är någonting som har studerats under lång tid och i olika sammanhang – nationellt, nordiskt, likväl som internationellt.

Några av de böcker som varit väsentliga i både den tidigare forskningen överlag samt fungerat som huvudböcker i min studie kommer kort och precist att presenteras nedan – för att ge en ingång till tidigare forskningsfält och ett hum om vad och som problematiserats och denna problematisering har sett ut, likväl en ingång till min egen studie².

Vad gällande de svenska studier som finns, så är det främst två böcker som är centrala i min studie. Den ena är en nyligen publicerad studie (2006) av Maria Edström vid namn *”Tv –rummets elit, föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion”*. Avhandlingen redovisar bland annat hur den könsliga representationen ser ut inom Tv såväl i fakta som i fiktion och hur föreställningar om kön och makt fördelas på olika genrer. Den problematiserar, förklarar och redogör också för det så kallade ”elitbegreppet”³. Studien är en kvalitativ och kvantitativ granskning av totalt en veckas tv-program från SVT1, SVT2 och Tv4 på bästa sändningspunkt (klockan 18-23)⁴.

I den andra studien, *”Medier, genus och makt”*⁵ presenteras både svensk och internationell forskning inom fältet för genus och media⁶. Studien diskuterar hur kvinnor och män representeras

² Notera att jag som komplement i min studie också använt mig av diverse rapporter, bland annat från Statens Offentliga Utredningar (SOU) men dessa kommer inte att redovisas närmare nedan. Bland annat SOU 1999: 126.

³ Edström, (2006)

⁴ Se Internetsida: ”övrigt 1”

⁵ Jarlbro, Gunilla *”Medier, Genus och Makt”* (2006)

och agerar i media överlag, och mer specifikt i nyheter, reklam och annan populärkultur⁷. Representationen diskuteras och problematiseras bland annat utifrån tanken om relationen mellan media och unga människors uppfattning om identitet.

Vad gällande internationella studier finns det även där en mängd olika varianter att tillgå. Den mest översiktliga vad gällande de internationella studierna, och som inte bara förevisar material från USA, Europa eller andra västerländska länder är *"Women and Media"*. I studien från 2004⁸ finns ett internationellt perspektiv på kvinnor och media, där ingående studier från bland annat Israel och Indien redovisas och där den generella problematiseringen av kön och journalistik tas upp till ytan och granskas lite närmare.⁹

*"Women and Journalism"*¹⁰ är den studie som främst koncentrerat och inriktat sig på USA och Storbritannien, med jämförande studier länderna emellan. Studien fokuserar sig bland annat på de kvinnliga journalisternas erfarenheter och behandlar frågor som rör deras specifika roller och den status/brist på status som de upplever sig få i egenskap av sitt kön. Genusstrukturer i både radio, television och tryckt material undersöks och strategier för att komma tillrätta med dessa redovisas.¹¹

Utöver dessa specialiserade böcker har självfallet mer böcker och studier använts som underlag, böcker som främst varit av mer generell karaktär om media och dess roll överlag. Två av dessa är värda att nämnas lite mer, då de har spelat en central roll i den generella förståelsen av media och påverkan, samt media och stereotyper.

Den första är Pierre Bourdieus bok *"Om Televisionen"* (1998) ger en ökad förståelse på televisionen som sådan utifrån Bourdieus tankegångar. I studien redovisas tankar och funderingar om den tilltagande kommersialiseringen av Tv som media, och om journalistik som sådant i allmänhet¹². Även om Bourdieu inte är huvudteorin i uppsatsen används boken för att belysa förändringen inom televisionen.

Den andra boken av mer generell karaktär är boken *"Allt är möjligt – en handbok för mediekritik"* (Jacobson, Broman, Norrby 2004), men en mer tydlig feministisk inriktning och karaktär. Boken är skriven av ett feministiskt nätverk som startades 1992 och behandlar massmedias syn på kvinnor och den stereotypifiering av individer som råder överlag. Den genomsyrade tanken med boken är att medias sexualiserande och ojämställda innehåll går på tvären med den svenska tanken om jämställdhet, och även om det finns en feministisk tanke bakom det hela berörs även mäns situation¹³.

2.2 Min egen studie:

Hur passar då min egen studie in i sammanhanget?

Ser man till tidigare forskning så kan det tyckas att ytterligare en studie inom samma område kan verka överflödig. Men ser man till frågans ständiga aktualitet¹⁴, och på de problem som massmedia i relation till kön fortfarande brottas med, så inser man att för liten förändring har skett för att man skall kunna påstå att detta ämne är färdiganalyserat. Min studie kommer förhoppningsvis att påvisa frågans ständiga aktualitet, och förhoppningsvis även ligga till grund för fortsatta analyser och

⁶ Ibid.

⁷ Se Internetsida: "övrigt 2"

⁸ Ross, K Byerly, C *"Women and Media - International perspectives"*, 2004

⁹ Ibid.

¹⁰ Chambers, D Steiner, L Fleming, C *"Women and Journalism"* 2004

¹¹ Ibid.

¹² Bourdieu, P *"Om Televisionen"*, 1998

¹³ Jacobson, M Broman-Norrby, A *"Allt är Möjligt - en handbok i mediekritik"*, 2004

¹⁴ Ett exempel på detta är just den nyutkomna studien av Edström 2006

studier inom området. Notera även att min studie främst har ett starkt lokalt perspektiv, där tidningar och television med kopplingar till Göteborg kommer att redovisas, till skillnad från tidigare forskning som haft ett mer nationellt perspektiv.

Tidigare forskning sträcker sig fram till 2005/2006 (exempelvis Edström 2005) vilket gör att min studie, som utförs 2007, kan ses som en fortsättning och förlängning på tidigare gjorda studier. Min studie har dessutom en mer sociologisk frågeställning och utgångspunkt. Tillskillnad från tidigare studier¹⁵ studerar jag även tidningar och Tv där andra studier enbart koncentrerat sig på en komponent.

3. Varför studera Genus/Kön?

Att massmedia är en arena som inte alltid är så jämställd som man först tycks tro, har påvisats och till viss del även förklarats med hjälp av tidigare forskning¹⁶. Men frågan man ställer sig är ändå likväl: Varför studera just jämställdhet, representativitet och kön? Vad gör just kön väsentlig i sammanhanget?

När man tar sig en närmare titt verkar det nämligen som att både etnicitet och ålder blir relevant att studera i samband med jämställdhet.

Att etnicitet och ålder är relevant och bör nämnas i samband med studier om massmedia och jämställdhet är någonting som jag fullt håller med om. Dessa komponenter förtjänar likväl som kön samma sorts uppmärksamhet.

Men, för att kunna studera dessa fenomen anser jag att det är viktigt att först ha kommit till rätta med problemen som innefattar och berör kön. Det är även detta perspektiv som jag finner mest intressant i sammanhanget och då tidigare forskning även visat att problemet med kön inte på något sätt är helt och fullt utrett och åtgärdad anser jag att fortsatt forskning med kön som huvudkomponent är motiverad.

Varför skall man då studera kön?

För att...

- ... (A) Kön och ett könligt perspektiv har, trots tidigare forskning på området, fortsatt betydelse i relation till jämställdhet/representativitet inom televisionen och tidningar
- ... (B) En uppbyggnad av television/tidningar som systematiskt (medvetet eller omedvetet) gynnar män i slutändan leder till ojämn maktfördelning¹⁷ mellan kvinnor och män, som i förlängningen påverkar allmänheten och deras värderingar

Min utgångspunkt i denna studie ligger således på kön, och forskning om etnicitet och ålder i samband med jämställdhet är frågor som likväl är både intressanta, relevanta och viktiga – men som jag på grund av anledningarna ovan ändå överlåter till annan forskning¹⁸.

3.1 Definition av Genus och Kön:

Genus och kön är två termer som flitigt används i min studie varav det därför är på plats med en beskrivning av hur jag tillämpar dessa två termer.

3.1.1 Kön:

I mitt material kommer termen ”kön” främst att användas i den del som innefattar resultatredovisningen. Kön kommer att kopplas till de individer som förekommer i Tv/tidningar, och kommer främst att användas i resultattabellerna som påvisar den faktiska könliga fördelningen. ”Kön” är här en relativt neutral term, utan dolda föreställningar och fritt från teoretiska

¹⁵ Se Edström 2006, samt Jarlbro 2006

¹⁶ Se Edström 2006, samt Jarlbro 2006

¹⁷ Detta kan kopplas till patriarkala teorier, såsom exempelvis den av Sylvia Walby

¹⁸ Några försök till att introducera dessa begrepp i samband med sin forskning är gjord i ex. Edström, 2006

bakomliggande komponenter. Kön i detta sammanhang refererar främst till det fasta biologiska könet¹⁹.

3.1.2 Genus:

Genus som term kommer däremot främst att kopplas till den teoribildning, exempelvis Walby, som finns i min studie. Termen ”genus” är inte lika fristående som ”kön”, och används således mer i den del som innefattar analys av resultatet²⁰.

Genus är central som term inte bara i analysdelen, utan syftar också till att förklara den syn på uppkomsten av kön och könsliga skillnader som genomsyrar dels min egen studie, men likväl också tidigare forskning inom samma ämnesområde. Genus i min studie syftar inte till att förklara skillnaderna mellan män och kvinnor som biologiskt fastställda skillnader²¹ eller att man i egenskap av ett kön har en viss biologisk differens gentemot det andra könet – utan tvärtom skillnader som skapats genom sociala och kulturella förställningar²². Genus i min studie är ett till viss del socialt och kulturellt skapat kön – en konstruktivistisk syn som innefattar könsrollsocialisering²³ – där en rad agenter medverkar till denna socialisering. Kön konstrueras, beskrivs, värdesätts, samt rangordnas här aktivt av en rad olika institutioner – däribland massmedia²⁴ där just massmedias roll har en central roll i min studie.

Notera att det dock finns en rad aspekter av könsrollsocialiseringen som är problematisk, varav teorin om genus ovan främst skall ses som en ”teoretisk ansats som problematiserar relationen mellan män och kvinnor, beskriver hur kön konstrueras, förmedlar och strukturerar vår vardag på alla tänkbara områden”²⁵ och inte som en absolut sanning.

4. Teoretisk utgångspunkt:

Nedan presenteras några av de dominerande teorierna som förts fram i mitt studerade material, både vad gällande allmänna genusteorier och teorier som är mer inriktade på massmedia och kommunikation. Detta för att ge en hyfsad uppfattning kring vad som diskuterats, hur och utifrån vilka teorier som diskussionen har förts.

4.1 Teorier om Genus:

4.1.1 Sylvia Walbys patriarkala teori:

Patriarkat som sådant är ett begrepp som det i sig kan finnas vissa svårigheter att få ett konkret grepp och en uppfattning om på grund av de olika slags definitioner som florerar i olika sammanhang. Då patriarkala teorier till viss del kan utformas och beskrivas på olika sätt kommer jag nedan att definiera vilken inriktning som till stor del genomsyrar min egen studie.

Den syn på patriarkatet som genomsyrar mitt material, och som till viss del tjänar som min huvudteori uti denna studie om representationen av kön i televisionen och tidningar, överensstämmer relativt väl med Sylvia Walbys version av patriarkalteorin. Patriarkalteorier som sådan är en teori som lämpar sig bra rent allmänt vad gällande analyser kopplade till kön/jämställdhet²⁶, men det finns vissa specifika delar i Walbys teori som lämpar sig än bättre för just mitt ändamål.

¹⁹ Liknande uppdelning som gjorts i Edström, 2006 s. 15 samt Jarlbro 2006 s.13

²⁰ Denna uppdelning liknar den som Edström, 2006 gör s. 16 samt Jarlbro s. 14

²¹ En form av ”biologisk determinism” Se Internetsida: ”Ne 1”

²² Edström 2006 s. 15

²³ Giddens, A ”Sociologi” 2003 s. 113

²⁴ Giddens 2003 s. 113, Edström 2006 s. 16

²⁵ Lander I, Pettersson T, Tiby E, *Feminiteter, Maskuliniteter och kriminalitet – genusperspektiv inom svensk kriminalitet*, Studentlitteratur: 2003, s.8

²⁶ Se Walby, S i ”Teorier om patriarkatet”, (Björk m.fl.) 2003 s.13-46 samt Giddens 2003, s.122-123

Innan jag preciserar exakt vilka delar som är mer behjälpliga i min egen studie kan det vara på plats att framlägga hur Sylvia Walby i stort rent teoretiskt definierar patriarkatet. Walby ser det som: ”ett system av sociala strukturer och praktiker där män dominerar, förtrycker och exploaterar kvinnor”²⁷. Denna tanke ligger i linje med exempelvis min egen tanke om genus/kön, eftersom den också tydligt avvisar biologisk determinism, och dessutom placerar och flyttar upp problemet på en i huvudsak samhälls- och inte en individuell nivå²⁸.

Utan att alltför ingående beskriva denna teori i detalj²⁹ menar Sylvia Walby kortfattat på att patriarkatet som sådant består av och utnyttjar främst sex stycken autonoma strukturer³⁰. Det är främst den sjätte av dessa strukturer (patriarkala kulturella institutioner) som i min studie blir intressant³¹, och värd att framhäva. Walby anser mer specifikt att de patriarkala strukturerna som verkar inom ”[...] kulturella institutioner (t.ex. religion, utbildning och massmedia)”³² i praktiken skapar en bild av kvinnan ur en ”patriarkal synvinkel”, som har den effekt att den i sig i slutändan påverkar kvinnornas identitet men även konkreta möjligheter³³.

Som ovan nämnt är det inte bara denna sjätte komponent som är intressant, utan även den distinktion av patriarkatets två huvudformer som Sylvia Walby gör i det offentliga, och det privata patriarkatet. Det privata patriarkatet tar sig främst uttryck i hemmet, där hushållsarbete och hemarbete är förankringspunkten. För min egen studies del är det dock främst den distinktion som berör det offentliga patriarkatet som är av vikt eftersom det som sådant är förankrat i staten och andra offentliga arenor (exempelvis just media). I patriarkatets *offentliga form* är strukturens huvudsyfte och viktigaste strategi att segregera och underordna³⁴. Exempelvis kan det ske på så sätt att kvinnor förbigås i informationshanteringen, och helt enkelt blir utestängda från både makt och status i sammanhanget, en teori som i sig således passar bra i kombination med min problemformulering.

4.1.2 Pierre Bourdieus teori

Som ett komplement till, eller en fortsättning av, Walbys patriarkalteori ovan kan vissa tankar av Pierre Bourdieu användas. Även om huvuddelen av hans teorier visserligen inte ligger på könsstrukturer på samma sätt som Walby, finns det ändå små komponenter i hans teori som är intressanta och relevanta att nämna för ändamålet³⁵ – att synliggöra televisionens och tidningarnas delvis dolda strukturer som förklaringar till den könsliga representationen. Bourdieu pratar om det dolda dominansförhållande som råder överallt i samhället, och som således också tycks finnas inom television och tidningar³⁶. Det är delvis dessa som kan förklara hur det manliga nyhetsrummet ser ut (se nedan under ”det manliga nyhetsrummet för närmare beskrivning”), men även varför den könsliga uppdelningen/representationen inom journalistiken ser ut som det gör³⁷. Skillnaden mellan manliga och kvinnliga journalister, vem som får förtroende och chansen, vem som är representativ och den könsliga representationen i sin helhet kan till viss del inte bara förstås med Walbys

²⁷ Walby (Björk), 2003 s. 39

²⁸ Detta är dock beroende på vilken huvudform av patriarkat man väljer, då Walby definierar två olika: ett privat och offentligt. I min studie är det främst det offentliga som är av vikt (se nedan).

²⁹ För att gå än mer djupare in på det, studera gärna Sylvia Walbys egenförfattade böcker, ex. ”Theorizing Patriarchy”.

³⁰ (1) Patriarkala produktionsförhållandet i hushållet, (2) Patriarkala relationer i lönearbetet, (3) Den patriarkala staten, (4) Våld utövat av män, (5) Patriarkala relationer på det sexuella området, samt (6) Patriarkala kulturella institutioner, Walby (Björk) 2003 s. 40-41

³¹ Notera att Walby dock menar på att dessa strukturer inte är helt frikopplade, utan att det finns en på ett plan inbördes relation, där strukturerna kan förstärka varandra. Dock finns det en viss frikoppling, vilket också gör det motiverbart att främst fokusera på en av dessa strukturer. Walby (Björk) 2003 s. 40

³² Det är främst denna tonvikt som motiverar valet av Walby som huvudteoretiker, Se Åquist, A i ”Teorier om patriarkatet”, (Björk m.fl.) 2003, s 78

³³ Giddens, 2003

³⁴ Walby (Björk) 2003, 44-45

³⁵ Främst till hjälp för (ev.) fortsatt forskning

³⁶ Bourdieu P, ”Den Manliga Dominansen”, 1999 s. 74

³⁷ Se exempelvis Lars Näslund, Internetadress: ”GP 1”, samt Otto Sjöberg, Internetadress: ”övrigt 3.” Notera att information om andra ledarpositioner inte har gått att finna.

patriarkalteori, utan också delvis med Pierre Bourdieus term *symboliskt våld*³⁸. Även om jag i min studie har som syfte³⁹ att visa på hur den faktiska representationen ser ut, och inte i huvudsak ämnar hitta förklaringsmodeller till den, anser jag ändå att det är värt att kort nämna det symboliska våldet som en tänkbar förklaring till att representationen av kön till viss del ser ut som det gör⁴⁰ i televisionen och även i tidningar. Då televisionen och även tidningar är kommunikationskanaler som dagligen använder sig av bild, tal och ord som centrala verktyg för sin informationsspridning gör det dem också, enligt Bourdieu, till exemplariska spridare och upprätthållare⁴¹ av detta förhållande samt utgör ett effektivt instrument för att inte bara sprida utan också vidmakthålla det⁴².

4.2 Massmedia

4.2.1 Massmedia som skapare av världen

För att förstå min studie och dess relevans kan det vara på sin plats att placera in den i ett större sammanhang. Innan representationen i Tv och tidningar studeras och lyfts fram är det viktigt att fråga sig om massmedia som sådant verkligen har någon påverkan på den enskilda individen. Vilken roll spelar egentligen massmedia i dagens svenska samhälle? En del av svaret redovisas nedan.

Tillgången till tv-kanaler i dagens Sverige, är i princip oändlig. Är det inte genom en parabol på taket eller balkongen, så är det en digitalbox under tv: n. Utländska kanaler blandas med svenska, generella med specialiserade. Tv: n har i dagens samhälle en central roll som skapare av världsbilder⁴³, där viktiga budskap levereras från den, likväl som lättsmält underhållning. I 2 timmar och 24 minuter bänkar sig 6.1 miljoner människor⁴⁴ framför burken och deltar i mediekonsumtionen – och det om något indikerar den dragningskraft som Tv: n alstrar⁴⁵. Tidningarna i dagens Sverige minskar inte heller flödet av information. Har du inte tillgång till Tv, finns där alltid tidningar som informationskälla – i pappersformat eller på Internet. Nationella, lokala eller specificerade – utbudet sträcker sig över hela landet och fördelar sig i alla tänkbara väderstreck. 144 morgontidningar och 5 kvällstidningar⁴⁶ levererar nya nyheter till svenskarnas köksbord varje dag. Tv och tidningar som kunskapskälla, informationsspridare, opinionsbildare eller en källa för normativa värderingar, lösa funderingar eller starka åsikter – dess specifika roll är skiftande, men en sak står klart; i stort sett oberoende av vad du bor, så kan du med hjälp av Tv:n och tidningarna forma dig en bild av världen, på gott eller ont.

Vad gällande televisionen kanske det är de media som har mest inflytande- eftersom effekten av rörliga medier sägs vara annorlunda, och betydligt mer djupgående än sina föregångare av papper⁴⁷. Att fokusera lite extra på televisionen som informationskälla och påverkare blir då motiverbar.

Det senaste 50 åren har tekniken gått framåt i rasande fart, och frågan man ställer sig är vilka effekter har det egentligen fått?

En tanke som relaterar till den påverkan televisionen har genom sin position i svenska hem och medvetanden, har formats av Jean Baudrillard. Han menar på att televisionen har omvandlat våra liv i grunden⁴⁸. Tv representerar inte bara verkligheten för oss – utan definierar till stor del ”vad den

³⁸ Ett våld som han beskriver och preciserar som milt och omärkligt, och som offret (i detta fall kvinnorna) inte ser. En form av våld som inte erkänns som våld – en maktutövning som inte ses som en sådan, (Andersen, H Kaspersen, L ”Klassisk och modern samhällsteori” 2003, s 415). Detta våld utövas på rent symboliskt väg, genom bland annat kommunikation, men också genom kunskap och erkännande (Bourdieu 1999, s. 11).

³⁹ Se ”Syfte” för längre motivering

⁴⁰ Se ”Tidigare forskning”.

⁴¹ Bourdieu, 1998, s. 16

⁴² Ibid. s, 29

⁴³ Bourdieu, 1998 s. 35

⁴⁴ Enligt årsrapporten (2006) från MMS

⁴⁵ Med det menar jag inte att tidningar och televisionen är det enda som påverkar oss, eller att den påverkan är betydligt större än annan påverkan – men att televisionen och tidningar de facto till viss del påverkar några av de val vi gör, det är viktigt att notera.

⁴⁶ Se Internetsida: ”övrigt 4”

⁴⁷ Giddens, 2003 s. 393

⁴⁸ Giddens, 2003 s. 393

värld vi lever i går ut på”⁴⁹. Denna utveckling har gjort att vi i mångt och mycket har skapat oss en form av ”hyperverklighet”⁵⁰ där fantasin i många fall blir mer sann än verkligheten (exempel dataspels våld!) och där datorskärmen eller Tv: s skärm blir förmedlaren av dessa verkliga bilder⁵¹.

Baudrillard formulerar träffande televisionens inflytande på allmänheten när han säger att:

“Our television "friends" (e.g. sit-com characters) might seem more alive to us than their flesh-and-blood equivalents ("did you see what Jerry/Rachel/Frasier⁵² did last night?"). We communicate by e-mail, and relate to video game characters like Lara Croft better than our own friends and family.”⁵³

Att man pratar om “öråd” i dagligt tal, och termen i sig blir till ett meningsfullt begrepp⁵⁴ visar vidare också på den ”verklighetseffekt”⁵⁵ som Pierre Bourdieu menar att televisionen genom sin påverkan på allmänheten har. Effekten tar form på så sätt att genom att visa och förmedla någonting i Tv skapas en känsla att det är det som är ”sanningen” och det man bör tro på⁵⁶.

4.2.2 Massmedia och kampen om representativitet:

Medias makt har i många sammanhang diskuterats i termer av vara eller icke vara⁵⁷, men oavsett vilket synsätt man företräder och hur olika mycket makt man vill tillskriva medierna och dess representanter, så kommer man inte ifrån det faktum att det genom tidigare forskning konstaterats att media som sådan åtminstone utövar en viss makt och inflytande på och i dagens svenska samhälle.

Tätt knutet till ett sådant resonemang är termen representation/representativitet. Representation som term har en rad olika definitioner och betydelser, men den som är extra intressant i sammanhanget är den som påvisar representation som någonting företrädesvis kommunikativt där språk, bild och text har en central roll⁵⁸. Denna definition av representation tilltalar nämligen massmedia (och studier av massmedia), då media som sådant består av ett liknande koncept som således borde göra att chansen att få makt över representationen i konkurrens med andra grupper (som exempelvis politiker) ökar.

Den makt som det talas om är nämligen allt som ofta just makten om representation: vem och vad skall återges och få utrymme? Av vem bestäms detta?

Att inneha makt över representationen innebär nämligen en rad olika saker och kärnan i ett sådant resonemang ligger i att den som har makten över representationen har möjlighet att göra sig synlig som aktör och konstruera det som *är giltigt och synligt i dagens samhälle*– att helt enkelt konstituera villkoren för de offentliga samtalen⁵⁹.

Den som har makten över representationen har således även makten över vad som är representativt och det som är representativt blir också det som tas för sanning bland allmänheten och den stora massan⁶⁰. Således blir representativitet en central term för att förstå massmedias legitimitet som sanningssägare.

⁴⁹ Giddens, 2003 s. 393

⁵⁰ Giddens, 2003 s. 393, samt Internetsida: ”övrigt 5”, och Internetsida: ”övrigt 6”

⁵¹ Se Internetsida: ”övrigt 5”

⁵² ”Jerry”, från Seinfeld– amerikansk komediserie. Rachel från Vänner – amerikansk komediserie. Fraiser från Fraiser, amerikansk komediserie.

⁵³ Citat hämtat från Internetsida: ”övrigt 6”

⁵⁴ Se Internetsida: ”övrigt 5”

⁵⁵ Bourdieu, 1998 s. 35

⁵⁶ Bourdieu, 1998 s. 35

⁵⁷ Journalistik och media beskrivs ofta som den fjärde statsmakten, som synliggör publika och politiska fel och kontrollerar regeringen på ett robust sätt.

⁵⁸ Se SOU 1999: 126

⁵⁹ Se SOU 1999: 126

⁶⁰ Se SOU 1999: 126

Tar man det ett steg längre och kopplar termen till min studie, är det inte bara massmedia som sådant och dess allmänna representation som är intressant – utan även *vem* inom massmedia som blir representativ och företrädare för en viss grupp (i detta fall massmedias) åsikter⁶¹. Denna tanke är främst den som är central för min studie. Om vi utgår från resonemanget ovan om att massmedia i dagens samhälle till viss del har kontroll över representationen blir också vem de för fram för att förmedla detta intressant. Låt mig förtydliga med ett exempel. Om nyhetsuppläsaren i Tv alltid är en man och han alltid för fram till allmänheten vad som media, i nuläget, uppfattar som representativt – då är han, i egenskap av förmedlare, också representativ för media. Denna representativitet kan i längden föda en tanke om att när media förmedlar vad som är viktigt – och förmedlaren alltid (eller allt som oftast) är en vit man - blir andra etniciteter eller kön i sammanhanget inte lika viktiga. I kampen om representation och representativitet kan massmedia, omärkt, också påvisa vilket kön och vilken etnicitet som har företräde i det massmediala bruset.

4. 3 Teorier om massmedia och kommunikation

Det finns ett antal teorier som styr hur massmedia arbetar, och som sedermera också styr våran syn på massmedia överlag – vare sig det gäller tidningar eller Tv. Var min egen studie passar in kommer att redovisas nedan.

4.3.1 Spegelteorin:

Att ”vi bara skildrar verkligheten”⁶² är ett av de många, och mest använda, argument som brukar användas av massmedierna när de blir anklagade för en alltför könsstereotyp rapportering av verkligheten. Denna tanke som förs fram är en av de vanligaste teorierna för hur massmedia skall, eller förväntas, arbeta – åtminstone från massmedias eget håll. Synen på massmedia som ett fönster för allmänheten, som återskapar och reflekterar till oss vad vi själva skapar och tror på⁶³ kan i de närmaste kallas för *fönsterteorin*, eller för den delen även *spegelteorin*⁶⁴.

4.3. 2 Agendasetting teorin/ Dagordningsteorin:

*"The press may not be successful much
of the time in telling people what to think, but it is stunningly
successful in telling its readers what to think about."*

Bernard C. Cohen, 1963⁶⁵

Detta citat speglar väl vad tyngdpunkten i den så kallade agenda setting teorin, eller dagordningsteorin på svenska, ligger. Med hjälp av teorin som introducerades för första gången 1927 av Maxwell McCombs och Donald Shaw⁶⁶, kan man på ett ganska lämpligt sätt förstå medias genomgripande roll och den till viss del kraftiga influens den har, i och på dagens samhälle⁶⁷. Enligt denna teori blir medias makt istället stor och betydande, till skillnad från exempel spegelteorin som påvisade en tvärtomstående syn⁶⁸. Grundidén och kärnan i agenda-setting teorin, kan sammanfattas i följande två punkter⁶⁹.

⁶¹ Se SOU 1999: 126

⁶² Jarlbro, 2006 s, 69

⁶³ Ross, K Byerly, C 2004, s. 67

⁶⁴ Men, hur ofta massmedia än försöker hävda att det är denna teori som är, eller åtminstone bör, vara den rådande kan man i dagens samhälle knappast kalla den för speciellt gångbar. Massmedia i dagens samhälle gör mycket mer än den ”osjälvviskt akt av reflektion” (Ross, K Byerly, C 2004, s. 67) som de ofta framhäver, de gör mer än att bara hålla upp spegeln och reflektera och många undersökningar skulle även gå så långt till att hävda att denna teori inte ens är möjlig i dagens samhälle, då massmedias artiklar inte ens är i närheten av att vara en spegelbild. Enligt denna teori blir medias makt i praktiken väldigt begränsad, och media som sådan har i stort sett ingen makt. Jarlbro, 2006 s. 69-70)

⁶⁵ Citat hämtat från, Internetsida: ”övrigt 7”

⁶⁶ Se Internetsida: ”övrigt 8” samt Internetsida: ”Ne 2”

⁶⁷ Se Internetsida: ”övrigt 7”

⁶⁸ Jarlbro 2006, s.31

⁶⁹ Se Internetsida: ”övrigt 7”

- (1) Press och massmedia speglar inte på något sätt verkligheten - de filtrerar och skapar den.
- (2) Koncentrationen av ett fåtal problem och ämnen i media leder till att allmänheten uppfattar dessa områden som mer viktiga än andra.

Agenda-setting teorin består av en rad olika komponenter som alla inkluderas i vad som ofta kallas för en ”agenda-setting process”⁷⁰. De flesta studier⁷¹ som inkluderar någon form av agenda-setting, och så även min (se nedan)⁷².

4.2.3.3 Kommunikationsteorier:

Vad gällande rena teorier om massmedia samt dess funktion, är mycket av vikt inom den genren formulerat ovan. Dock kvarstår vissa frågetecken vad gällande *kommunikationen* och dess (centrala) roll i det hela. Ren kommunikation som sådan har, i och med den tekniska utvecklingen i samhället på under det senaste decenniet, otvetydigt fått en mer central roll i det svenska samhället. Medierna för kommunikation, samt möjligheterna att aktivt utöva den, har ökat markant sedan den tekniska utvecklingen på 50-talet.

Men vad är i realiteten kommunikation?

Det finns en rad olika försök till definitionen av själva begreppet kommunikation, likväl som det finns en rad olika teorier inom en rad olika områden runtom och relaterat till termen.

Kommunikation som sådant definieras av Nationalencyklopedin som: ”överföring av information mellan människor, djur, växter eller apparater”⁷³. Den förutsätter och kräver att det finns dels (1) ett språk, eller en kod, vari informationen uttrycks/formuleras, och (2) dels ett (fysiskt) medium varigenom informationen överförs⁷⁴.

Vad gällande studiet av kommunikationer finns det en rad olika modeller och teorier att tillämpa. Gemensamt är dock att de, allt som oftast, innefattar fyra olika grundläggande komponenter: (1) en sändare, (2) en mottagare, (3) ett medium/alternativ deltagare/kanal, samt (4) ett budskap⁷⁵. I min studie är det främst punkt 1 och 3 som är av central vikt och som det fokuseras lite extra på.

4.3.3.1 Shannon & Weawers kommunikationsmodell:

En teori om kommunikation, inom spannet för processkolan, författades av Claude Shannon och Weaver (1949). Teorin som sådan är i sammanhanget relativt enkel och har ofta använts som en basmodell för vidareutveckling.

Rent grafiskt ser modellen ut på följande sätt:

⁷⁰Se Internetsida: ”övrigt 9”

⁷¹ Se Internetsida: ”övrigt 9”

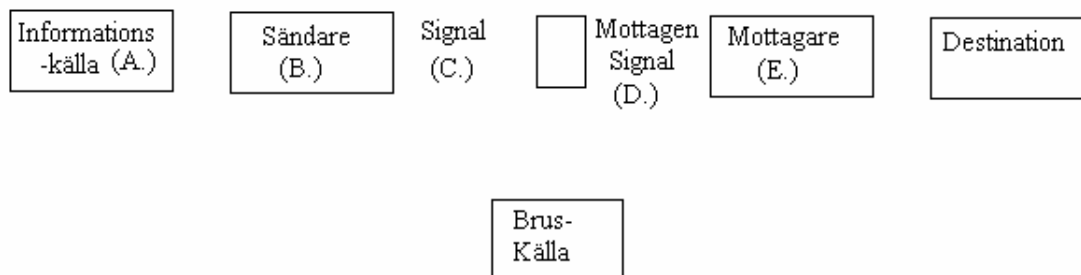
⁷² Agenda setting teori inkluderar ofta två eller tre av dessa beroende variabler nedan i sin undersökningsdesign, eftersom variablerna (eller de olika sorters agendorna: media agenda: allmänhetens agenda, politisk agenda, företags agenda) som sådant ofta står i ett inbördes förhållande gentemot varandra) Se Internetsida: ”övrigt 7”, samt Internetsida: ”övrigt 9”

⁷³Se Internetsida: ”Ne 3”

⁷⁴ Fiske, J ”Kommunikationsteorier” 1997

⁷⁵ Ibid.

Tabell 1: Shannons och Weavers kommunikationsmodell⁷⁶:

Modeller är som synes en enkel linjär modell med diverse viktiga grundläggande komponenter. För det första finns det en *informationskälla* (A)⁷⁷ som i modellen kan ses som en beslutsfattare eftersom det är där som besluten om vilka meddelanden och vilken information som skall skickas eller sändas iväg tas. För det andra finns det där en *sändare* (B)⁷⁸, som har som centrala uppgift att omvandla meddelandet till en *signal* (C) och skicka iväg det. Meddelandet eller budskapet förmedlas genom en *kanal* (D). Kanalen i fråga är ofta ett fysiskt medel vilket används för att föra fram meddelandet. Det kan exempelvis vara den ledning som är kopplad till telefonen. Tillslut når meddelandet *mottagaren* (E), som är det sista ledet i kommunikationsteorin⁷⁹. Notera dock att varken (D) eller (E) är komponenter som återfinns i min egen empiri, dock anser jag att det var väsentligt att kort nämna dessa för att få överblick över hela kommunikationsprocessen som sådan.

4.3.3.2 Lasswells kommunikationsmodell:

En utveckling, förfining och komplettering av denna basmodell har utarbetats av Lasswell (1948), som menar på att för att förstå masskommunikationens till viss del komplicerade processer måste studera fenomenet på ett mer djupgående sätt. Hans modell är även den relativt enkel och kretsar kring fyra frågor⁸⁰:

Vem

Säger vad

Genom vilken kanal

(Till vem)

*(Med vilken effekt)*⁸¹

Modellen kan ses som en verbal version⁸² av Shannon och Weavers modell ovan (se fig.) och är i sig, i och med sin utformning, ytterst lämplig vad gällande studier av massmedia. Merparten av forskningen inom massmedia följer i någon form, eller på något sätt inkluderar, Lasswell⁸³. Definitionen av kommunikation är fortfarande linjär där studiet av kommunikation som överförande av meddelande fortfarande är en central del.

⁷⁶Ibid. s.18

⁷⁷ I mitt fall de som intervjuas

⁷⁸ I min studie nyhetsjournalisten

⁷⁹ Fiske, 1997

⁸⁰ Fiske, 1997 s.48

⁸¹ I min uppsats fokuseras det på de tre främsta punkterna främst

⁸² Fiske, 1997 s. 48

⁸³ Ibid. s.49

Tabell 2: Lasswells kommunikationsmodell⁸⁴:

Vem	→	Säger vad ⁸⁵	→	Genom vilken kanal	→	Till vem	→	Med vilken effekt
Sändare		Meddelande		Kanal		Mottagare		Effekt

Skillnaden gentemot Shannon och Weaver är dock att tonvikten här även ligger på *effekten* av ett meddelande, detta är dock inget som tas upp och studeras närmare inom ramen för denna uppsats. Enligt Lasswell är effekt någonting som i sig ”antyder en observerbar och mätbar förändring på mottagarens sida som framkallats av identifierbara element i processen”⁸⁶. Effekten kan således förändras beroende på hur och på vilket sätt man förändrar någon av dessa andra element. På så sätt kan man med hjälp av förändringarna styra effekten på det sätt man önskar⁸⁷.

4.3.3.3 Min egen studie

Hur passar då min egen studie in i förhållande till dessa, i viss mån, motsatta synerna på massmedia överlag?

Min studie drar mer åt den sistnämnda av de rena massmedieteorierna – dagordningsteorin. Då flertalet tidigare forskningsrapporter⁸⁸ har antagit liknande ståndpunkter, ser jag inget problem i att själv göra detsamma. Det finns mycket i teorin som överensstämmer med den grundläggande teori som min egen studie har. I likhet med tidigare gjorda studier kommer jag i min studie inkludera två stycken av de variablerna som återfinns i dagordningsteorin. Det är främst nummer (1) och (2) som är intressanta ur min synvinkel: media agendan och allmänhetens agenda och hur dessa agendor integrerar och påverkar varandra.

Vad gällande kommunikationsteorierna är det främst Lasswells utökade modell som i mitt sammanhang är relevant. Notera dock att både hans och Shannon och Weavers modeller i denna studie endast är avsedda att användas för att på ett enkelt, överskådligt och grundläggande sätt mer ingående beskriva och förklara fenomenet kommunikation och dessa grundläggande faktorer⁸⁹ samt påvisa mitt allmänna förhållningssätt.

Som renodlade förklaringsmodeller är dessa teorier, främst på grund av sin enkelhet, inte att föredra eftersom kommunikation som sådan sällan är så enkel, rak och förstålig som påvisas ovan. Det krävs mer omfattande teorier och förklaringsmodeller för att fånga de till viss del komplexa processer som verkar under ytan för kommunikation och massmedia.

Bristen på mer ingående analys och förklaringar av återkopplingseffekten av denna process⁹⁰ (så kallad ”feedback”) är en annan anledning till att modellen endast syftar till att på ett översiktligt sätt förklara kommunikation som sådant i stora drag samt den grundläggande kommunikationsprocessen.

5. Massmedia och genus

5.1 Massmedia och stereotyper:

För att kunna hantera det ständiga flöde av information och intryck som sköljer över oss i och med teknikens framsteg, använder vi oss ofta av stereotyper och/eller generaliseringar när vi talar om folk eftersom det är ett relativt enkelt sätt för oss människor att sortera in och ”förenkla hanteringen av intryck från omvärlden”.⁹¹

⁸⁴ Se Internetsida: ”övrigt 10”

⁸⁵ Denna punkt innefattar till viss del en innehålls- analys, något som jag gör men inte så pass omgående.

⁸⁶ Fiske, 1997 s. 49

⁸⁷ Ibid. s. 49

⁸⁸ Edström, 2006

⁸⁹ Notera att jag dock ej studerar effekten av orsak/verkan

⁹⁰ Fiske, 1997 s. 36

⁹¹ Se Internetsida: ”Ne 4”

Stereotyper i sig beskrivs enligt nationalencyklopedin (NE) som ”förenklad, ofta allmänt omfattad föreställning om utmärkande egenskaper hos alla som tillhör en viss grupp, t.ex., nation, ras, religion eller kön, också en där man själv ingår.”⁹²

Men stereotyper förenklar i sig inte bara sorteringen av intryck, eller fungerar som en garanti för att budskapet når fram⁹³ utan syftar också till att skapa trygghet för användaren av dem. Den gemensamma bilden som stereotyper skapar i och med sin generaliserade effekt⁹⁴ kan i viss mån även fungera som en sort ”säkerhetsventil”⁹⁵, där individerna i samhället antingen håller med om stereotyperna – eller förkastar dem⁹⁶.

Enkelt beskrivet beskrivs män och kvinnor inte sällan som motsatser till varandra⁹⁷. För att använda sig av Bourdieus term verkar det som att media reducerar manligt och kvinnligt – man och kvinna – till att ingå i ett system av ”homologa motsättningar”⁹⁸, där Bourdieu menar på att män allt som oftast naturligt förknippas med attribut som dominerande, ovanpå, framför, höger, rak och ställs i förhållande till det kvinnliga: dominerad, under, bakom, vänster, böjd⁹⁹. Liknande tendenser ser man således i media där män förekommer i sammanhang förknippade med makt, handlingskraft, aktivitet och styrka¹⁰⁰, medan kvinnor istället förekommer i samband med passivitet, sexualitet, tillmötesgående eller på annat sätt svaga i sammanhanget¹⁰¹.

5.2 ”Masculine newsroom hegemony”/Det manliga nyhetsrummet:

En del av den tidigare forskningen¹⁰², både internationell likväl som nationell, visar på en tendens att nyhetsrummet och den nyhetskultur som råder i högsta grad är baserad på en vit, manlig¹⁰³, och heterosexuell norm, både vad gällande värderingar och standard¹⁰⁴. Denna dominerande kultur och ideologi baseras i hög grad på gamla rutiner, och gamla hjulspår. På så vis blir denna standard, och till viss del även outtalad norm, problematisk eftersom de även skapar traditionella manliga och kvinnliga ramar, och sätter regler för hur kvinnor och män skall vara¹⁰⁵. Att nyhetsrummet och kulturen är utformad på detta sätt, gör att de vita männen till viss del får ett tolkningsföreträde¹⁰⁶ gentemot andra underprivilegerade grupper – exempelvis kvinnor¹⁰⁷, men även andra etniciteter¹⁰⁸. De vita männens dominans (inte bara på chefspositioner som tidigare visats¹⁰⁹, utan även på marknivå där exempelvis 9 av 11 reportrar på SVT Västnytt är män¹¹⁰) mynnar ut i att de således även är de som bestämmer vad som är viktigt eller oviktigt¹¹¹, vad som skall bevakas, från vilket perspektiv, vilka källor och fakta som skall inkluderas och vilken som skall exkluderas. Vidare även hur rubriker skall skrivas och vad dem placeras (i tidningarna)¹¹², samt var reportagen ska ligga, i

⁹² Ibid.

⁹³ Edström, 2006 s. 39

⁹⁴ Generalisering: härledning av allmän slutsats från enskilda exempel, se Internetsida: ”Ne 5”

⁹⁵ Jacobson, Broman Norrby, 2004 s.24

⁹⁶ Se Bilaga 1

⁹⁷ Ibid. s, 24

⁹⁸ Bourdieu 1999, s. 19 samt 121

⁹⁹ Ibid. s,19 samt 121

¹⁰⁰ Jacobson, Broman Norrby 2004, s.28

¹⁰¹ Abrahamsson, L Waara, P ”Många manliga män - en studie om hur kvinnor och män skildras i norrbottnisk massmedia” 2005

¹⁰² Notera att det självklart säkert finns annan forskning som säger tvärtom.

¹⁰³ Jarlbro, 2006 s. 29

¹⁰⁴ Ross, K Byerly, C 2004 s. 118

¹⁰⁵ Ibid. s, 114

¹⁰⁶ Jarlbro, 2006 s. 29

¹⁰⁷ Bourdieu, 1998 s. 12-13

¹⁰⁸ Etnicitet blir här i detta sammanhang relevant, men som tidigare påvisats är det främst kön jag är intresserad av. Studier av etnicitet och det manliga, vita, nyhetsrummet överlåter jag till annan forskning. Exempelvis Edström 2006

¹⁰⁹ Se exempelvis ojämlikheten på GP/ GT med manlig chefsredaktör: Lars Näslund, Internetsida: ”GP 1” Tidningen Otto Sjöberg Internetsida: ”övrigt 3” , och GT/Expressen.

¹¹⁰ Se Internetsida: ”SVT 1”

¹¹¹ Jarlbro, 2006 s. 29

¹¹² Ross, K Byerly, C 2004 s. 118

vilken ordningsföljd reportagen skall vara och hur stor plats de rent tidsmässigt får lov att ta (TV)¹¹³.

Sett ur en demokratisk synvinkel blir detta problematiskt eftersom denna vita manliga dominans bidrar till att skapa en sned och ojämlik maktbalans – vilket i sig kan påverka allmänhetens syn på makt¹¹⁴.

Uppkomsten av detta nyhetsrum, dess fortsatta existens, och skapandet av en ojämlik maktbalans skulle enligt Pierre Bourdieu¹¹⁵ kunna kopplas till och förklarad med tanken om det dolda dominansförhållande mellan män och kvinnor – manligt och kvinnligt, som råder i samhället och som nyhetsrummet som sådant inte på något sätt är exkluderat från. Dessa dolda, naturligt och omedvetna mekanismer¹¹⁶ skapar ett symboliskt etablerat dominansförhållande¹¹⁷, där kvinnor blir en ”diskriminerad elit”¹¹⁸. Det är detta fenomen, om man följer Bourdieus teori¹¹⁹, som till viss del förklarar varför det genom tradition främst är män på maktpositioner i Tv och tidningar (se ovan). Bourdieu menar på att maktpositioner som sådant är måttbeställda för män¹²⁰, och att detta bevisas av andelen låga kvinnor i chefspositioner¹²¹. Även om det på sista tid har blivit betydligt bättre vad gällande den könsliga representationen¹²² i tidningar och inom televisionen, så finns det representanter inom televisionen och media som till viss del bekräftar Bourdieus syn¹²³. Exempelvis huserar 14 män – men bara 7 kvinnor – i TV4: s ledningsgrupp och styrelse¹²⁴, och även Expressen och GT uppvisar samma tendens, med varsin manlig chefredaktör¹²⁵.

Rent konkret kan man se hur detta manliga nyhetsrum tar sig till uttryck genom att notera vilka roller kvinnorna i samma rum har, enligt Pierre Bourdieu. Även om Bourdieu visserligen pratar om den manliga dominansen, på ett annat sätt än ovan, kan man använda sig av, och koppla, hans exempel till ett manligt nyhetsrum.

I televisionens värld tar detta uttryck av att kvinnorna så gott som alltid brukar tilldelas roller som alla är varianter på den klassiska ”värdinne- funktionen”, som det svagare könet ofta brukar tilldelas, enligt Bourdieu¹²⁶. Allt som oftast tilldelas de till den avtalade rollen som presentatör eller konferencier¹²⁷. Något som styrks av det faktum att tidigare studier påvisat att antal kvinnor som i televisionen fungerar som nyhetspresenterare är i överhängande majoritet¹²⁸.

5.3 Kvinnliga journalister: ”Soft touch journalism”:

Som en konsekvens av det manliga nyhetsrummet som skapats, och som bevisligen på flertalet ställen fortfarande existerar, har en ny form av journalism skapats – en journalism som förhållandevis är förbestämt till kvinnliga reportrar, just på grund av sin utformning.

¹¹³ Ibid. s, 118

¹¹⁴ Jarlbro, 2006 s. 29

¹¹⁵ Även om könsmakt kanske inte direkt är den centrala delen i Bourdieus teorier, finns det dock vissa delar av hans teori som är relevant för min studie, denna tanke om televisionen som förmedlas nedan är en sådan intressant komponent.

¹¹⁶ Bourdieu 1999 s,17

¹¹⁷ Ibid. s, 74

¹¹⁸ Bourdieu 1998 s, 109

¹¹⁹ I detta fall kan Bourdieus teori vara länken som förklarar att vem som sätter dagordningen och också bestämmer vad som visas - är det mest män i maktpositioner blir det således en manlig dagordning.

¹²⁰ Bourdieu 1999 s, 77

¹²¹ Ibid. s, 74

¹²² Exempelvis har GP och SVT I stort sett 50/50 vad gällande kvinnor och män på högre befattningar och chefspositioner. Se Internetsida (or): ”GP 2”, ”SVT 2”, samt ”SVT 3”

¹²³ Letar man efter det finns det säkert sådant som motbevisar honom också.

¹²⁴ Se Internetsida: ”TV4 1”

¹²⁵ Lars Näslund, Se Internetsida: ”GP 1” samt Otto Sjöberg, se Internetsida: ”övrigt 3” Notera att information om andra ledarpositioner inte har gått att finna.

¹²⁶ Bourdieu 1999, s, 73

¹²⁷ Ibid. s, 74,

¹²⁸ Edström, 2006 s108

Tidigare forskning¹²⁹ visar att gemensamt för kvinnliga journalister, vare sig de arbetar vid TV- eller vid tidningsredaktioner, är att de ofta får rapportera om händelser och historier som bäst framställs med hjälp av en personlig touch. Kvinnor som sådana används för att förmedla ”soft journalism”¹³⁰, och blir därmed en motvikt och kontrast till män och deras mer hårdföra journalistik. Det är mer troligt att en kvinna får rapportera om diverse sociala frågor inom ett brett spektrum med tyngdpunkt på personlighet, det personliga och dess synpunkter samt med stor tonvikt och tyngdpunkt på den humanistiska vinklingen och det humanistiska perspektivet. Detta eftersom kvinnor som sådana har en uppenbar potential att ”provide humaninterest stories laced with emotionalism and sympathy”¹³¹.

Utmärkande för kvinnor och deras rapportering är att den också oftast är könsbunden - en kvinna får ofta uppdraget när det gäller att porträttera kvinnors problem eller berätta historier om kvinnors liv – någonting som inte alls män drabbas av på samma sätt. Det är tydligt att kvinnlighet som sådant inte bara tycks förstärka en humanistisk vinkel, utan även ge ett kvinnligt perspektiv och en kvinnlig synpunkt på historien¹³².

En tydlig trend, enligt tidigare forskning¹³³, är också att reportage som dessutom kan klassas som ”låg status reportage”, allt som oftast tillfaller kvinnliga journalister. Sådana reportage är exempelvis reportage om mode, livsstil, matlagning eller omhändertagande i allmänhet¹³⁴.

De riktigt seriösa reportagen med hög status är tydligt reserverat för män, och förutsätter män i huvudrollen¹³⁵.

6. Metod

6.1 Val av metod:

När det gäller att enbart räkna förekomsten av någonting, utan att gå mer på djupet, finns det få metoder som ämnar sig bättre för detta än en kvantitativ metod. Det är för detta ändamål ypperligt vad gäller sin enkelhet. Det statistiska räknandet, som i min uppsats kommer att ha en central roll, underlättas av en sådan baserad modell. På grund av detta blir utgångspunkten för min uppsats en kvantitativ metod där förekomsten av kön i nyhetssändningar på TV, och i nyheter i tidningar kommer att kvantifieras och statistiskt räknas med hjälp av ett kvantitativt konstruerat schema (se nedan).

Kvantifieringen av materialet från Tv och tidningar kommer att utgå från samma grundidé, men den exakta praktiska metoden kommer att skilja sig eftersom medierna som sådan de facto skiljer sig åt från varandra. Därför kommer de olika metoderna närmare att preciseras under två separata avsnitt nedan. Det visuella mediet, det vill säga Tv: n, kan omöjligt studeras på liknande sätt som tidningar, eftersom en tidning är någonting som man reellt kan ta på.

Den kvantitativa delen av min uppsats har således två moment, eller två delar. I den första delen studeras ett antal nyhetssändningar, tre stycken per dag i 14 dagar, från två lokala tv-stationer; TV4 Göteborg och Västnytt (SVT). I den andra delen kommer artiklar från GP och GT under två veckor (14 dagar) att studeras¹³⁶, och kvantifieras. Syftet med denna kvantitativa del är helt enkelt att statistiskt räkna förekomsten av kön i både tvsändningar och artiklar som handlar om nyheter av något slag.

Men, och här till det stora menet – kvantitativt räknande blir i min studie inte tillräckligt. För att

¹²⁹ Exempelvis i Chambers, D Steiner, L Fleming, C 2004

¹³⁰ Ibid. s. 231

¹³¹ Ibid. s. 230

¹³² Ibid. s. 231

¹³³ Exempelvis i Chambers, D Steiner, L Fleming, C 2004

¹³⁴ Ibid. s. 231,

¹³⁵ Ibid. s. 231

¹³⁶ Notera att GP endast studeras i 12 dagar

fullständigt kunna yttra sig om genusrepresentation räcker det nämligen inte att studera statistik eller hårdnackat kvantifiera det man ser i tv och tidningar och det som framkommer i nyhetssammanhang. Eftersom både tidningar och tv, men kanske i allra högsta grad TV, är ett visuellt media där kommunikation liksom vad som förmedlas står i fokus, gör ett enbart kvantifierat räknande att man tappar en nyans av vad som förmedlas.

Då min studie går så pass mycket in på djupet vad gällande sitt statistiska räknande, är det svårt att bara kalla den för en utpräglad kvantitativ studie. När även studien fokuserar på folks yrkesmässiga roll samt i vilket *sammanhang* de förekommer i övergår studien från att vara renodlat kvantitativ till en form av mer kvalitativ innehållsanalys. Rent praktiskt är innehållsanalys som sådan ett bra komplement till en kvantitativ metod, eftersom analysen som sådan kan användas till att mäta exempelvis ”förekomsten av vissa ord eller uttryck [...] hur ofta något speciellt företeelse omnämns”¹³⁷. Den passar också bra för att hitta, till viss del dolda mönster i större material¹³⁸, något som min studie har som syfte till att göra.

Min studie blir således inte enbart kvantitativ eller enbart kvalitativ, utan kan i det närmaste beskrivas som en kombination av en kvalitativ och kvantitativ metod - en form av kvantifiering av det kvalitativa materialet om man så vill, eller med andra ord – en kvantitativ innehållsanalys¹³⁹.

6.2 Urval TV:

En helt vanlig dag, under en helt vanlig vecka ägnas totalt 341 minuter¹⁴⁰ åt någon form av mediekonsumtion. Drygt 70 procent av den totalt svenska befolkningen, tillika 6,1 miljoner människor¹⁴¹, bänkar sig framför TV: n någon gång under detta dygns vakna timmar.

Med det stora kanalurval som i och med den nya tekniken blir tillgängligt, blir valfriheten för allmänheten framför tv: n givetvis också större, men undersökningar visar att trots det massiva kanalutbudet står de ”gamla” kanalerna i form av SVT och TV4 fortfarande stabilt i konkurrensen, både vad gällande tittarnas förtroende och rent faktiskt som tittarna i fråga väljer att spendera sin tid på kanalen och ta del av dess programutbud. Även förtroendet för de respektive kanalerna är relativt högt, enligt nyligen gjorda undersökningar¹⁴².

Statistiken ovan visar med all tydlighet att SVT och TV4 fortfarande är de kanaler som gäller för majoriteten av det svenska folket. På grund av detta är de även dessa kanaler som kommer att studeras i min uppsats. På frågan varför är svaret enkelt: De är bevisligen, enligt statistiken ovan, de kanaler som har mest tittare, och genererar således därför mest uppmärksamhet i konkurrens med andra tv-kanaler. Nyheterna på SVT eller TV4 får då logiskt sett mer tittare och mer observans än dito på andra kanaler. Ytterligare ett argument ligger i att SVT och TV4 är så pass tillgängliga. Det krävs varken parabol eller digitalbox, utan kanalernas utbud i form av nyheter och film kan fortfarande nås via marknätet, vare sig du sitter i en sommarstuga isolerad på landet, eller mitt i storstan.

6.2.1 SVT och Västnytt:

SVT är ingen statlig kanal, utan ett så kallat ”public service företag” som i detta fall ägs av en förvaltningsstiftelse¹⁴³ och inte staten i sig. Varken staten eller stiftelsen har något som helst

¹³⁷ Se Bergström, Boréus s.45

¹³⁸ Fiske, 1997 s.181

¹³⁹ Fiske, 1997 s. 184

¹⁴⁰ Se Internetsida: ”övrigt 11”

¹⁴¹ Enligt Årsrapporten från MMS, 2006

¹⁴² I en undersökning gjort år 2005 över varumärken och huruvida man kände mycket stort eller ganska stort förtroende för det placerade sig SVT och TV4 på topp tio. Den bästa placeringen fick SVT med en fjärdeplats (72 % av rösterna) med storföretag som bland annat Volvo och Eriksson efter sig. SVT fick också betydligt högre förtroende än exempelvis den sittande regeringen. TV4 placerade sig något längre ner på listan över folkets förtroende för kanalen som varumärke. En nionde plats (54 % av rösterna) blev det totalt. Se Internetsida: ”övrigt 12”, samt MMS Årsrapport 2006.

¹⁴³ Se Internetsida: ”SVT 4”, samt ”SVT 5”

inflytande över själva innehållet i programmen som sänds, utan SVT står fritt och oberoende från både kommersiellt likväl som politiskt inflytande och intressen¹⁴⁴. Verksamheten finansieras istället av tv-avgiften¹⁴⁵ tillskillnad från andra kanaler som ofta har reklamintäkter som en av de största inkomstkällorna (se TV 4)¹⁴⁶. Valet inom SVT föll på att studera nyhetsprogrammet Västnytt¹⁴⁷.

6.2.2 TV4 och TV4 Göteborg

TV4¹⁴⁸ beskrivs av kanalen själv som en ”bred kvalitetskanal som sänder program för hela familjen”¹⁴⁹, och i tablån återfinns program inom områdena: underhållning, film, barnprogram, dokumentärer, svenska och utländska serier samt nyheter och sport¹⁵⁰.

Kanalen som sådan är, tillskillnad från SVT, en kommersiell tv-kanal¹⁵¹. Den är på så vis reklambaserad vilket således medför att det är därifrån som en stor del av intäkterna genereras¹⁵². Inom TV4 så föll valet av nyhetsprogram på TV4 Göteborg¹⁵³.

6.3 Urval TV- Sändningar:

Min analys av nyhetssändningar kommer att fortgå under 14 dagar. 14 dagar för att det är så pass lång tid att ett eventuellt mönster kan uppstå, men inte så pass lång tid att det uppstår en mättnad i materialet (källa mättnad!). På grund av sändningstiderna från Västnytt och TV 4 Göteborg kommer enbart vardagar att analyseras. Detta för att enbart Västnytt sänder på söndagar, och då bara två sändningar. Att inkludera dessa i analysen, men inte ha möjlighet att inkludera TV4 Göteborg (eftersom de inte sänder alls på helgen) skulle ha skapat en onödigt skevhet i materialet. Därför avstår jag från en sådan analys, och koncentrerar analysen till veckodagarna från den 11 april fram till den 30 april. Valet av startdatum motiveras av att en tidigare start möjligtvis hade bidragit till onödigt skevhet då det var påsk – skevhet på så sätt att påsk i sig huserar om i den normala agendan för nyhetssändningarna, och skevhet på så sätt av kanalerna inte sänder nyheter lika frekvent. Även om jag som har som utgångspunkt att kön hela tiden representeras oavsett vilka nyheter och nyhetssändningar man väljer att studera – anser jag ändå att redovisningen av både

¹⁴⁴ Se internetsida: ”SVT 4”, samt ”SVT 5”

¹⁴⁵ 60% av tv-avgiften går till SVT, Se Internetsida (or): ”SVT 6”, samt ”SVT 7”

¹⁴⁶ En kort historik visar att den första svenska tv kanalen SVT1 startades för 51 år sedan. Några år senare, den 5 december 1969 för att vara exakt, startades systerkanalen SVT 2 I nuläget har SVT växt till en stor mediekoncern med ca 3000 anställda stationerade i över 30 olika orter av varierande storlek spridda åt alla olika väderstreck. Se Internetsida (or): ”SVT 8”, ”SVT 9”, samt ”SVT 10”

¹⁴⁷ Information om Västnytt.

Kärnan av SVT:s verksamhet kan, enligt kanalen själv, sammanfattas med orden ”mångfald och bredd”. Vad gällande nyheter så är detta synsätt till stor del representerat. SVT har ett stort utbud av nyheter fördelat på ett antal olika kanaler. Totalt så uppgår antal nyhetsprogram till 22 stycken, som varje dag resulterar i hundratalet sändningar spridda över både tid och rum. 27 % av allt sänt material på SVT år 2005 var nyhetssändningar Västnytt är ett av alla dessa nyhetsprogram som sänds dagligen. Västnytt sändes från Göteborg första gången år 1972 och är Västsveriges enda heltäckande nyhetsprogram, enligt programbeskrivningen Programmet bevakar nyheter från 55 kommuner i Halland och Västra Götaland med hjälp av sina 30-tal anställda. Västnytt har således en ypperligt lokal prägel på sina inslag, vilket är precis vad jag söker. Valet av Västnytt blir således motiverbart. Se Internetsida (or): ”SVT 11”, ”SVT 12”, ”SVT 11” samt ”SVT 4”

¹⁴⁸ TV4 som kanal har en relativt kort historik i jämförelse med sina konkurrenter SVT. Kanalen började sina sändningar via satellit- och kabelnätet först 1990 och de markbundna sändningarna via marknätet började två år senare, 1992. I dag har TV4 utvecklats och växt i både storlek och styrka – vilket har resulterat i ett antal systerkanaler såsom exempelvis TV4 Plus, TV4 Film, och TV400, för att bara nämna några. Se Internetsida: ”TV 4 1”

¹⁴⁹ Se Internetsida: ”TV 4 2”

¹⁵⁰ Se Internetsida: ”TV 4 2”

¹⁵¹ Se Internetsida: ”TV 4 3”

¹⁵² Ser man till ägandeförhållandena, så ägs TV4 av Nordic Broadcasting (74,2 procent) samt OY MTV (23,4 procent), Se Internetsida: ”TV 4 2”

¹⁵³ Om TV4 Göteborg:

Ambitionen hos TV4 Nyheter ligger enligt kanalen i att man vill ”skildra människors vardag, och ställa makten till svars, att vara först med stora avslöjanden och servera dem med ett varmt tilltal”¹⁵³. Nyheterna kan, enligt TV4 själva, kort sagt ses som ”TV4:s hjärta och nav”, ett hjärta som pumpar ut nyheter 19 gånger per dag. TV4 Göteborg är en av de 16 lokala nyhetsstationer (se grafik) som har som uppgift att lyfta fram lokala frågor och bidra till en regional fördjupning som skall ta upp underhållning såväl som allvarligare nyheter intressanta för hela landet i stort. Nyhetsprogrammet som sådant sänds flertalet gånger om dagen, totalt 8 gånger. Se TV4 Press, Internetsida: ”TV 4 4”

starttid och kompletteringar av originaltider (se nedan) är motiverbar, om inte annat så för att underlätta och förenkla för de som tänkt utföra en liknande studie.

Vad gällande själva tidpunkten på dagen för analysen så sänder både Västnytt och TV4 Göteborg regionala nyhetsprogram flertalet gånger om dagen (se ovan). Västnytt har främst ett antal eftermiddagssändningar och kvällssändningar¹⁵⁴, medan TV4 Göteborg förutom detta också har kortare morgonsändningar en gång i timmen från klockan 6.30 fram till klockan 9.30. För att maximera spridningen på materialet hade det varit ultimatum att studera en morgonsändning och en kvällssändning¹⁵⁵ på respektive kanal, men då Västnytt endast sänder under eftermiddagen och framåt, blir det svårt. Alternativet att enbart studera TV4 Göteborg på morgonen (6.30 fram till 9.30 sändningen) och jämföra med Västnytt's eftermiddags/kvällssändningar eliminerades snabbt, då risken att det skulle ge en skevhet i materialet var överhängande.

I stället har jag försökt att i största möjliga mån välja sändningstider som är så nära varandra som möjligt. Undantaget detta är dock den längre sändning (ca 20 minuter) som TV4 Göteborg sänder på morgonen klockan 9.15, denna sändning kommer att jämföras med Västnytt's längre sändning (ca 20 minuter) klockan 19.10. I detta fall är det inte tidpunkten som är det avgörande, utan längden på programmet. Det känns relevant att i sin analys ha med ett lite längre program av mer nyhetsmagasins karaktär¹⁵⁶, samt några kortare.

Längden på de "korta" sändningarna ligger i genomsnitt på runt 5 minuter, hos både Västnytt och TV4 Göteborg, men variationen på sändningarna ligger från minimalt 3 minuter (17.50, TV4 Göteborg) upp till 10 minuter (22.15, Västnytt) långa.

Analysschema:

TV4 Göteborg

9.15 Nyhetsmagasin (ca 20 min)

17.50 Nyheter (ca 3-7 min)

21.55 Nyheter (ca 5-7 min)

Totalt: ca 34 min

Västnytt

17.55 Nyheter (ca 5 min)

19.10 Nyhetsmagasin (ca 20 min)

22.15 Nyheter (ca 10 min)

Totalt: ca 35 min

På grund av att jag studerar sändningarna på Internet¹⁵⁷ finns det en del program som på grund av (oftast) tekniska fel inte läggs ut på nätet. De program som varit problematiska kommer uteslutande från TV4 Göteborg, vilket gör att Västnytt's sändningar inte alls berörs av komplikationer. I de fall där någon av dessa sändningstider ovan från TV4 Göteborg inte finns tillgängliga har jag valt att komplettera med andra sändningar som sänds under dagen, oftast någon av morgonsändningarna mellan 6.30-8.30.

Notera att i de fall två morgonsändningar har varit tillgängliga, men bara en komplettering har behövts, har jag strävat efter att försöka komplettera med samma sändning som tidigare gjorda kompletteringar andra dagar, detta för att sträva efter att undersökningen trots sina komplikationer skall följa en röd tråd. Att använda sig av samma sändningar gör logiken mer uppenbar, och kompletteringen mer försvarbar.

¹⁵⁴ Se Internetsida: "SVT 12"

¹⁵⁵ Morgonsändning eftersom då är nyheterna färskt inkomna, och kvällssändningarna eftersom dem täcker vad som skett under dagen.

¹⁵⁶ Det vill säga program som är av en lite mer djupgående analyserande karaktär, ofta med fasta paneler som diskuterar olika ämnen, eller mer djupgående och längre reportage.

¹⁵⁷ Detta för att det är enklare att analysera, man kan pausa och kolla om.

6.3.1 Komplettering/Ersättning av originaltider:

Vad gällande TV4 Göteborg så har, i de fall 9.15 sändningen utgått, kompletteras med tidigare morgonsändningar. Detta för att försöka bibehålla standarden för undersökningen¹⁵⁸ och minimera eventuell skevhet. De tidigare sändningarna har dessutom stora likheter mellan varandra, så skadan av denna komplettering är ytterst begränsad och påverkar knappast utfallet och resultatet av min studie som helhet. 9.15 sändningen har utgått ur mitt analyschema vid fyra olika tillfällen¹⁵⁹. Två av dessa har inte kompletterats, då ett tekniskt fel gjort att tidigare sändningar varit obrukbara. Resterande två sändningar har kompletterats med den tidigare 8.30 sändningen.

17.50/17.55 sändningen¹⁶⁰, har kompletterats tre gånger¹⁶¹, en gång med 9.30 sändningen, på grund av att tidigare sändningar var obrukbar och ej tillgängliga. Resterande två gånger kompletterades med 8.30 sändningen.

Kvällssändningen, det vill säga 21.55, har kompletterats fem gånger¹⁶², fyra gånger av 7.30 sändningen och en gång av 6.30.

6.4 Hur analysen av TV går till mer specifikt:

Att analysera ett reportageinslag i TV-nyheter är i sig en ganska komplicerad uppgift. Komplicerad på så sätt att det finns så pass många olika delar i ett reportage att fokusera på. Komplicera på så sätt att det dessutom finns så otroligt många olika sätt att göra det på.

Analysen av nyhetsinslagen i TV kommer i min studie att ske på följande sätt:

För det första (1) kommer *Tv-personalen i varje nyhetssändning* att analyseras utifrån en könslig aspekt, och för det andra (2) kommer själva *innehållet i varje reportage* att granskas mer noga.

6.4.1 Analys av Tv personalen:

Kommer att mer specificerat ske genom att enbart könet på personalen registreras, vilket sedan ligger till grund för en mer djupgående analys. Det intressanta med detta är nämligen att synnerliggöra den eventuella könsuppdelning som råder i tv-rutan, även hos personalen i fråga, varav det således anses tillräckligt att studera enbart vilket kön de medverkande har. Den personal som enligt detta kriterium granskas är följande medverkande:

I studien:

Nyhetspresentatör¹⁶³

Meteorolog

Reportrar:

Reporter i bild, 'intervjuare'

Reporter ej i bild, "kommentatorsröst"

Rent praktiskt så kommer könsmärkningen att gå till så att de personer som syns och hörs i bild registreras. Svårigheten att bestämma kön är minimal vad gällande nyhetspresentatör och meteorolog eftersom de framträder i bild, men kategoriseringen blir mer komplicerad vad gällande reportrarna eftersom de oftast inte förekommer i bild på samma sätt. Säkerställande av kön sker då utefter röst, och kontrolleras och samkörs med de skyltar med namn som visas efter/i samband med varje reportage. På så sätt minimeras risken för feltolkning.

¹⁵⁸ Hade jag inte gjort på detta sättet hade materialet som analyserats ovan blivit alldeles för litet.

¹⁵⁹ Den 12,24,26 och 30 april, se analyschema.

¹⁶⁰ TV4 har ändrat sändningstid och flyttat bak den fem minuter, mitt under min undersökningsperiod.

¹⁶¹ 13,16 och 23 april, se analyschema.

¹⁶² 13,16,17,20,och 27 april, se analyschema.

¹⁶³ Eftersom Västnytt (SVT) har samma presentatör vare sig det gäller nyheter, sport, eller ekonomi slås allt samman i en enda kategori, vare sig presentatören presenterar nyheter, eller sport.

Nyhetspresentatören och/eller meteorologen, samt reportrarna kategoriseras bara in som man eller kvinna (tillskillnad från artiklarna som också kan kategoriseras in som "blandat/lika" eller "ospecificerat", se nedan) eftersom Västnytt och TV4 Göteborg bara använder sig av en enda presentatör.

Notera att flertalet intervjuare eller kommentatorsröster kan finnas i ett och samma reportage, varav ett streck dras för varje. Således motsvarar inte ett streck ett reportage.

6.4.2 Analys av innehållet i reportaget:

För att i största möjliga mån få ett grepp om innehållet i reportaget och den könsfördelning som eventuellt står att finna där har jag valt att fokusera och lyfta fram tre frågor i relation till reportaget. Det är utifrån dessa tre frågor som reportaget granskas och analyseras.

6.4.2.1 Hur ser den könsliga representationen ut i reportaget i sin helhet ut:

Den första frågan syftar till att enbart besvara om det i reportaget *generellt förekommer mest män eller mest kvinnor*, eller om representationen i sig mellan könen är lika/blandad. Varje reportage i tv- sändningen kommer således att motsvara ett streck i antingen kategorin "man" eller kategorin "kvinna". Ett streck i någon av dessa kategorier visar att det i reportaget fanns en övervikt av eller bestod av enbart det ena eller det andra könet. Ett streck i kategorin "blandat/lika" visar att representationen utigenom reportaget var neutralt lika. Ett streck motsvarar här ett reportage (mer utförligt, se operationalisering av nyckelbegrepp TV – sist i detta avsnitt).

Notera att denna kategorisering i man/kvinna kommer att ske genom att främst titta på könet på dem som intervjuas. Om inga intervjuer sker kommer bilderna istället att utgöra grunden för uppdelningen. Förekommer det mest bilder på män, som exempelvis tränar fotboll, men ingen intervju sker, kommer reportaget ändå att kategoriseras in under "män", likadant om reportaget tydligt handlar om en man kommer samma indelning att göras. I de fall då ingen man eller kvinna varken förekommer som intervjuobjekt eller på bild, exempelvis i ett kort reportage där endast ett företagsnamn zoomas in, kommer ingen kategorisering att ske. Reportaget hamnar istället i den ospecificerade kategorin "könskategorisering ej tillämpligt".

6.4.2.2 Inom vilken kategori hamnar reportaget/Vad är reportagets huvudsakliga innehåll:

För att säkert kunna dra slutsatser om män och kvinnors representation i tv-nyheter är det dock viktigt att inte bara generellt intressera sig för om det är mest kvinnor eller män i reportagen överlag, utan också knyta reportaget till vissa specifika kategorier. Reportagen kommer alltså inte bara att kategoriseras utifrån det generella sättet i manligt och kvinnligt vad gällande reportaget som helhet, (se ovan under punkt 1) utan också mer djupgående genom uppdelning i flertalet mindre kategorier baserat på innehållet. Denna fråga har som uppgift att belysa vilka "kategorier" eller vilket sorts reportage, baserat på innehållet, som är mest könsbundet och ojämnt. Genom att titta på innehållet i reportaget kan man dra slutsatser vilka "kategorier" (exempelvis "sport-idrott") som lyfter fram mest män eller kvinnor i rampljuset. Genom denna analys får man således en aning om inom vilka områden ojämlikheten mellan män och kvinnor är som störst (och vilka områden det är relativt jämställt på). En överrepresentation av män i kategorin "sport-idrott", skulle således visa på att inom området sport och idrott är det en tydlig ojämlikhet mellan könen, till fördel för män.

Notera att i de fall då ingen man eller kvinna varken förekommer som intervjuobjekt eller på bild, i likhet med punkt ett (se ovan) kommer ingen kategorisering i grupper "man/kvinna" att ske, utan istället sätts ett streck i "könskategorisering ej tillämpligt". Även här motsvarar ett streck ett reportage. Dock kommer en klassificering utifrån kategorier (punkt två) fortfarande att ske, vilket medför att det kan komma att skapas en grupp av kategorier/områden som inte tydligt har en manlig eller kvinnlig prägel utan är helt neutrala.

6.4.2.3 **Vilken roll/position har den som intervjuas:**

Denna fråga syftar till att gå än mer in på djupet än den föregående frågan. När analysen av den generella uppdelningen av män och kvinnor i reportagen, samt en specificering av vilket sorts reportage det är, är gjorda återstår det bara att titta på vilken roll männen och kvinnorna i reportagen har. Detta för att återigen belysa en eventuell könsuppdelning vad gällande den roll man tilldelas i reportaget. Det intressanta här är att belysa om den roll man tilldelas varierar beroende på kön. Är det flest män som tilldelas rollen av chefer, eller är det flest kvinnor, är de myndighetspersoner som intervjuas mest män? För att bara nämna några exempel.

Notera att i de reportage som inte innehåller några intervjuer, kommer ingen kategorisering utifrån roller att ske. Notera dock att här motsvarar inte ett streck ett reportage, eftersom flera antal intervjuer kan ske i ett enda reportage, se not¹⁶⁴.

6.5 **Urval tidningar:**

Att medierna är en del av vår aktiva vardag är någonting som jag påvisat tidigare. Men exakt hur mycket tid de egentligen rör sig om kan vara svårt att få ett grepp om. Statistik visar dock att av mediedagens totalt 341 minuter, ägnas 29 minuter (8 procent) åt en dagstidning, 21 av dessa minuter är så kallad morgontidningsläsning¹⁶⁵.

Baserat på underlaget ovan, ägnas en betydande del de facto åt läsning av morgon/kvälls- tidningar. Det är således högst motiverbart att studera representation av genus i dessa tidningar.

Men för att kunna studera representationen av genus i nyheterna krävs det, enligt mig, att de tidningar man väljer uppfyller två ändamål. (1) Det krävs att tidningen i fråga har en tillräckligt stor spridning/räckvidd. Detta för att på så sätt garantera största möjligt spridning även i materialet - en för lokal eller specialiserad tidning riskerar nämligen att inte få med de nyheter som är intressanta för ett större område än just det egna avgränsade. Det krävs också slutligen att (2) tidningen också når ut till tillräckligt stor mängd individer, inte bara rent geografiskt som påvisats ovan, utan också rent numerärt. Det krävs med andra ord att tillräckligt många verkligen läser tidningen.

För att kunna täcka alla områden, både de rent faktainspirerade och de som mer är inriktade på "sensationsjournalistik" valde jag att studera en kvällstidning, och en morgontidning. Dessa två sorters tidningar får representera de, till viss del olika, journalistiska synsätten. Å ena sidan morgontidningen med sina prenumeranter och på så sätt ett mer traditionellt långsiktigt perspektiv på journalistik¹⁶⁶, och å andra sidan kvällstidningarna med sitt behov av att sälja lösnummer där skvaller och kändisreportage har en central roll tillsammans med mer "seriösa" nyheter. Även distributionstiden skiljer sig mellan dags/morgon tidning och kvällstidning. Morgontidningarna trycks runt midnatt¹⁶⁷ och delas ut tidigt på morgonen innan de flesta har börjat sitt arbete¹⁶⁸ och kvällstidningarna har tidigare tryckts något senare på dagen¹⁶⁹. I och med dessa skillnader

¹⁶⁴ Operationalisering av nyckelbegrepp, TV:

Män: Ett streck här visar att det finns en klar övervikt av män i reportaget, eller att det i reportaget enbart förekom män. Männen framträdde tydligt i bild, eller blev intervjuade.

Kvinna: Ett streck här motsvarar, såldes, att det finns klar en övervikt av kvinnor, eller att det i reportaget förekom enbart kvinnor. Kvinnorna framträdde tydligt i bild, eller blev intervjuade.

Lika/Blandat: Hamnar strecket här visar det på att det i reportaget förekom en blandning av män och kvinnor på ett sådant sätt att det inte gick att påstå att det i reportaget tydligt förekom mest män/kvinna. Notera dock att representationen inte behöver vara exakt 50/50 utan reportage med ex. 4 intervjuade män och 3 intervjuade kvinnor hamnar också här. Detta för att representationen av män inte var i klar majoritet.

Könskategorisering ej tillämpbar: Här hamnar de reportage där det är svårt att avgöra om något kön är mest representativt. Här återfinns reportage med inga män eller kvinnor. Kortare reportage utan en intervju och med exempelvis en inzoomning av en gräsmatta, eller en företagsskylt är representativa för denna kategori.

¹⁶⁵ Se Internetsida: "övrigt 13"

¹⁶⁶ Se Internetsida: "Ne 6"

¹⁶⁷ Se Internetsida: "Ne 7"

¹⁶⁸ Se Internetsida: "Ne 7"

¹⁶⁹ Se Internetsida: "Ne 6"

medverkar valet av två så vitt skilda typer av tidningar till att även det skapa mesta möjliga spridning i mitt insamlade material.

I Sverige finns idag ett stort antal olika morgontidningar (144 stycken), likväl som kvällstidningar (5 stycken)¹⁷⁰, och att utse bara två stycken av alla dessa kan tyckas relativt svårt. Baserat på min problemformulering blir valet dock något mer enkelt. Då jag har som syfte att studera nyheter av mer lokal/regional karaktär¹⁷¹, faller tidningar som Aftonbladet, Svenska Dagbladet (SvD), Expressen, Dagens Nyheter (DN) eller Kvällsposten snabbt utanför ramen. Kvar återstår de tidningar som har ett mer lokalt intresse, utan att för den sakens skull brista i de essentiella kraven som återgetts ovan: Göteborgs-Posten (GP)¹⁷² och Göteborgs-Tidning (GT)¹⁷³.

6.5.1 Urval artiklar:

De artiklar som väljs ut och studeras i min studie kommer alla från nyhets – nöjes eller sportdelen av tidningen och kategoriseras därefter. I min analys inkluderas förutom detta även ledarsidorna, krönikor av diverse slag samt längre debattinlägg (se nedan för vidare specifikation). Vad som dock inte studeras är respektive framsidor samt de bilagor som medföljer tidningarna vissa specifika dagar. Exempel på bilagor är Motorbilagan från GP som inte studeras, och följaktligen studerar jag således inte heller motordelen i GT, för att minimera risken för snedvridning i mitt material. Motiveringen att inte bara studera renodlat nyheter, och ta bort exempelvis de artiklar som handlar om kultur, ligger i att Tv inte sällan har inslag som handlar om annat än renodlade preciserade nyheter. Om en vettig jämförelse skall kunna komma till stånd, krävs det också att insamlandet av material är likvärdigt. Genom att inkludera kultur och ledare, samt andra icke- renodlade nyhetsartiklar, får man en mer rättvisande bild av eventuella skillnader/likheter mellan de olika medieformerna Tv och tidningar.

¹⁷⁰ Se Internetsida: ”övrigt 4”

¹⁷¹ Detta som tidigare påvisats för att tidigare forskning mest har varit nationell, jag vill se om man kan se samma tendens lokalt.

¹⁷² 8.2.1 Göteborgs-Posten (GP):

Vad gällande morgontidningar/dagstidningar så finns det endast en som har utgivningsort Göteborg, och det är Göteborgs-Posten (GP). Göteborg-Posten räknas också som en av det större dags/morgontidningarna i landet med en upplaga på runt 247 000 exemplar. Valet av Göteborgs-Posten kan vidare motiveras av att det är den tidning som har mest spridning i Göteborgsområdet med omnejd, samt i Västsverige totalt. För mitt ändamål, det vill säga att studera en lokal tidning, passar Göteborgs-Posten således med sin uppbyggnad och räckvidd mycket bra. En vanlig dag (måndag-fredag) når tidningen ca 600 000 människor totalt; i Storgöteborg berörs 67 procent i åldersgruppen 15-79 år, och i Västsverige 42 procent. Enligt olika genomförda undersökningar läser 7 av 10 sin Göteborgs-Posten före klockan 9 på morgonen. 4 av 10 läser den dessutom på kvällen. 33 minuter på vardagen och 36 minuter på söndagarna ägnas totalt åt denna morgontidning. En kort titt på Göteborgs-Postens historik visar att tidningen kom ut första gången 1813. Layoutmässigt så består tidningens nuvarande format av tre delar. Del 1 huserar inrikes, utrikes, samt lokalbevakning. Även annonser för tjänster, varor och andra meddelanden ryms här. I Del 2 återfinns ekonomi, politik, och sport, samt annonser för tjänster, varor och andra meddelanden. Den sista delen, Del 3, består av resor, nöje, kultur samt annonser i relation till dessa områden. Diverse bilagor följer också med tidningen: Bilagan Bostad (tisdag), Bilagan Motor (onsdag), Bilagan Tv-tider (torsdag), Bilagan Två Dagar (lördag) samt Bilagan Jobb (torsdag, söndag)

Källor: Orvesto 2003 helår, TS 2000 helår, NFO 2003

Internetsida: ”GP 3”

¹⁷³ 8.2.2 Göteborgs-Tidning (GT):

Tar man sig till sist en titt på kvällstidningarna landet över så finns det även här enbart en tidning som har Göteborg som sin utgivningsort och det är Göteborgs Tidning (GT). I sfären med kvällstidningar räknas GT som en av de större, med en upplaga på 57 500 i runda tal. Göteborgs Tidning, är Västsveriges största och marknadsledande kvällstidning, med sin huvudsakliga marknad i, och således också utgångspunkt från, Göteborg och dess omnejd. GT säljs främst i Västsverige men har även en spridning från Säffle i norr, till Falkenberg i söder. Tar man en historisk titt så ser man att tidningen startades den 2 november 1902 och är sedan 1997/1998 en del av Expressen, och fungerar till stor del som denna tidnings lokala upplaga med till viss del delat material. Layoutmässigt är GT utformat i två delar; Del 1 består av nyheter och nöje från lokala stationer samt inrikes och utrikes. Del 2 är en renodlad sportdel, där sport från Sverige och utlandet presenteras.

Se Internetsida: ”Ne 8”

Se Internetsida: ”Expressen 1”, ”övrigt 4”

Se Internetsida: ”Expressen 1”

Se Internetsida: ”Expressen 2”, Se Internetsida: ”Expressen 3”

Se internetsida: ”Expressen 4”, ”Expressen 5”

Vad gällande längden på artiklarna kan det vara svårt att avgöra exakt vad som är en artikel, och vad som inte är det och istället bör klassas som en kortare notis. Den gräns i centimeter som jag har satt, och som krävs för att artikeln skall bli föremål för granskning, uppgår till 10 centimeter. Denna gräns är satt med motiveringen att mindre längd än så inte renderar i en artikel med tillräckligt mycket information för att kunna genomföra en korrekt och godtagbar analys.

Någon övre gräns existerar inte, då artiklarna i tidningarna sällan uppgår till mer än ett heluppslag.

6.6 Hur analysen av tidningarna går till mer specifikt:

Analysen av artiklarna i tidningarna kommer att gå till på följande sätt: (1) reportrarnas kön kommer noteras, och (2) artiklarnas innehåll kommer att analyseras utifrån den totala könsliga representationen i artikeln samt uppdelat i innehållsliga kategorier.

6.6.1 Analys av tidningspersonal:

Analysen av tidningspersonalen, det vill säga reportrarna, kommer att ske utifrån ett analyschema där reportrarna kan kategoriseras in i fyra olika kategorier. De reportrar som är föremål för denna kategorisering är de som skriver texten i artikeln, och inte de som tar bilderna till reportaget. Denna utsortering motiveras av det faktum att det inte är bilderna som analyseras i min analys – utan texten. Att inkludera fotografierna i den könsliga analysen av reportrarna skulle således omintetgöra den tidigare selektion som jag gjort, samt ge mitt material en skevhet som inte är motiverbar.

Ett streck i någon av de fyra kategorierna motsvarar en artikel.

Kategorierna är uppdelat på man, kvinna, blandat/lika och TT/AFP/GP/GT.

De första kategorierna man och kvinna, visar logiskt sett på att reportern är aningen man eller kvinna. Den nästkommande kategorin, blandat/lika, visar inte på att reportern är både man och kvinna – utan att två reportrar med olika kön har varit inblandade i författandet av artikeln. Den sista kategorin är den som motiverar mest beskrivning. Här hamnar artiklar där det inte framkommer om det är en man eller kvinna som skrivit artikeln. Oftast är det nyheter från utlandet som är representerade här, och där artikeln är tagen från någon av nyhetsbyråerna (TT/AFP). Ett annat alternativ är att artiklarna ligger på ledarsidorna, där det är vanligt att signaturen är GP/GT och dagens datum, istället för namn på författaren.

6.6.2 Analys av tidningsartiklar:

För att underlätta förståelsen av hur artiklarna kommer analysen att göras i två etapper, vilka beskrivs mer utförligt nedan.

6.6.2.2 Hur ser den könsliga representationen ut i artiklarna i sin helhet ut:

Här kommer det att belysas om det är flest kvinnor, eller flest män, som generellt förekommer och lyfts fram i artikeln. Varje artikel motsvarar ett streck och dessa streck sätts enbart baserat på artikelns text, vilket gör att bilder i samband med texten här inte utgör något underlag för den könsliga representationen. I själva texten kommer de som intervjuas att utgöra basen för hur artiklarna kategoriseras. I de fall där inte intervjuer finns men där man ändå kan skönja en tydlig uppdelning i texten i manligt och kvinnligt¹⁷⁴ kommer inkategorisering således fortfarande att ske. Undantaget är vid så kallad "name-dropping", då namn på ex. artister inför en konsert skrivs ut. En sådan artikel kommer inte att könsbestämmas, eftersom namnen förekommer i en lista som är fastställd av skivbolagen och som artikelförfattaren inte kan styra¹⁷⁵ något nämnvärt. Artikeln som sådan kan delas in i fyra olika kategorier beroende på hur den könsliga fördelningen ser ut (se operationalisering av nyckelbegrepp längre ner).

Rent praktiskt kommer den könsliga representationen i artiklarna att mätas på två sätt:

¹⁷⁴ Med detta menar jag exempelvis texter där ingen intervjuas men där det skrivs ex. mycket om en manlig rånare. Texten blir då indirekt manlig.

¹⁷⁵ Tillskillnad från "vanliga" artiklar där reportern kan styra på ett annat sätt om det är en man eller kvinna som intervjuas.

1. Rent faktiskt, i antal artiklar
2. I spaltmeter (cm)

Det faktiska antalet redovisas numerärt i antal artiklar och kommer i resultatet att redovisas i både siffror och i procent. Vad gällande spaltmeter så går det till på så sätt att artiklarnas längd mäts med linjal och redovisas i centimeter uppdelat på samma kategorier som ovan.

6.6.2.2 Inom vilken kategori hamnar artikeln/Vad är artikelns huvudsakliga innehåll:

Här kommer jag ha som avsikt att knyta artiklarnas huvudsakliga innehåll till en viss kategori, för att på så sätt ta reda på om det här finns någon kategori av artiklar som är mer könsbunden än någon annan. Genom denna analys får man således en aning om inom vilka områden ojämlikheten mellan män och kvinnor är som störst. Exempel på kategorier i vilket artiklarna kan handla är: brott, ekonomi, politik etcetera¹⁷⁶.

Notera att varje artikel motsvarar ett streck, se not¹⁷⁷.

7. Resultat/Analys:

Mitt analyserade statistiska material består av totalt 82 nyhetssändningar fördelat på Västnytt och TV4 Göteborg, samt 26 tidningar fördelat på GP och GT¹⁷⁸.

Nedan kommer detta underlag att analyseras och presenteras i enighet med vad som tidigare beskrivits i min metoddel. Vad gäller disponeringen av denna resultatdel kommer jag först att presentera resultatet för tidningarna, och sedan Tv – detta för att återigen följa samma logik som i metoddelen.

Förutom att resultatet kommer att presenteras både rent skriftligt samt i tabellform kommer även en kortare analys att avsluta varje stycke. Notera att det är frågan om tänkbara analyser och funderingar från min sida, och inte rent konkreta slutsatser.

När det gäller en representativ studie av det här slaget skall man nämligen vara ytterst försiktig med att dra konkreta slutsatser. I mitt fall är studien alltför begränsad för att kunna dra sådana slutsatser – och dessutom är studiens huvudsyfte främst att deskriptivt redovisa den faktiska representationen av kön, inte att förklara varför¹⁷⁹. Men, i anslutning till mitt material finns det dock några viktiga reflektioner att göra; varav dessa kommer att redogöras för nedan under varje stycke. Notera dock att de inte på något sätt syftar till att fungera som en förklaringsmodell för de fenomen uppkomna i min studie – utan skall istället vara just reflekterande och ett tillfälle för mig att kommentera. Det utgör också en möjlig ingång till fortsatta studier.

7.1 Resultat TV

7.1.1 Veckornas karaktär:

¹⁷⁶ Dessa kategorier bygger på kategorierna i Edström,2006 men, jag tar inte rakt av utan gör en form av egna emperigenererade kategorier.

¹⁷⁷ 8.3.3 Operationalisering av nyckelbegrepp, Tidningar (artiklar):

Män: Ett streck här visar att det finns en klar övervikt av män i reportaget, eller att det i reportaget enbart förekom män. I artikeln förekom det mest män som blev intervjuade, uttalade sig eller på annat sätt blev omnämnda¹⁷⁷.

Kvinna: Ett streck här motsvarar, såldes, att det finns klar en övervikt av kvinnor, eller att det i reportaget förekom enbart kvinnor. I artikeln förekom det mest kvinnor som blev intervjuade, uttalade sig, eller på annat sätt blev omnämnda¹⁷⁷.

Lika/Blandat: Hamnar strecket här visar det på att det i reportaget förekom en blandning av män och kvinnor på ett sådant sätt att det inte gick att påstå att det i reportaget tydligt förekom mest män/kvinna. Notera dock att representationen inte behöver vara exakt 50/50 utan reportage med ex. 4 intervjuade män och 3 intervjuade kvinnor hamnar också här. Detta för att representationen av män inte var i klar majoritet.

Ospecificerat: Här hamnar de reportage där det är svårt att avgöra om något kön är mest representativt. Kortare reportage där ingen intervjuas och där de förekommer mest beskrivningar (ex) är representativt för denna kategori

¹⁷⁸ 14 på GT, och 12 på GP på grund av bortfall.

¹⁷⁹ Se ”syfte” för närmare information

Under de två veckor som jag studerat nyhetssändningarna från dels Västnytt, och dels TV4 Göteborg, så är det några inslag, eller teman, som har varit återkommande och som getts ett betydande stort utrymme i sändningarna. För att enklare förstå vilka inslag som varit intressanta och vad som i stort har förmedlats till allmänheten, kan man i noten titta på vad som varit (vad jag kallar för) ”veckans karaktär” för både TV4 Göteborg¹⁸⁰, samt Västnytt¹⁸¹.

7.2 Analys av Tv personalen:

7.2.1 Västnytt:

Om man först tar sig en titt på Tv-personalen hos SVT och Västnytt så ser man att representationen av kön hos Tv-personalen till viss del är relativt ojämn. Totalt sett så utgör den analyserade tv-personalen i min studie 615 personer. 245 var män, 370 var kvinnor. Den könsliga representationen hos SVT och Västnytt:s personal fördelar sig procentuellt sett på 60,1 procent kvinnor och 39,9 procent män.

Om man tittar närmare på statistiken och fördelar den på vilken roll tv-personalen spelar ser man att de tyngre posterna, i detta fall presentatörer och meteorologer, innehas lite förvånande främst av kvinnor: 33 stycken (78,6 procent) av presentatörerna var kvinnor, och 33 (84,6 procent) av meteorologerna var det.

Endast 9 stycken män (21,4 procent) presenterade nyheterna under de gånga 14 dagarna, och än mindre (6 stycken, 15,4 procent) presenterade vädret.

Ser man till dem som arbetar ute på fält och inte är fast stationerade i tv-studion är den könsliga representationen något jämnare. Av totalt 201 reportrar som utförde någon form av intervju¹⁸² var 112 män (55,7) och 89 stycken (44,3) kvinnor. Det är också här man finner den jämnaste könsliga fördelningen hos SVT och Västnytt.

Större skillnad var det dock hos de reportrar som fungerar som kommentatorsröster åt inslag och reportage. Kvinnorna dominerade över männen med sina 64,5 procent gentemot männens 35,5. I tv-rutan under dessa 14 dagar har således 215 kvinnor låtit sin röst ljud, i relation till 118 män.

¹⁸⁰ 7.1.1.1 TV4 Göteborg:

TV4 Göteborgs två veckor dominerades av i stort sett fem olika huvudteman:

(1) *Vetenskapsfestivalen*: Invigandet av vetenskapsfestivalen i Göteborg gavs stort utrymme i både längre och kortare inslag. Det var längre paneldiskussioner och frågerundor på stan.

(2) *Kidnappning*: Kidnappningen av den 60-åriga mannen vid Vättlefjäll, Göteborg har också varit dominerande i diverse inslag under nyhetsveckan.

(3) *Klimatvecka*: Hela TV4 hade under en av veckorna en speciell ”klimatvecka” där allt som rör klimatet, och främst växthuseffekten, har diskuterats. Politikens resor med flyg istället för tåg, inslag om natur och miljö samt paneldiskussioner om hur mycket energi man egentligen slösar kan alla kopplas till denna klimatvecka.

(4) *Värdoppet*: Det årliga Värdoppet – invigandet av våren genom ett bad i Delsjön (Göteborg) – fick stort utrymme under veckan. Inte bara den specifika dagen i fråga, utan även i form av antalet ”inför” program.

(5) *Helikopterolycka*: Den svåra helikopterolycka som skedde i samband med en militärovnig, där bland annat en person omkom, fick även det stort genombrott i sändningarna.

¹⁸¹ 7.1.1.2 Västnytt:

Liksom TV4 Göteborg täcktes både kidnappningen av 60-åringen, och helikopterolyckan av i Västnytt, med ungefär liknande omfattning. Förutom dessa inslag var det främst tre andra områden som var dominant under de två studerade veckorna.

(1) *Fallet Louise*: Fallet med den nu 16-åriga flickan som i fem år tvingats bo med sin alkoholiserade pappa renderade i stor uppmärksamhet genom ett antal inslag – långa likväl som korta.

(2) *Baggershus*: De inslag som fick i särklass mest tv-tid var de som handlade om SVT:s och radioprogrammet Kalibers granskning av behandlingshemmet Baggershus. Inslag om behandlingshemmet förekom i stort sett varje dag.

(3) *Nätets baksida*: Under dessa veckor startade SVT en ny programserie kallad ”nätets baksida”, något som även fick gehör i Västnytt. Där behandlades diverse fenomen kopplade till nätet, som exempelvis mobbning och pedofili.

¹⁸² Både telefon och vanlig intervju

Tabell 3: TV-personal Västnytt, fördelade på kön, i antal och procent

Roll	Kvinna		Man		Totalt	
	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)
Presentatör: (Nyheter, Ekonomi, Sport)	33	78,6	9	21,4	42	100
Meteorolog	33	84,6	6	15,4	39	100
Reporter i bild (Intervjuare)	89	44,3	112	55,7	201	100
Reporter ej i bild (Kommentatorsröst)	215	64,5	118	35,5	333	100

Tabellen baseras på analys av nyhetsprogram mellan 2006-03-11 till 2006-03-24

7.2.2 TV4 Göteborg:

Om man studerar resultatet från TV4 Göteborg finner man att fördelningen av könen hos den totala tv-personalen (278 stycken) på TV4 Göteborg är relativt jämn. Männen har en något övervikt med sina 55 procent och 153 till antalet – gentemot kvinnorna som uppgår till 125 stycken (45 procent).

Tar man sig en titt på rollfördelningen så upptäcker man att rollen som presentatör även här upptas av kvinnor. Av totalt 40 stycken var 23 (57,5 procent) kvinnor och 17 stycken (42,5 procent) män. Värdet presenterades endast 7 gånger under de gånga 14 dagarna¹⁸³ och den könsliga representationen var här relativt jämnt. 4 av 7 gånger var det en kvinna som stod för presentationen.

Ser man till reportrarna finner man att det skiljer sig representationen och jämnheten i fördelningen markant mellan könen beroende på vilken sorts reporter du är. Den allra största skillnaden av alla studerade poster, hittar man hos de reportrar som har som uppgift att intervjua. I 73,6 procent av fallen, 53 intervjuer, var reportern här en man. 19 intervjuer (26,4 procent) utfördes av kvinnor.

Allra störst likhet i representationen mellan könen finner man i den grupp som kallas för ”reportrar ej i bild”. Av de som hade en kommentatorsfunktion skilde det endast en individ mellan könen. 79 kvinnor (49,7 procent) och 80 män (50,3 procent) hade den posten under mina studerade veckor.

Tabell 4: TV-personal TV4 Göteborg, fördelade på kön, i antal och procent

Roll	Kvinna		Man		Totalt	
	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)
Presentatör: (Nyheter, Ekonomi, Sport)	23	57,5	17	42,5	40	100
Meteorolog	4	57,2	3	42,8	7	100
Reporter i bild (Intervjuare)	19	26,4	53	73,6	72	100
Reporter ej i bild (Kommentatorsröst)	79	49,7	80	50,3	159	100

Tabellen baseras på analys av nyhetsprogram mellan 2006-03-11 till 2006-03-24

7.2.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg:

Är skillnaden mellan SVT och mer kommersiellt styrda TV4 påtaglig vad gällande representationen av kön?

¹⁸³ Vilket i sig kan förklaras av TV4 upplägg för nyheterna

Om man jämför Västnytt med TV4 Göteborg finner man att statistiken på de flesta punkter totalt sett pekar åt samma (eller liknande) håll. De totala resultaten för de båda kanalerna blir således liknande, men det statistiska underlaget är betydligt större hos SVT. En tänkbar förklaring till detta kan ligga i att SVT (Västnytt) generellt sett har något längre sändningar¹⁸⁴. Noterbart är också att det var betydligt jämnare könslig representation hos TV4 Göteborg, än vad det var hos SVT där skillnaden mellan könen var avsevärt större.

Den egentliga skillnaden mellan kanalerna går således bara att finna på två punkter:

(1) I posten ”reportrar ej i bild”: Där SVT visar ett markant övertag för kvinnor – redovisar istället TV4 en liten (men ändå befintlig) skiftning åt det manliga hållet. Om detta beror på mitt statistiska urval, eller på en faktiskt skillnad är svårt att sja om och i nuläget är en vidare studie av ämnet således nödvändig för att kunna rendera ett svar på den frågan.

(2) Tv-personalen som studerats hade en annorlunda könslig representation mellan kanalerna. I Västnytt var tv-personalen till stor del kvinnlig, medan den hos TV4 Göteborg tvärtom var mer manlig.

7.2.4 Jämförelse tidigare forskning:

Hur står sig då min statistik i förhållande till annat publicerat material inom samma område?

Mitt främsta material för en jämförelse är en internationell och global studie gjord av Global Media Monitoring Project (GMMP) från 2005.

En jämförelse med det material som presenteras i den studien visar på en skillnad gentemot mitt egna insamlade material. I jämförelse med TV4 Göteborg, står sig resultatet i GMMP: s studie, som baseras på undersökningar från 76 länder, och kodning av 13,000 nyhetsreportage bra¹⁸⁵. Både TV4 Göteborg och GMMP visar på en övervikt av kvinnor som nyhetspresentatörer. Västnytt visar på samma tendens men uppvisar också en procentuell skillnad. Det skiljer sig stort mellan SVT och GMMP, med en kraftig fördel för kvinnorna.

Tabell 5: Jämförelse andel nyhetspresentatörer i procent mellan Västnytt/TV4 Göteborg/ GMMP¹⁸⁶

	SVT (Västnytt)	TV4 (TV4 Göteborg)	GMMP Rapport
Kvinna	78,6	57,5	57,0
Man	21,4	42,5	43,0
Totalt	100	100	100

Där GMMP visar på 57 procent kvinnor, visar istället SVT på 78,6.

Denna olikhet är intressant att fundera vidare över, men beakta då de svårigheter som finns med att jämföra resultaten. GMMP: s studie sträcker sig över ett antal länder, och antagligen även en längre tidsperiod. En snedfördelning i något land riskerar att snedfördela hela resultatet¹⁸⁷. För bästa möjliga jämförelse hade en studie av (liknande) svenska förhållanden varit det ultimata. Är det därmed sagt att jämförelsen inte är relevant? Som ett komplement med syfte att sätta in min egen studie i ett större sammanhang och få perspektiv tycker jag att en jämförelse är högst motiverbar, och det är även intressant att fundera över hur Sverige står sig i den internationella konkurrensen.

¹⁸⁴ Se Analysschema, under ”Metod”

¹⁸⁵ Se Internetsida: ”övrigt 14”

¹⁸⁶ Notera att jämförelsen sker mellan nyhetspresentatörer i Sverige (Västnytt och TV4 Göteborg) och internationellt (totalt sett över 76 länder)

¹⁸⁷ Notera dock att med det stora antalet reportage är det liten risk för snedvridning ändå

7.2.5 Egna reflektioner:

Men vad påvisar egentligen dessa resultat ovan?

Resultaten i tabellerna för den könsliga representationen totalt, och indelat i roller, är i sig är självklart intressanta, men bli än mer användbara, rent praktiskt sett, om man jämför dem med det totala antalet reportrar och nyhetspresentatörer på tv-kanalerna– och ser på representationen av kön där. Siffrorna visar att totalt jobbar där 6 personer på Västnytt med uppgift att fungera som programledare. 4 stycken är kvinnor, 2 stycken är män¹⁸⁸. Ser man till TV4 Göteborg innehar 3 kvinnor och 1 man liknande arbetsuppgifter¹⁸⁹. Således tycks förklaringen av det stora antalet kvinnliga nyhetspresentatörer i min studie ligga hos den könsliga representationen på redaktionen i stort.

Vill man se det ur ett större perspektiv kan man se till den nuvarande befolkningsstatistiken i Sverige där fördelningen mellan könen ser i stort likadan ut. Enligt befintlig statistik (från 2006) framtaget av Statistiska Centralbyrån (SCB) upptäcker man att 4 589 734 var kvinnor och 4 523 523 män av den totala folkmängden på 9 miljoner (9 113 257)¹⁹⁰. Rent procentuellt sätt fördelades kvinnor och män på (ca) 50,36 respektive 49,63 procent¹⁹¹.

Utan att dra alltför stora växlar på denna procentuella fördelning tycks det som att det finns mest kvinnor i dagens Sverige, vilket således på lång sikt skulle kunna förklara representationen av kön i televisionen.

7.2.6 En teoretiskt möjlig förklaring:

Även om man skall vara ytterst försiktig med att försöka förklara mitt resultat med hjälp av teorier – då min uppsats inte har ett sådant huvudsyfte – vill jag bara åtminstone nämna en teori som i fortsatt forskning skulle vara intressant att studera. Då min uppsats har producerat inom en sociologisk ram tycker jag det är relevant att åtminstone lyfta fram tänkbara teorier, även om jag själv inte analyserar dessa djupare. För att återkoppla till min teoretiska del skulle en tänkbar förklaringsmodell i fortsatta studier gå att finna hos Pierre Bourdieu. Hans tanke om att kvinnorna i televisionens värld så gott som alltid brukar tilldelas roller som allt som oftast är varianter på den klassiska ”vårddinne- funktionen”¹⁹²; exempelvis i form av presentatör eller konferencier¹⁹³ styrks även av mitt insamlade material ovan¹⁹⁴.

7.3 Hur ser den könsliga representationen ut i reportaget i sin helhet ut:

7.3.1 Västnytt:

Resultatet av min studie visar på en skillnad i antalet reportage med övervikt av män och reportage med övervikt av kvinnor. Under de 14 dagars nyhetssändningar som har studerats, har totalt 350 reportage kategoriserats.

Resultatet visas i tabellen nedan:

Tabell 6: Reportage Västnytt, i antal och procent fördelade på (könsliga) kategorier

Vad	Reportage	
	Antal	Procent
Man	153	43,7
Kvinna	51	14,6
Lika	54	15,4
Ej Tillämpbart	92	26,3
Totalt	350	100

¹⁸⁸ Se Internetsida: ”SVT 13”

¹⁸⁹ Se Internetsida: ”TV 4 5”

¹⁹⁰ Se Internetsida: ”SCB 1”

¹⁹¹ Enligt egen omräkning

¹⁹² Bourdieu, 1999 s, 73

¹⁹³ Ibid. s,74

¹⁹⁴ Likväl som andra studier, exempelvis Edström, 2006 s,108

Av de 350 reportage som studerats hade 43,7 procent, 153 stycken, en klar och tydlig övervikt av män, eller bestod av enbart män, vad gällande dels de som intervjuades, men även de som framträdde i bild. 51 reportage (14,6 procent) hade en tydlig kvinnlig representation, vilket placerar denna kategori sist av alla totalt sett. I gruppen reportage där det förekom en blandning av män och kvinnor, på ett sådant sätt att det inte går att påstå att det i reportaget förekom en tydlig majoritet av mest män eller kvinnor hamnade 54 av de 350 studerade reportagen, en knapp tredjeplats. Den andra största gruppen utgjordes av reportage där någon av den tidigare kategoriseringen inte var tillämpbar - med sina 26,3 procent placerar sig denna gruppen efter män totalt sett, men före både kvinnor och lika.

7.3.2 TV4 Göteborg:

Resultatet av min studie visar att det för TV4 Göteborg är en procentuellt större skillnad mellan representationen av kvinnor och män i reportagen än vad det är för Västnytt. Tabellen nedan visar att männen i TV4 Göteborgs reportage är i övervikt med sina 49,2 procent (99 reportage hade en övervikt av män av de totala 201). På andra plats kom de reportage där kategorisering icke var tillämpbar, 52 reportage (25,9 procent) sorterades in där under de 14 dagarna som studerats i min studie. Trea kom de reportage som hade en delad representation av män och kvinnor; 15,9 procent och det totala antalet av 32 reportage.

Allra sist kom de reportage som hade kvinnor i övervikt. Med sina 9 procent av alla studerade reportage, och ett antal av 32 stycken hamnade dessa reportage en bra bit efter de resterande.

Tabell 7: Reportage TV 4 Göteborg, i antal och procent fördelade på (könsliga) kategorier

Vad	Reportage	
	Antal	Procent
Man	99	49,2
Kvinna	18	9
Lika	32	15,9
Ej Tillämpbart	52	25,9
Totalt	201	100

7.3.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg:

Då både Västnytt och TV4 Göteborg studerats kan det vara relevant med en jämförelse kanalerna emellan. Tar man sig en titt på de båda kanalerna så ser man på att den inbördes ordningen mellan reportagen och dess könsliga representation är exakt likadan hos de båda kanalerna. Det enda som skiljer sig mellan kanalerna (den kommersiella (TV4) och den icke-kommersiella kanalen (SVT)) kan sammanfattas i en punkt:

(1) Det är antalet procent fördelat på kategorierna män/kvinnor/lika/Ej tillämpbar, som är den enda egentliga skillnaden kanalerna emellan. Västnytt har en relativt jämn fördelning tillskillnad mot TV4 Göteborg som hade en större skillnad mellan exempelvis manliga och kvinnliga reportage.

Denna skillnad skulle dock kunna förklaras med att antalet reportage totalt är mycket mindre hos TV4 Göteborg, än vad det är hos Västnytt. Det skiljer 149 inslag mellan de båda kanalerna, vilket i sig skulle kunna vara en tänkbar anledning till den skillnad som trots allt finns mellan de båda kanalerna.

7.3.4 Egna reflektioner:

Vad gällande egna reflektioner, så kan jag bara medge att resultatet inte ses som särskilt förvånande. Åtminstone inte om man ser till den stora övervikten av män. Den tidigare forskningen¹⁹⁵ har gjort det gällande att en övervikt av män i reportagen totalt sätt allt som oftast

¹⁹⁵ Se exempelvis Waara, 2005 samt Edström 2006

sker. Dock är jag något förvånad över att reportage med en könslig fördelning på både lika och ej tillämpligt hamnade på placeringar före de med övervikt av kvinnor.

7.3.5 En teoretiskt möjlig förklaring:

En möjlig teoretisk förklaring till denna stora snedvikt av män i det totala antalet reportage, både hos Västnytt och hos TV4 Göteborg som presenterats ovan kan man hitta i tanken om det manliga nyhetsrummet, som tidigare presenterats i min teoretiska del. Tanken om att nyhetsrummet till stor del är baserad på en vit manlig norm och att denna norm till stor del påverkar vilka reportage som får företrädet gentemot andra reportage, vad som skall bevakas, med vilken fakta och på vilket sätt - är en teori som delvis tycks kunna verka som en förklaringsmodell gentemot mitt studerade material. Att nyhetsrummet som sådant på ett sätt fortfarande tycks vara relativt manligt stärks både vad gällande den könsliga representationen i reportagen, men också till viss del vad gällande TV-personalen som tidigare visats och förklarats ovan¹⁹⁶.

7.4 Inom vilken kategori hamnar reportaget/Vad är reportagets huvudsakliga innehåll:

Nu när antalet reportage i min studie totalt sett har redovisats, är det intressant att ta analysen ett steg längre. För att förstå hur representationen av kön ser ut i televisionen är det intressant att studera hur själva *innehållet* i reportagen som visas ser ut. I vilken kategori hamnar reportaget och hur ser den könsliga fördelningen ut om man bryter ner reportagen i kategorier baserat på innehåll, och knyter dem till en övervikt av män/kvinnor/lika eller placerar dem i ej tillämpligt.

Resultatet av min studie visar på att det finns en noterbar skillnad i vilka sammanhang och i vilka sorts reportage män och kvinnor förekommer.

7.4.1 Västnytt:

Om man studerar resultatet från Västnytt så kan man notera att det under dessa 14 dagar som studerats, har en rad olika reportage, med olika innehåll, florerat¹⁹⁷. Fördelat på innehåll och kön har dessa 14 dagar sett ut som nedan.

Tabellen nedan visar på två saker, som är värda att notera innan man går närmare in på den rena statistiken: För det första så kan man utläsa att *antalet* reportage varierar ganska kraftigt beroende på kategori. I den största kategorin "brott/olycka/lagar" nätets baksida" huserar 148 reportage, mot endast 5 stycken i kategorierna "ekonomi", "El/energi" och "Övrigt". Sannolikheten för att resultatet i den första kategorin stämmer överens med "verkligheten"¹⁹⁸ är således högre än för den mindre kategorin - men då jag studerat Västnytt under så pass lång tid (14 dagar, 42 nyhetssändningar) är det troligt att även den mindre kategorin visar på inte alltför avvikande resultat gentemot hur det skulle kunna se ut om man studerat sändningarna över en längre tidsperiod, som exempelvis under ett års tid.

För det andra kan man notera att det är en relativt kraftig övervikt för män i flertalet av reportagen. Vad gällande de intresseområden som inte har störst majoritet av män, är det flertalet som har en hög representation av "lika". Reportage med övervikt av kvinnor kommer i sammanhanget först på tredje plats, om man ser till antalet reportage totalt. Sist kommer, ganska logiskt, de reportage där någon form av kategorisering inte är tillämpligt.

¹⁹⁶ Exempelvis hos TV4 Göteborg, mest män som var både kommentatorer och intervjuare, och hos Västnytt, mest män som var intervjuare. Undantag dock är presentatörer av nyheter och kommentatorerna hos Västnytt, och varför denna avvikelse skedde finns förklarat där mer ingående

¹⁹⁷ Allt från reportage om brott, till reportage om lite mer trevliga händelser. Detta gör att innehållen i reportagen varierar stor, och att vissa innehållskategorier innehåller relativt få reportage. För att kunna få en överblickbar bild av vilka reportage som varit mest framträdande, har jag sammanställt en tabell nedan. I den presenteras de innehållskategorier som varit mest framträdande. Under varje kategorinamn kan flera olika sorters reportage hamna, så för fullständig information om vilka (sorts) reportage som huserar under vilken kategori rekommenderar jag att se fotnoterna

¹⁹⁸ Med detta menar jag att det resultat jag fått inte är slumpmässiga

	Man		Kvinna		Lika		Ej tillämpbar		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Behandlingshem/Baggershus	17	77,3	2	9,0	0	0,0	3	13,7	22	100
Brott/Olycka/Lagar/ "Nätets Baksida"	78	52,7	27	18,2	15	10,1	28	19,0	148	100
Bygg/Konstruktion	6	46,1	0	0,0	2	15,4	5	38,5	13	100
Ekonomi	3	60,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	5	100
El/Energi	1	20,0	0	0,0	0	0,0	4	80,0	5	100
Företagande/Ägande av företag/Företag	9	34,6	5	19,2	3	11,6	9	34,6	26	100
Musik/Teater/Konst/Foto	1	12,5	1	12,5	4	50,0	2	25,5	8	100
Natur/Miljö/Väder/Djur/Jakt/Fiske/Segling	9	39,1	1	4,4	4	17,4	9	39,1	23	100
Nöje/Vårfirande/Kortegen/Liseberg/Mässor	0	0,0	0	0,0	9	69,2	4	30,8	13	100
Politik	0	0,0	5	31,2	8	50,0	3	18,8	16	100
Sjukhus/Äldrevård	9	47,4	3	15,8	2	10,5	5	26,3	19	100
Skola/Förskola/Utbildning/Barn/Dagis	1	7,7	0	0,0	5	38,4	7	53,9	13	100
Sport	10	66,7	4	26,7	1	6,6	0	0,0	15	100
Transport/Resor/Flyg	7	36,9	2	10,5	0	0,0	10	52,6	19	100
Övrigt	2	40,0	1	20,0	1	20,0	1	20,0	5	100

Tabell 8: Fördelning av Västnyttreportagens intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent

För att enklare se och ta till sig hur den könsliga representationen i Västnytt skiljer sig åt beroende på intresseområde, och mellan man och kvinnor, kan man ta sig en titt på den lista som sammanställts nedan, den visar de reportageområden där män eller kvinnor är i övervikt. Från det området med högst representation (flest antal reportage) till, i fallande ordning, de med lägst. Noter att listorna baseras på de reportage med övervikt man/kvinna, räknat i procent.

Topplista Män:

Behandlingshem/Baggershus
Sport
Ekonomi
Brott/olycka
Sjukhus/Äldrevård
Bygg/konstruktion
Transport/Resor/Flyg
Övrigt
Natur/Miljö/Väder/Jakt
Företagande
El/Energi
Musik/Teater/Konst/Foto
Skola/Förskola/Utbildning/Dagis

Politik
Nöje/Kortegen/Liseberg

Topplista Kvinnor:

Politik
Sport
Övrigt
Företagande
Brott/olycka
Sjukhus/äldrevård
Musik/Teater/Konst/Foto
Transport/Resor/Flyg
Behandlingshem/Baggershus
Natur/Miljö/Väder/Jakt

Bygg/Konstruktion
Ekonomi
El/energi
Skola/Förskola/Utbildning/Dagis
Nöje/Kortegen/Liseberg

Högst upp på den manliga listan hamnar gruppen "Behandlingshem/Baggershus". Det var den kategori som hade den mest markanta domineringen av män i sina reportage, utav alla de intresseområden som förekommer i min studie. 77 procent av de inslagen (totalt 22 stycken) uppvisade en sådan dominans. Två på listan kommer kategorin "Sport" – där 66,7 procent av 15 inslag uppvisade en skevhet åt det manliga hållet. På tredjeplatsen hamnade "Ekonomi" (60 procent) tätt följt av "Brott" (52,7 procent). Med relativt liten skillnad radades sedan "Sjukhus/Äldrevård" (47,4), "Bygg" (46,1) och "Övrigt" (40) upp. På den nedre halvan av tabellen, men med fortfarande (ca) en tredjedel av reportagen lutandes åt män, fann man "Natur/Miljö/Väder/Jakt" (39,1), och "Företagande" (34,6). Under strecket, och således de intresseområden som representeras av 0 procent män, finner man "Politik" och "Nöjen/Kortegen/Liseberg".

Vad gäller den kvinnliga listan, som redovisar vilka intresseområden som har en dominans åt det kvinnliga hållet, finner man att ettan på den listan innehas av kategorin "Politik". Runt en tredjedel av reportagen (31,2 procent) visade på en dominans av kvinnor. Andraplatsen innehas av kategorin "Sport", som av sina 15 reportage, hade 26,7 lutandes åt det kvinnliga hållet. "Övrigt" kommer på en tredjeplats med sina 20 procent, men ligger bara några enheter före "Företagande" (19,2). På den nedre halvan ligger "Transport/Resor/Flyg" med sina totalt 19 reportage varav 10,5 uppvisade en övervikt av kvinnor. Under strecket, med 0 procent kvinnlig representation hamnar totalt fem kategorier: "Bygg/Konstruktion", "Ekonomi", "El/Energi", "Skola/Förskola/Utbildning/Dagis" och slutligen "Nöje/Kortegen/Liseberg"

7.4.2 TV4 Göteborg:

Ser man på statistiken från TV4 Göteborg, så finner man att det även där florerat ett antal olika reportage. Det första man behöver notera om tabellen är att variationen mellan antalet reportage är relativt stor. Av tabellen nedan kan man utläsa att det finns två dominerande kategorier: "Brott/Olycka" och "Sport/Fritid". Lågt antal reportage har "Bygg/Bostad/Villa", där endast 3 reportage är inkluderade. Dock är representationen av man, kvinna eller båda jämt fördelat, varav risken för snedhet i det totala materialet därför inte är överhängande. Att placera in denna kategori i "Övrigt", är inget alternativ eftersom där redan ligger ett stort antal reportage med diverse inriktningar - ett reportage till av den karaktär som "Bygg/Bostad" är skulle dra upp statistiken för övrigt, på ett sätt som riskerar att bli missvisande.

	Man		Kvinna		Lika		Ej tillämpbar		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Bygg/Bostad/Villa	1	33,0	1	33,0	0	0,0	1	33,0	3	100
Brott/Olycka	33	62,3	6	11,3	4	7,5	10	18,9	53	100
Företag/Företagande	3	60,0	0	0,0	0	0,0	2	40,0	5	100
Kultur/Teater/Dans/Konst	1	25,0	1	25,0	1	25,0	1	25,0	4	100
Miljö/Natur/Väder/Djur/Trädgård	5	27,8	3	16,7	6	33,3	4	22,2	18	100
Nöje/Festival/Mässa	1	14,3	1	14,3	3	42,8	2	28,6	7	100
Politik	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0,0	3	100
Relation/Intimitet/Kärlek/Sex	1	14,3	0	0,0	4	57,1	2	28,6	7	100
Sport/Fritid	46	86,8	3	5,7	4	7,5	0	0,0	53	100
Transport/Resor/Flyg/Trafik/Tåg/Fartyg	4	17,4	1	4,3	1	4,3	17	74,0	23	100
Vårdoppet	0	0,0	0	0,0	4	36,4	7	63,6	11	100
Övrigt	3	21,4	1	7,1	4	28,6	6	42,9	14	100

Tabell 9: Fördelning av TV4 Göteborgsreportagens intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent

Det andra man bör notera är att representationen av manligt och kvinnligt i reportagen är relativt jämnt. Det finns ingen större övervikt åt det ena eller det andra hållet, i tabellen i stort.

Den kategori som innehåller en övervikt av män är främst "Sport/Fritid", med 86,8 procent av sina totalt 53 reportage. En bit ner, rent procentmässigt, men på andraplats totalt hamnar "Brott/Olycka" med 62,3 procent. På tredjeplatsen finner man "Företag/Företagande" med 60 procent män.

På den nedre halvan av tabellen finner man "Transport/Resor/Flyg" på 17,4 procent. Tätt följt av "Relationer/Intimitet/Kärlek" och "Nöje/Natur/Väder" på samma procentantal: 14,3 procent, och sist i tabellen. Av de reportage som hade 0 procent övervikt män finns "Vårdoppet".

Tar man sig en titt på den kvinnliga statistiken så ser man att allra längst upp i toppen finner man två områden, på vardera 33 procent av inslagen med övervikt för kvinnor: "Politik" och "Bygg/Bostad/Villa". Två på listan finner man ett område med "Kultur/Teater/Dans" på 25 procent. Under 20 procent, men ändå trea på listan finner man "Miljö/Natur/Väder" (16,7), samt "Nöje/Festival/Mässa" (14,3), på en efterföljande fjärdeplats. I botten finner man "Övrigt" (7,1) samt "Sport/Fritid" (5,7). Under strecken på 0 procent finns 3 reportage: "Företag/Företagande", "Relation/Intimitet/Kärlek" samt "Vårdoppet".

För att enklare se detta kan man ta sig en titt på den sammanställda tabellen över topplistor (män och kvinnor) nedan:

Topplista Män:

Sport/Fritid
Brott/Olycka
Företag/Företagande
Politik
Bygg/Bostad/Villa
Miljö/Natur/Väder
Kultur/Teater/Dans
Övrigt
Transport/Resa/Flyg
Relationer/Intimitet/Kärlek
Nöje/Natur/Väder

Vårdoppet

Topplista Kvinnor:

Politik
Bygg/Bostad/Villa
Kultur/Teater/Dans
Miljö/Natur/Väder
Nöje/Festival/Mässa
Brott/Olycka
Övrigt
Sport/Fritid
Transport/Resa/Fritid

Företag/Företagande
Relation/Intimitet/Kärlek
Vårdoppet

7.4.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg

Om man tar sig en närmare titt på listorna ovan så ser man att de finns en viss skillnad mellan kanalerna ifråga. För det första finns det en skillnad mellan kanalerna i vilka innehållsområden som presenteras. Även om jag så mycket som möjligt har försökt att ha liknande kategorier hos de båda kanalerna¹⁹⁹, för att förenkla en jämförelse, så ser man att det skiljer sig på ett antal punkter. Västnytt har en kategori som kallas för "Sjukvård/Äldrevård", en kategori som dock inte återfinns hos TV4 Göteborg. TV4 Göteborg å andra sidan, har en kategori som kallas för "Relationer/Intimitet/Kärlek", något som saknas. Trots denna praktiska skillnad, anser jag att materialet håller för en jämförelse.

Utför man en sådan så ser man att det mellan kanalerna finns en liten, men trots allt närvarande, skillnad. (1) Hos Västnytt hamnar politik på den manliga topplistan i den absoluta botten, medan den på samma lista hos TV4 Göteborg hamnar på topp fyra. Vad gällande sport så hamnade den kategorin högt på den kvinnliga listan hos Västnytt - men dalade på samma lista hos TV4 Göteborg. Denna skillnad skulle dock kunna förklaras med att Västnytt hade specialinslag om just kvinnliga fotbollsspelare under dessa två studerade veckor.

Även om det finns vissa skillnader, så går det också att se vissa likheter. (2) Politik är ett ämne med stor representation av kvinnor hos båda kanalerna. Samma tendens kan man se hos Sport på den manliga listan.

Kanalerna uppvisar således både likheter och skillnader, och i och med detta är det relativt svårt att säga att det skiljer sig mellan kanalerna på grund av deras olika specifika utformning²⁰⁰. Hade det enbart funnits skillnader hade slutsatsen varit enklare att ta, men då det de facto finns likheter trots den väsentliga skillnaden i upplägg, kan den förklaringsmodellen i sammanhanget knappast bli relevant.

7.4.4 Jämförelse tidigare forskning:

För att sätta in min studie i ett större sammanhang, är det relevant att göra en form av jämförelse²⁰¹ med annat material. För den jämförelsen använder jag mig av samma material som tidigare använts i sammanhanget, det vill säga Maria Edströms studie från 2006 vid namn "Tv-rummet eliter".

Statistik därifrån visar på att i nyhetssammanhang fördelar sig representationen av kvinnor på tre områden: Kultur, Politik och Sociala frågor, medan männen i nyheterna i huvudsak fördelas på Politik, Ekonomi samt Kriminalitet/Rättsväsende.

¹⁹⁹ Dock inte för snäva, för då riskerar resultatet att bli alltför missvisande

²⁰⁰ TV4 är reklambaserad och mer kommersiell, SVT är det inte.

²⁰¹ Kan dock inte bli exakt med tanke på att Edström 2006 och jag inte har exakt lika kategorier, men det kan ge en hum om hur mitt material står sig i andra sammanhang

Vad gällande männen visar hennes material en viss likhet med mitt eget. Männen är i ganska stor övervikt just inom kriminalitet/brott (både hos Västnytt och hos TV 4 Göteborg), samt inom Ekonomi (Västnytt). Värre är det med Politik där männen hamnar allra sist hos Västnytt, och först på fjärde plats hos TV4 Göteborg. Ser man till hennes kvinnliga statistik så stämmer den på en punkt med min egen: vad gällande politik så är det ett ämnesområde som hamnade i den absoluta toppen hos båda kanalerna. Den andra statistiken som Edström för fram har dock inga likheter med min egen. Att ekonomi och sociala frågor skulle vara främst kvinnliga områden är ingenting som stämmer överens med mitt studerade material, om man ser till de topplistor som skapats ovan. Ekonomi hade 0 procent av sina reportage med en övervikt av kvinnor, och likväl hade Relationer/Intimitet/Kärlek²⁰² det.

7.4.5 Egna reflektioner:

Om man först tar sig en titt på den manliga listan hos Västnytt, finner man att de reportage som ligger i topp är reportage som allt som oftast klassas som traditionellt ”manliga”. Att kategorin ”Behandlingshem/Baggershus” hamnar högst upp, är inte så konstigt med tanke på att Västnytt hade en specialbevakning av behandlingshemmet i fråga, vilket förklarar den stora mängden reportage och således den stora mängden representation av män. Sport och Ekonomi har traditionellt sett, baserat på tidigare forskning, varit manliga områden likväl som Brott/Olycka har varit det. Så långt uppvisar listan liknande tendenser som den tidigare forskningen (se ovan), men det finns vissa tendenser som skiljer sig markant. Det som är förvånande är att man finner ”Sjukhus/Åldrevård” så pass högt upp på listan eftersom det allt som oftast har varit ett område som klassas som lite mer ”kvinnligt”. I relation till den kvinnliga listan ligger till och med kategorin högre upp på den manliga listan – vilket i sig är något förvånande. Ser man till den nedre halvan av tabellen ser den relativt normal ut i förhållande till tidigare forskning. I botten av listan finner man dock något förvånande ”politik”, ett område som oftast varit mer manligt än kvinnligt²⁰³.

Ser man till den kvinnliga listan kan man först notera att antalet kvinnor i diverse kategorier är relativt lågt överlag, sett till procenttalen. Den kategori som ligger överst på listan (”Politik”) innehåller endast 31,2 procent kvinnor. Ser man till listan överlag är det förvånande mycket kategorier som ses som traditionellt manliga²⁰⁴, som ligger högt upp. Både politik, sport och företagande är kategorier som klassats som manliga, men som alla hamnar i topp på den kvinnliga listan. Det kan i mitt fall förklaras med att Västnytt under dessa två veckor hade specialprogram om uppstarten av damallsvenskan, där fokuset låg på ett kvinnligt damlag, vilket i sig förklarar den höga representationen av kvinnor i just kategorin sport. Förklaringen till den höga andelen kvinnor vad gällande företagande kan härledas till att Västnytt även där hade specialreportage om kvinnligt företagande.

Vad gällande topplistan hos TV4 Göteborg, så finns det även där några intressanta reflektioner att göra. För det första ser den manliga listan ut som förväntat. Det enda uppseendeväckande med listan är att Kultur/Teater hamnar förhållande högt upp i relation till det mer ”traditionellt manliga” kategorin Transport/Resa/Flyg. I övrigt ser tabellen ut som ”vanligt”, dels i relation till tidigare forskning, men del också i relation till delar av den liknande tabellen från Västnytt. Den kvinnliga listan är däremot mer intressant att reflektera över. Högst upp av alla hamnar nämligen Politik, som inte sällan är mansdominerat - vilket i sig kan tyckas vara något uppseendeväckande. Klassiska kvinnliga kategorier som relationer och intimitet hamnar i botten av topplistan²⁰⁵.

²⁰² Det intresseområde som kommer närmast sociala frågor i mitt material.

²⁰³ Det finns ju mer manliga än kvinnliga politiker, i toppskiktet. Sett till landshövdingar, kommuner, landsting.

²⁰⁴ Se exempelvis Edström, 2006

²⁰⁵ Se exempelvis Edström, 2006

7.4.6 En teoretiskt möjlig förklaring

Majoritet av mitt resultat visar på att det allt som allt fortfarande verkar finnas en uppdelning i manligt och kvinnligt, inte bara inom nyhetsrummet som tidigare påvisats, utan även vad gällande intresseområden. Vad gällande de klassiska manliga områdena, så är det något som ligger i topp på den manliga listan. Detta resultat skulle teoretiskt kunna förklaras med att stereotyper som sådant oftast placerar män i en aktiv roll fokuserad på det fysiska. Denna stereotypifiering lyser således igenom bland annat i rapporteringen av sport. Rent teoretisk så finns det en rad olika teorier att tillgå, och den faktiska uppdelningen av kategorierna som visats ovan skulle teoretiskt sätt kunna förklaras med bland annat Sylvia Walbys patriarkala teori (se teoretiskt avsnitt).

Det är dock uppenbart att min studie, trots allt på en del punkter skiljer sig från tidigare forskning. Det är noterbart att klassiska kvinnliga kategorier hamnar i botten av den kvinnliga listan, medan

Roll	Man	Kvinna	Totalt
Advokat ²⁰⁶	5	0	5
Arbetare ²⁰⁷	17	4	21
Chef/Ordförande/ Ansvarig Företag ²⁰⁸	40	12	52
Elev ²⁰⁹	19	9	28
Forskare/Professor ²¹⁰	6	3	9
Fånge	2	0	2
Företagande ²¹¹	0	7	7
Förhandlare	3	0	3
Kulturell person ²¹²	3	2	5
Lärare/Rektor ²¹³	11	4	15
Kommunaltjänsteman/ Nämndeman ²¹⁴	31	4	35
Län/region/landsting tjänsteman (även politiker, på icke nationell nivå!) ²¹⁵	6	9	15
Statlig tjänsteman/politiker ²¹⁶	17	3	19
Representant/Företrädare Organisationer o. Företag ²¹⁷	16	11	27
Privatperson ²¹⁸	40	40	80
Polis el. motsv. ²¹⁹	17	6	23
Projektledare ²²⁰	6	5	11
Psykolog/Terapeut ²²¹	2	0	2
Sportperson ²²²	3	10	13
Uppfinnare	6	2	8
Vårdpersonal ²²³	9	4	13
Övrigt ²²⁴	4	1	5

klassiska manliga hamnar högre upp. En tänkbar praktisk förklaring till detta, är som tidigare nämnt att antalet reportage i just dessa kategorier i vissa fall var relativt lågt.

Men den teoretiska förklaringen skulle möjligtvis kunna ligga i att man kan se en början av förskjutning mot en mer jämställd rapportering. Notera dock att detta är en alltför osäker slutsats att dra enbart baserat på min studie, och att mer noggrann forskning inom detta ämnesområde krävs innan man kan börja dra sådana faktiska slutsatser.

7.5 Vilken roll/position har den som intervjuas:

För att ytterligare täcka av alla aspekter av reportagen, och gå in än mer på djupet för att komma åt och deskriptivt beskriva representationen av kön, är det väsentligt att inte bara se på Tv-personalen, den könsliga representationen i reportagen som helhet, samt representationen i förhållande till innehåll - utan även studera vilka som intervjuas. När det handlar om att ge reportaget mer tyngd i form av en intervju, vem är det man väljer?

7.5.1 Västnytt:

Ser man till Västnytt så ser representationen av kön i förhållande till den roll man har som intervjuobjekt ut som följer (se vänster Tabell 10: *Fördelning av Västnytt's intervjupersoners roller, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*). Resultatet visar på att det finns en rad olika skillnader i rollposition mellan könen. Rent generellt sett så är männen i övervikt vid de flesta intervjuer. Mina resultat visar således på att när det gäller intervjuer, nästan oberoende av vad (vilket ämnesområde) det gäller, så föredras män som intervjuobjekt före kvinnor.

²⁰⁶ Här i denna kategori ligger också: Advokat, Försvarsadvokat, Åklagare

²⁰⁷ Här i denna kategori ligger också: Byggnadsarbetare, Bilbyggare, Smed, Krögare, Chaufför, Bebyggelseantikvarie, Fiskare, Motorman Götheborg, Kapten Götheborg, Seglare, Fritidsledare, Fiskare

²⁰⁸ Här i denna kategori ligger också: Utvecklingschef Akademikerförbundet, VD Linköping Värmekraftverk, Chef Västnytt, VD Baggerhus, Informationschef PEAB, VD SAAB, VD Göteborg & CO, Koncernchef Stampen, Banchef Halmstad GK, VD Svenska Ostindienkompaniet SOIC, VD Renova, Ordförande Agenda 21 Kungsbacka, VD LBC Falköping, Marknadschef Järnväg, Ordförande Nattvandrarerna Göteborg, Ordförande Göteborg, Driftschef Liseberg, Ordförande Avdelning 22 Halmstad, Ordförande Journalistklubben, Verksamhetsansvarig AA Bolagen, Byggchef, Sportchef Tidning, Säkerhetsansvarig Lunarstorm, (f.d.) Styrelseledamot Fly Me, Generalsekreterare Ecpat.

²⁰⁹ Här i denna kategori ligger också: Chalmerist, Elev HDK, Elev

Vad gällande den roll som allt som oftast blir föremål för intervjuer, så är privatpersoner den största gruppen. I denna grupp hamnar de personer som i min studie bland annat blivit tillfrågade på stan, eller på annat sätt representerat en privatperson snarare än sin yrkesroll²²⁵, vilket gör att gruppen i min studie har blivit relativt stor (80 intervjuer).

Det är dock denna grupp som har den mest jämställda representationen av kön (50/50). På andra plats över den roll som mest förekommer i intervjusituationer hamnar de som representerar chefer eller ordförande av något slag. I denna grupp är det en överrepresentation av intervjuer med VD:ar för diverse stora företag - positioner som i detta fall tycks vara tillskrivna män, om man ser till intervjuobjekten.

Vad gällande de kommunala tjänstemännen, så är de en grupp som också är föremål för flera intervjuer. Även denna grupp har en klar övervikt av män i sina intervjuer.

I de fall där kvinnor hamnar i överläge rent representationsmässigt, är de oftast i roller som sällan (under dessa 14 dagar) intervjuas i televisionen. Exempelvis är det få företagare som framträder (7 intervjuer), likväl som län/region/landstings tjänsteman (15 intervjuer), samt sportpersoner (13 intervjuer). Dessa tre roller är de enda av det totala antalet av 22 roller som framträtt under veckan, som hade en övervikt av kvinnor. 18 roller hade en övervikt av män, vilket tyder på två saker:

- (1) Det tycks alltså som att det finns ett samband mellan att ha en attraktiv intervjuroll i egenskap av sitt arbete, och att vara man.
- (2) Det är en klar snedfördelning i intervjusituationer överlag, till en fördel för män.

²¹⁰ Häri denna kategori ligger också: Marinbiolog, Professor Masskommunikation, Docent Socialt Arbete, Forskningschef Botaniska Analysgruppen

²¹¹ Häri denna kategori ligger också: Initiativtagare Resurscentrum Q

²¹² Häri denna kategori ligger också: Låtskrivare, Konstnär

²¹³ Häri denna kategori ligger också: (f.d.) Lärare SSR, (fd.) Anställd Lärare, Rektor Göteborgs Universitet, Rektor, Förskolelärare, Lärare

²¹⁴ Häri denna kategori ligger också: Kommunstyrelsens ordförande Göteborg, Ordförande Kulturnämnden, Socialnämndens ordförande, Ordförande Byggnadsnämnden, Chef Familjeenheten, Socialchef, Socialdirektör, Ordförande Nämnden Förskola, Avdelningschef Familjeomsorgen, Oppositionsråd Strömstad, Kommunalråd, Kommunalråd Vänersborg

²¹⁵ Häri denna kategori ligger också: Socialdirektör Länsstyrelsen, Regionråd, Ordförande Regionstyrelsen, (fd.) Regiondirektör Halland, Miljöhandläggare Länsstyrelsen, Landstingspolitiker

²¹⁶ Häri denna kategori ligger också: Ordförande Ansvarskommittén, Ordförande Valberedningen, Utredningschef Haverikommisionen, Flygoperativ Expert Haverikommisionen, Vice Ordförande Utrikesutskottet, Migrationsminister, EU-minister, Justitieminister, Ordförande Folkpartiet Västerbotten, Politisk Sekreterare

²¹⁷ Häri denna kategori ligger också: Representant PM Fastigheter, Representant Halmstad 700 AB, Representant Netscan, Representant Föräldraföreningen Norra Skolan/Blåsut, Representant Afrosvenskarna Göteborg, Representant Cirkus Cikör, Representant Stiftelsen Friends, Representant Winga Vänner, Representant Hamsterpaj, Representant Baletten Misstaget, Representant Kommunal Halland, Representant Pappaforum, Representant Naturvårdsverket, Ombudsman Akademikerförbundet

²¹⁸ Häri denna kategori ligger också: Föräldrar, Privatpersoner frågade på stan

²¹⁹ Häri denna kategori ligger också: Kriminalkommissarie, Chef Utlänningsroteln Polis Halland, Ungdomsgruppen Polisen Göteborg

²²⁰ Häri denna kategori ligger också: Projektledare Vaggan, Projektledare Mobila Dokumentärredaktionen

²²¹ Häri denna kategori ligger också: (fd.) Psykolog

²²² Häri denna kategori ligger också: Spelare, Ledare, Aktiv, Tränare

²²³ Häri denna kategori ligger också: Chefläkare, Undersköterska, Direktör NU Sjukvården, Inköpschef SU, Överläkare Drottning Silvias Barnsjukhus, Behandlingsassistent

²²⁴ Häri denna kategori ligger också: Reklam för ny granskning SVT, där namnplåtar ej var ute.

²²⁵ Exempelvis mamma framför företagare

Roll	Man	Kvinna	Totalt
Arbetare ²²⁶	4	0	4
Affärskonsult	1	0	1
Chef/Ordförande/ Ansvarig Företag ²²⁷	12	5	17
Elev	0	1	1
Forskare/Professor ²²⁸	5	0	5
Kulturell person ²²⁹	5	9	14
Kommunaltjänsteman/ Nämndeman ²³⁰	7	2	9
Län/region/landsting tjänsteman (även politiker, på icke nationell nivå) ²³¹	1	2	3
Statlig tjänsteman/politiker ²³²	3	1	4
Präst	1	0	1
Representant/Företrädare Organisationer o. Företag ²³³	2	3	5
Privatperson ²³⁴	19	26	45
Polis el. motsv. ²³⁵	8	0	8
Projektledare ²³⁶	1	2	3
Sportperson ²³⁷	12	1	13
Vårdpersonal ²³⁸	2	4	6
Åklagare:	1	0	1

7.5.2 TV4 Göteborg

Hur ser det ut hos TV4 Göteborg?

Ser man till den tabellen över roller i intervjusammanhang, fördelat på kön så ser resultatet ut som följer (se vänster Tabell 11: *Fördelning av TV4 Göteborgs intervjupersoners roller, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*).

Det första man bör notera är att det är relativt få intervjuer i en och samma kategori. Även här har dock männen i de flesta rollpositioner en övervikt, sett till antal intervjuer. Den i särklass största gruppen intervjuade är även här privatpersoner med 45 intervjuer av det totala antalet på 140 stycken. Lite förvånande var det dock en stor majoritet bland kvinnliga privatpersoner (26 intervjuer). Förklaringen till detta kan till viss mån dock förklaras med den mätta om barn som startade under de två

veckorna som var föremål för studier²³⁹. Den roll som fått störst utrymme under dessa veckor, är förutom då privatpersoner, chefer/ordförande.

I en liten, men dock existerande, ledning med sina 17 intervjuer hittar man den gruppen. 12 av dessa intervjuer skedde med en man, i jämförelse med 5 där den intervjuade var av kvinnligt kön. Två i sammanhanget hamnade en kulturell person där kvinnor i egenskap av sin roll faktiskt var i majoritet. 9 kvinnor av totalt 14 intervjuades i egenskap av sin roll. Trea på listan hamnar sportperson, där 12 av 13 intervjuer inom den sportliga sfären skedde med en man. Förutom de två nämnda roller där män är i kraftig övervikt, ser man en övervikt av män också hos de kommunala tjänstemännen. Polis är också ett område med kraftig majoritet för män (8/8 är en man).

De roller som i de flesta fall besitts av kvinnor i samband med intervjuer för televisionen, och i detta fall TV4 Göteborg är förutom privatperson och kulturell person, även vårdpersonal. Trots det lilla antal intervjuer gjorda med just sådana, eller kanske främst därför, hamnar kvinnor i topp på denna rollposition.

²²⁶ Här i denna kategori ligger också: Snickare, Lots, Astronaut

²²⁷ Här i denna kategori ligger också: Platschef Renova, VD Behandlingshem, Kanslichef Svensk Handel, Sportchef Borås Tidning, Ordförande Västrafik AB, Ordförande Alliansen, VD Göteborg & CO, Ordförande Väst kustens båtförbund, Arkivchef Befolkningsarkivet DAG, Socialsekreterare (ansvarig) KAST, Intendent Rhöska museet, Djurparkschef Slottsskogen.

²²⁸ Här i denna kategori ligger också: Professor Ytbioteknik, Doktor Klimatologi, Molekylär Biolog, Professor Marin.

²²⁹ Här i denna kategori ligger också: Musiker, Radioproducent, Estradör, Författare, Deltagare Filmläger, Artist, Teater pulligist, Dansare, Regissör, Skådespelare, Fotograf.

²³⁰ Här i denna kategori ligger också: Kommunallråd, Kommunstyrelsens ordförande, Stadsdirektör, Kulturrepresentant Lysekils Kommun, Direktör organisation och IT, Miljöchef.

²³¹ Här i denna kategori ligger också: Regionutvecklare VG, Utredare Länsarbetsnämnden

²³² Här i denna kategori ligger också: Statens Haverikommission, Institutet för Livsmedelsforskning, Politiker.

²³³ Här i denna kategori ligger också: Representant för Kungsbacka Trädgårdsvänner, Representant Cityenheten Göteborg, Representant Positiva Gruppen Väst, Representant Mäklarsamfundet

²³⁴ Här i denna kategori ligger också: Föräldrar, Privatpersoner frågade på stan

²³⁵ Här i denna kategori ligger också: Chef Länskriminalen, Polis, Informatör Polis

²³⁶ Här i denna kategori ligger också: Mässgeneral

²³⁷ Här i denna kategori ligger också: Spelare, Ledare, Aktiv, Tränare

²³⁸ Här i denna kategori ligger också: Hälsohandledare RFSL, Veterinär, Institutionschef Drottning Silvias Barnsjukhus, Kurator

RFSL

²³⁹ I de fallet, mycket mammor som intervjuades.

Överlag kan man i tabellen också se att det finns ett antal kategorier som har endast en representant. Det mest logiska hade kanske varit att samla alla dessa i en kategori kallad övrigt, men jag valde att låta rollerna stå utskrivna på grund av att en sådan kategori i detta fall hade blivit för spretig i sammanhanget, då de roller som endast har en representant skiljer sig i sitt yrke åt väsentligt.

Exempel på små kategorier i sammanhanget är affärskonsult (övervikt man), elev (övervikt kvinna), Präst (övervikt man) samt åklagare (övervikt man). Det tycks alltså som att när man bara har en intervju att göra, med en enda person i egenskap av sin roll - så väljer man allt som oftast en man.

Av resultatet ovan verkar det alltså som att:

- (1) Det finns ett samband mellan att ha en attraktiv intervjuroll i egenskap av sitt arbete, och att vara man.
- (2) Det finns en snedfördelning i intervjusammanhang till fördel för män, men inte alls lika tydlig som hos exempelvis Västnytt (se ovan).

7.5.3 Jämförelse Västnytt och TV4 Göteborg

Ser man till de båda tabellerna är det första man bör notera att Västnytt generellt sett hade fler intervjuer, sett till antalet, än vad TV4 Göteborg hade. Det andra man bör notera är att den könsliga representationen mellan rollerna/yrkena, var betydligt jämnare hos TV4 Göteborg, och skilde sig mer åt hos Västnytt, totalt sett. En tänkbar förklaring till detta kan dock vara det mindre antal intervjuer totalt som återfinns hos TV4 Göteborg. Det är relativt sett ganska lika mellan tabellerna, då båda påvisar på att vad gällande den största gruppen intervjuade (chefer/ordförande) - var majoriteten män. Den totala representationen av män som intervjuas totalt sett stämmer också överens tabellerna emellan. Således tycks det som att det finns mer likheter mellan kanalerna, än vad det finns skillnader, trots kanalernas till viss del olika utformning.

Den enda noterbara och avgörande skillnad som finns är mellan kanalerna är:

- (1) På vissa punkter (främst inom en kategori: sport) skilde det sig mellan Västnytt och TV4 Göteborg, gällande vilket av könen som var i majoritet²⁴⁰.

7.5.4 Jämförelse tidigare forskning

Ser man till den tidigare forskning, för att få lite perspektiv är Maria Edströms studie från 2006 det bästa referensmaterialet. Hennes studie visar på att vad gällande de positioner (liknande mina roller) som studerats, är män i majoritet på nästan alla positioner. Hennes material visar på en tydlig mansdominans i roller kopplade till sport, och organisationsföreträdare - något som även påtalas i min egen studie. Det tycks således som att min studie har relativt liknande resultat²⁴¹, på just det här området - även om mina procenttal är något lägre i sammanhanget²⁴².

7.5.5 Egna reflektioner:

Vad gällande representationen av kön i nyhetssändningar överlag så tycks det som att det är relativt ojämnt mellan könen, sett till vilka som intervjuas. Den enda grupp som i sammanhanget kan ses som någorlunda jämställd är rollen som privatperson. Dock är det så att flertalet av dem som intervjuats här, har gjorts det under ett kortare tidsperspektiv än andra intervjuade i andra sammanhang. Således jämnar denna kategori inte ut den manliga dominans som råder hos flertalet av de andra rollerna, eftersom det är mer troligt att de längre intervjuerna får större genomslagskraft än de kortare.

²⁴⁰ Detta kan förklaras med att Västnytt (SVT) hade specialprogram om uppstarten av damallsvenskan, så bortser man från det verkar det som att det ändå är mest män.

²⁴¹ Det är dock svårt att jämföra Edström (2006) och mig, med tanke på att kategoriseringen/positionerna/rollerna, inte till 100 procent stämmer överens, dock är studien bra att ha i bakhuvudet och tjänar till att placera in min egen studie i ett större sammanhang.

²⁴² Jämför mina tabeller med Edström, 2006

Ser man till visa komponenter i min studie ovan, så tycks det som att vissa roller som traditionellt sett ofta varit manliga²⁴³, i stor utsträckning även är det här. Då tänker jag främst på roller som sportperson och chefer.

En annan grupp är poliser som i mitt material är företrädesvis manlig sett till vilka som de facto intervjuas. Rent statistiskt sett stämmer det överens med verkligheten, då 77 procent av landets poliser är män²⁴⁴. Men.

Det finns också jämförande statistik som i sammanhanget är något oroande:

Ser man till antalet anställda inom den primärkommunala sektorn, så finner man enligt statistik från Statistiska Centralbyrån²⁴⁵ (SCB), att av det totala antalet kommunala tjänstemän inom Västra Götalands län²⁴⁶, 134 494 stycken, var 106 799²⁴⁷ (79,4 procent) kvinnor. Betydligt mindre, endast 27 695²⁴⁸, var män²⁴⁹. Trots detta visar min statistik ovan, både hos Västnytt och TV4 Göteborg att det är främst män som intervjuas i egenskap av kommunala tjänstemän.

Liknande tendenser går att finna vad gällande vårdpersonalen: ser man till kategorin vårdpersonal så är det en kategori som hos en kanal har övervikt hos kvinnor (TV4 Göteborg), och hos en kanal övervikt av män (Västnytt). Slår man dock samman kanalerna ifråga så ser man att antalet män totalt sett uppgår till 11, mot 8 stycken kvinnor.

Detta fenomen går emot den statistik²⁵⁰ från Statistiska Centralbyrån (SCB) som visar på att antalet sysselsatta i näringsgrenen Hälso- och Sjukvård i den primärkommunala sektorn till stor del är kvinnor. Av totalt 1811, var 1481 (81,7 procent) kvinnor, mot i sammanhanget endast 330 män²⁵¹. Mitt resultat i studien kan således tolkas som att fastän det inom hälso- och sjukvård finns en överhängande majoritet av kvinnor, verkar det som att när det kommer till intervjuandet av sjukvårdspersonal företrädesvis väljs män.

Slutsatsen, även om man skall vara ytterst försiktig med sådana - som jag tidigare nämnt - blir således att trots en överhängande majoritet av kvinnor i vissa yrkesgrupper - är det när det kommer till tv-sammanhang och en stund i rampljuset ändå oftast män som ges företräde i form av intervjuobjekt.

7.5.6 En teoretiskt möjlig förklaring

Anledningen till att män blir förvalda trots att det är i minoritet skulle kunna förklaras med olika teorier:

(1) Denna selektion av män framför kvinnor i vissa yrken (vårdpersonal, kommunala tjänstemän), trots att kvinnor varit i majoritet rent statistiskt sett, skulle kunna förklaras med tanken om *det manliga nyhetsrummet*²⁵².

I och med att nyhetsrummet till stor del tycks vara manligt (se: Hur ser den könsliga representationen ut i reportaget i sin helhet ut) verkar det som att detta speglar av sig i att även manliga intervjuobjekt ges företräde. I och med det manliga nyhetsrummets utformning tycks det som att även valet av källor påverkas, till fördel för män.

(2) En annan möjlig teoretisk förklaring ligger i att det ser ut som det gör för att kvinnor utsätts för en patriarkal handling. Att systematiskt välja bort kvinnor, trots sin överhängande majoritet, skulle

²⁴³ Se tidigare forskning, Edström, 2006

²⁴⁴ Se Internetsida: "SCB 2"

²⁴⁵ Statistik från 2001, Internetsida: "SCB 3"

²⁴⁶ Då både Västnytt och TV4 Göteborg sänder över ett större område en enbart Göteborgs Kommun, väljer jag att jämföra med statistik från alla primärkommuner i Västra Götalands Län totalt.

²⁴⁷ Ihop räknat både heltids - och deltidsanställda.

²⁴⁸ Ihop räknat både heltids - och deltidsanställda.

²⁴⁹ Liknande statistik finns för bara kommunen Göteborg: Totalt: 35091, Kvinnor (heltid och deltid): 27507, Män (heltid och deltid): 7582. Liknande statistik finns också för riket i stort, alla primärkommuner: Totalt: 767 603, Kvinnor (heltid och deltid): 602027, Män (heltid och deltid): 165576, Se Internetsida: "SCB 3"

²⁵⁰ Statistik från 2001, Se Internetsida: "SCB 3"

²⁵¹ Använder primärkommunal sektor som jmf, eftersom jag studerat Göteborg, blir en bra jämförelse.

²⁵² För mer genomgående förklaring, titta i teoriavsnittet.

här kunna vara ett bevis för att en viss mån patriarkal föreställning råder och genomsyrar även televisionens värld. *Sylvia Walbys patriarkala teori*²⁵³, är således en annan tänkbar förklaring till denna snedvridning av manliga representanter i diverse yrkesgrupper och roller, då delar av mitt resultat ovan kan kopplas till bland annat den maktförlust, och utestängande/segregerande effekt som av det offentliga patriarkatet tillhandahålls.

(3) En tredje möjlig teoretisk förklaringsmodell kan man hitta i Pierre Bourdieus tanke om det *symboliska våldet*²⁵⁴. Anledningen till att det ser ut som det gör, skulle således kunna vara för att kvinnor utsätts för detta våld - som omärkligt placerar dem under männen i yrkeskategorier där de istället, i egenskap av majoritet, skulle hamna överst i rangordning vad gällande vem man intervjuar.

7.6 Resultat Tidningar:

7.6.1 Veckornas karaktär:

Under de två veckor som jag studerat reportage från dels GT, och dels GP, så är det några inslag, eller teman, som har varit återkommande och som getts ett betydande stort utrymme i tidningarna. För att enklare förstå vilka inslag som varit intressanta och vad som i stort har förmedlats till allmänheten, kommer jag att mycket kort precisera vad jag kallar för veckornas karaktär i noterna nedan, både vad gällande GT²⁵⁵ och GP²⁵⁶.

7.6.2 Analys av tidningspersonal:

7.6.2.1 GT

Om man först tar sig en titt på de reportrar som under 14 dagar skrivit artiklar för GT, så ser man att representationen av kön är relativt ojämn. 535 artiklar skrevs av män, vilket utgjorde 70,2 procent av det totala antalet artiklar på 762 stycken. 22,2 procent av artiklarna (169 stycken) skrevs av kvinnor. Antalet lika, det vill säga där både (minst) en man och en kvinna varit med och författat artikeln, uppgick till 38 stycken (5 procent). Den allra minst gruppen utgjorde av de artiklar som inte skrivits av någon speciell person, utan exempelvis hämtat information från TT/AFP eller någon annan nyhetsbyrå. Endast 2,6 procent av artiklarna kom från denna grupp.

²⁵³ Se teoriavsnittet för mer genomgående förklaring

²⁵⁴ Se teoriavsnitt för vidare, mer djupgående, information

²⁵⁵ 9.2.1.1 GT

GT:s två veckor dominerades av i stort sett fem olika huvudteman:

(1) *Mordet på Jelena*: Mordet på aupair flickan Jelena, 20 år rönt stor uppmärksamhet i GT. Flera heluppslag behandlade mordet. Även det efterföljande gripandet fick stort utrymme.

(2) *Kidnappning*: Kidnappningen av den 60-åriga mannen vid Vättlefjäll, Göteborg har också varit dominerande i diverse reportage under veckan.

(3) *Helikopterolycka*: Den svåra helikopterolycka som skedde i samband med en militärovnig, där bland annat en person omkom, fick även det stort genombrott i sändningarna.

(4) *Fadde och Linda*: Dokusåpakändisen Lindas (känd från Bigh-Brother) pojkvän hamnar inför rätta och Linda tröstar sig med botox- injektioner. Någonting som får ett stort mediegenomslag.

(5) *Talang 2007*: Det nya underhållningsprogrammet på TV4, fredagskvällar klockan 20 fick stor uppmärksamhet under veckorna. Programmet både rosades och risades.

²⁵⁶ 9.2.1.2 GP

GP är den tidning som tydligast inte har någon karaktär. Här rapporteras det om allt och ingenting, i ungefär samma utsträckning. Naturligtvis behandlas fallet om Jelena, helikopterolyckan samt kidnappningen, men sett till alla de veckor som studerats är karaktäriseringen av veckorna inte alls lika markans som hos exempelvis GT ovan.

Tabell 12: Reportrar GT, fördelade på kön, i antal och procent

Roll	Man		Kvinna		Lika		GP/TT/AFP	
	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)
Reporter	535	70,2	169	22,2	38	5,0	20	2,6

7.6.2.2 GP

Tar man sig en titt på resultatet av granskningen av reportrar från Göteborgs Posten så ser man att av totalt 990 artiklar författade, var 523 stycken (52,8 procent) författade av en man, mot 314 (31,7 procent) av en kvinna. 16 stycken (1,6 procent, och den minsta studerade gruppen) hamnade i gruppen lika. 13,9 procent, totalt 137 artiklar, kunde härröras till GP/TT/AFP.

Tabell 13: Reportrar GP, fördelade på kön, i antal och procent

Roll	Man		Kvinna		Lika		GP/TT/AFP	
	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)	Antal	Procent (%)
Reporter	523	52,8	314	31,7	16	1,6	137	13,9

7.6.3 Jämförelse GT och GP

Jämför man då de båda tidningarna²⁵⁷, så märker man att fördelningen mellan könen är relativt lika. Hos båda tidningarna hamnar män i ganska överhängande majoritet, även om själva procentsatsen skiljer sig åt något mellan tidningarna. GT är den tidningen med störst övervikt av män, sett till procenten, vilket medför att den procentuella fördelningen hos GP generellt sett över alla kategorier är betydligt jämnare.

Den enda skillnaden i materialet mellan de två tidningarna går att hitta på en punkt:

- (1) Det skiljer sig vad gällande vilken av grupperna som är den tredje största. Hos GT är det kategorin ”lika”, med 38 artiklar och 5 procent, och hos GP är det istället GP/TT/AFP med 13,9 procent.

Vad detta beror på kan man spekulera i, men en tänkbar förklaring kan vara att GP som sådan är en något större tidning²⁵⁸, och således har ett större behov av att använda sig av källor och material från nyhetsbyråerna.

7.6.4 Jämförelse tidigare forskning

Vad gällande hur mitt material står sig i ett större perspektiv, kan det vara väsentligt att se på liknande gjord forskning. För detta ändamål kan man studera The Global Media Monitoring Projekt (GMMP), som är en stor internationell och global undersökning av kön och media som hanterar en ansevärt stor mängd material på en rad olika områden kopplade till kön/jämställdhet/media. Den första undersökningen gjordes 1995, och den tredje undersökningen utfördes så sent som 2005. Undersökningen inkluderar 76 länder, och kodning av 13,000 nyhetsreportage i både television, radio och tidningar²⁵⁹. På grund av detta omfattande material är studien en relativt god referens. Statistiken visar att av alla de nyhetsartiklar som studerades i tidningar, utgjorde endast 29 procent av reportrarna kvinnor²⁶⁰.

Relaterat till mitt material, som dock är avsevärt mindre, ser man att mitt resultat är relativt samstämmigt. Varken GT eller GP visar på någon förändring i sammanhanget, utan det är relativt

²⁵⁷ Notera att det är två tidningar mindre studerade för GP, men eftersom artikelmängden som sådan är så pass jämna 990 stycken GP och 762 GT, borde påverkan inte vara så pass stor att en jämförelse inte är tillämplig.

²⁵⁸ Sett inte minst till den grafiska utformningen. Större format. Fler delar

²⁵⁹ Se Internetsida: ”övrigt 14”

²⁶⁰ Se Internetsida: ”övrigt 14”

låg representation av kvinnor som reportrar i tidningarna. I sammanhanget tycks GP med sina 31,7 procent, ligga bättre till än GT med sina 22,2, men resultatet är på intet sätt så pass övertygande i relation till den internationella forskningen att man kan påstå att GP går i bräsch för en förändring inom området. Snarare verkar det som om, utan att man drar för stora växlar på det, som att både GP och GT befäster den tidigare uppfattningen om en ojämlig till viss del statistisk representation av könen, och det visas inga riktiga tecken på att det skulle brytas.

7.6.5 Egna reflektioner

Som tidigare internationell forskning visar, tycks det som att representationen av kön är relativt statistisk. Varken GP eller GT tycks ha en representation som skiljer sig från detta. Detta trots att det skulle kunna vara annorlunda. Svenska Journalistförbundet (SJF), har cirka 18 000 medlemmar, varav ca 6300 arbetar inom området tidningar. Av det totala antalet är omkring 9500 män, och 8600 kvinnor²⁶¹. Det faktiska antalet i procent blir 53 procent män, mot 47 procent kvinnor. Logiskt sett borde rimligtvis åtminstone då (om man använder samma procentsats) 2961 av alla de som jobbar inom tidningar vara kvinnor. Att i sammanhanget endast 31,7 (GP) samt 22,2 procent (GT) de facto utövar sitt yrke blir då något förvånande.

7.6.6 En teoretiskt möjlig förklaring

Anledningen till att män blir förvalda trots att det är i minoritet skulle kunna förklaras med åtminstone två olika teorier:

(1) Denna selektion av män framför kvinnor vad gällande vem som är reporter skulle kunna förklaras med tanken om *det manliga nyhetsrummet*²⁶², där trots att kvinnor de facto åtminstone skulle ha kunnat vara representerade 50/50, inte är det.

I och med att nyhetsrummet till stor del tycks vara manligt (se: Hur ser den könsliga representationen ut i reportaget i sin helhet ut) verkar det som att detta speglar av sig i att även manliga reportrar ges företräde

(2) En annan möjlig teoretisk förklaring ligger i att det ser ut som det gör för att kvinnor utsätts för en patriarkal handling. Att systematiskt välja bort kvinnor, det, skulle här kunna vara ett bevis för att en viss mån patriarkal föreställning råder och genomsyrar även tidningarnas värld. *Sylvia Walbys patriarkala teori*²⁶³, med fokus på främst den offentliga delen av patriarkatet med sina verksamma utestängande/segregerande effekter är således en annan tänkbar förklaring till denna snedvridning av manliga reportrar.

7.7 Hur ser den könsliga representationen ut i artiklarna i sin helhet ut

7.7.1 GT

Ser man till den könsliga representationen rent allmän, så ser man att GT visar på en majoritet av män även här. 446 artiklar var mansdominerade, eller hade en övervikt av män, mot endast 120 kvinnliga. I sammandraget hamnar gruppen ”lika” till och med före kvinnorna, med sina 122 artiklar. Den minsta gruppen utgörs av ej tillämpbara artiklar, som endast utgörs av 73 stycken. Ser man till antalet spaltmeter skiljer det sig ganska stort. 11 285 centimeter upptogs av män, mot betydligt mindre 3 261,5 cm för kvinnor.

²⁶¹ Se Internetsida: ”övrigt 15”

²⁶² För mer genomgående förklaring, titta i teoriavsnittet.

²⁶³ Se teoriavsnittet för mer genomgående förklaring

Tabell 14: Artiklar GT, i antal och spaltmeter (cm) fördelade på (könsliga) kategorier

	Antal	Spaltmeter (cm)
Man	446	11 285
Kvinna	120	3261,5
Lika	122	3356
Ej tillämbart	73	2183
Totalt	761	20 086

7.7.2 GP

Även GP visar på en stor representation av män i sina artiklar med 503 av totalt 986 artiklar med övervikt för män. Totalt 12 901,5 centimeter under dessa studerade dagarna²⁶⁴ vigdes åt artiklar med manlig övervikt. På andra plats kom ”lika”, med 5993, 5 centimeter fördelat på 197 artiklar. På tredjeplats hittar man de artiklarna med övervikt för kvinnor, 176 stycken (4037,5 centimeter).

Tabell 15: Artiklar GP, i antal och spaltmeter (cm) fördelade på (könsliga) kategorier

	Antal	Spaltmeter (cm)
Man	503	12901,5
Kvinna	176	4037,5
Lika	197	5993,5
Ej tillämbart	110	2475
Totalt	986	25407,5

7.7.3 Jämförelse GT och GP

Jämför man då de båda tabellerna så är resultatet som sådant i huvudsak överensstämmande. Den enda egentliga skillnaden, som inte kan härröras till den direkta skillnaden i artikelantal, är att (1) ej tillämbart som kategori rent procentuellt sett är större hos GP än hos GT. Detta kan i sig dock förklaras med det som redan påvisats ovan: nämligen det att det verkar som att GP i större utsträckning använder sig av nyhetsbyråer för delar av sin nyhetsbevakning²⁶⁵.

7.7.4 Jämförelse tidigare forskning

Då jämförande data alltid verkar för att placera in sin egen studie i ett större sammanhang, vill jag bara kort uppehålla mig vid en studie författad av Abrahamsson och Waara (2005), vid namn ”Många manliga män - en studie om hur kvinnor och män skildras i norrbottnisk massmedia”. Till utformningen är denna studie relativt lika min, och även antalet artiklar är relativt lika²⁶⁶. Vad man kan notera är att den studie har något fler manliga artiklar än vad min egen studie, har som ligger något lägre rent antalsmässigt. Ser man till antalet meter som getts åt de olika grupperna, så har antalet män i den norrbottniska studien fått 192 meter, att jämföras med 129 (GT) och 112 (GP). Kvinnorna fick 47 meter, och i min studie 40 (GT) samt 32 (GP)²⁶⁷. Slutsatsen blir således att mitt material knappast avviker från tidigare gjord forskning²⁶⁸.

²⁶⁴ Notera att det är inte 14 dagar, utan 12 på grund av bortfall.

²⁶⁵ Oftast den utländska delen

²⁶⁶ Se tidigare forskning, exempelvis Waara, 2005. Notera att Waara dock inte använder sig av kategorin TT/AFP.

²⁶⁷ Waara, 2005

²⁶⁸ Notera att man dock får ta hänsyn till utformning samt material

7.7.5 Egna reflektioner

Vad gällande egna reflektioner, så kan jag även här medge att resultatet inte ses som särskilt förvånande. Dels har tidigare forskning (se ovan) påvisat samma sak, och dels såg representationen av kön likadan ut om man ser till det resultat jag fick för både Västnytt och TV4 Göteborg.

När nu både tidningar och televisionen studerats, och vad gällande artiklar/reportage i sin helhet påvisat liknande tendenser, är det bara att konstatera att baserat på min forskning, tycks det som att män ständigt är överrepresenterade framför kvinnor – oavsett form av mediekanal²⁶⁹.

7.7.6 En teoretiskt möjlig förklaring

Då resultatet ovan överensstämmer med liknande tendenser från Västnytt och TV4 Göteborg, tordes en eventuell förklaring vara liknande. Som tidigare konstaterats ovan, se en möjlig teoretisk förklaring under Västnytt/TV4 Göteborg skulle en förklaring kunna ha hittats i tanken om det manliga nyhetsrummet. Men då jag redan närmare gått in på det området, dels ovan, men också än mer noggrant i min teoretiska del, besparar jag mig vidare upprepningar och hänvisar till dessa stycken ovan som komplement.

7.8 Inom vilken kategori hamnar reportaget/Vad är reportagets huvudsakliga innehåll:

För att förstå hur representationen av kön ser ut i tidningarna är det intressant att studera även hur själva innehållet i reportagen som visas ser ut här. Resultatet av min studie visar på att det finns en noterbar skillnad i vilka sammanhang och i vilka sorts reportage män och kvinnor förekommer även vad gällande tidningar.

7.8.1 GT

	Man		Kvinna		Lika		Ej tillämpbar		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Artist/Kändis/Kunglighet	34	52,3	14	21,5	17	26,2	0	0,0	65	100
Brott/Olycka	87	66,0	18	13,6	22	16,6	5	3,8	132	100
Ekonomi/Avtal	5	29,5	1	5,9	8	47	3	17,6	17	100
Fiske/Djur/Natur/Väder	3	25,0	3	25,0	5	41,7	1	8,3	12	100
Företag/Styrelse	3	50,0	2	33,3	1	16,7	0	0,0	6	100
Hemmet/Hus/Fastighet/Bygg	8	61,5	1	7,7	2	15,4	2	15,4	13	100
Hälsa/Motion/Alkohol	3	75,0	1	25,0	0	0,0	0	0,0	4	100
Kultur/balet teater/poesi/lyrik/blogg/böcker	16	43,3	7	18,9	9	24,3	5	13,5	37	100
Mode	2	33,3	3	50,0	0	0,0	1	16,7	6	100
Musik/konsert/film/festival/TV/cirkus	45	47,9	16	17,0	19	20,2	14	14,9	94	100
Politik	14	37,9	5	13,5	10	27,0	8	21,6	37	100
Relation/Individ/Barn/Familj	2	11,1	5	27,8	9	50,0	2	11,1	18	100
Religion/Integration	2	22,2	2	22,2	3	33,3	2	22,2	9	100
Resa/Turism	1	12,5	4	50,0	1	12,5	2	25,0	8	100
Skola/Utbildning	0	0,0	1	33,3	0	0,0	2	66,7	3	100
Sport ²⁷⁰	209	81,3	19	7,4	12	4,6	17	6,7	257	100
Sjukdom/Sjukhus/Behandlingshem	10	43,5	8	34,8	4	17,4	1	4,3	23	100
Transport	0	0,0	2	40,0	1	20,0	2	40,0	5	100
Övrigt ²⁷¹	0	0,0	4	33,3	3	25,0	5	41,7	12	100

Tabell 16: Fördelning av Artiklar GT: s intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent

Som tabellen ovan visar har ett antal olika innehållskategorier florerat i tidningarna under dessa 14 dagar som studerats. För GT: s del har det resulterat i 19 olika kategorier.

²⁶⁹ Notera dock att jag inte kan uttala mig om radio eftersom det inte studerats här

²⁷⁰ Inkluderar även: Fotboll, basket, ishockey, handboll, hästar, orientering, trav, motorsport, spel

²⁷¹ Inkluderar även: Jobb, Mat och Dator/IT

Notera att det är en viss snedfördelning mellan kategorierna ovan. Vissa kategorier, som exempelvis ”brott/olycka” och ”sport”, är betydligt större än exempelvis ”hälsa/motion” och ”skola/utbildning”.

För det andra kan man notera att det är en relativt kraftig övervikt för män i flertalet av reportagen, på andra plats kommer inte sällan reportage med en representation av ”lika”, och därefter kommer de reportage med övervikt av kvinnor.

Då tabellen ovan vid en första anblick kan ses som något rörig, vill jag genom att konstruera topplistor över de mest förekommande intresseområdena i fördelat på respektive kön, förenkla analysen och läsningen av materialet. Notera att listorna baseras på de reportagen med övervikt man/kvinna, räknat i procent och presenteras från det område med högst representation (flest antal reportage) till, i fallande ordning, de med lägst.

Topplista män:

Sport
Hälsa/Motion/Alkohol
Brott/olycka
Hemmet/hus/bygg/fastighet
Artist/kändis
Företag/styrelse
Musik/konsert/film
Sjukdom/Sjukhus
Kultur/Balet/Bok/Poesi
Politik
Mode
Ekonomi/Avtal
Fiske/djur/natur
Religion/Integration
Resa/Turism
Relation/Individ

Skola/utbildning
Transport
Övrigt

Topplista Kvinnor:

Resa/Turism
Mode
Transport
Sjukdom/Sjukhus
Övrigt
Skola/utbildning
Företag/utbildning
Relation/Individ
Fiske/Djur/Natur
Hälsa/Motion/Alkohol
Religion/Integration
Artist/Kändis
Kultur/Balet/Bok/Poesi
Musik/Film
Brott/Olycka
Politik
Hem/Hus/Fastighet/Bygg
Sport
Ekonomi

Högst upp på den manliga listan hamnar intresseområdet ”sport”, med totalt 209 reportage. Det gör den kategorin den överlägset största, och också den med mest övervikt av män, sett till procenten som noterades till 81,3. Två på listan med 75 procent hamnade ”hälsa/motion/alkohol”, men notera att den gruppen till antalet inte är särskilt stor och fördelningen rent procentuellt sett bör tas med en nypa salt²⁷².

På tredjeplats hamnade kategorin ”brott/olycka”, med 66 procent män och ett faktiskt antal av 87 artiklar. Utan att gå igenom resterande placeringar (då de är väl synliga ovan) kan man bara konstatera att de kategorier som hade 0 procent representation av män var ”skola/utbildning”, ”transport” samt ”övrigt”.

Vad gällande den kvinnliga listan ligger kategorin ”resa/turism” i topp med 50 procent representation av kvinnor. Förstaplatsen delas med ”mode” på samma procenttal. Högt upp på listan kommer också ”transport” med 40 procent av kvinnor, och följs av ”sjukdom/sjukhus” på 34,8. I botten hamnar ”sport” och ”ekonomi” på 7,4 respektive 5,9 procent.

7.8.2 GP

Ser man till statistiken från GP så är det värt att notera att statistiken som sådan berör två tidningar mindre än GT²⁷³. Sett till i stort tabellen så ser man att det är relativt jämnt mellan kategorierna här, med flertalet lite större kategorier som exempelvis ”brott/säkerhet” och ”musik/konsert”.

²⁷² Jag vill dock inte placera in den i ”övrigt”

²⁷³ Detta på grund av bortfall

	Man		Kvinna		Lika		Ej tillämpbar		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Brott/säkerhet	76	61,3	13	10,5	26	21	9	7,2	124	100
Ekonomi/avtal/aktier	27	42,9	8	12,7	16	25,4	12	19	63	100
Fiske/djur/natur/väder/fritid	16	41	10	25,6	5	12,8	8	20,6	39	100
Företag/styrelse	18	53	6	17,6	8	23,5	2	5,9	34	100
Hemmet/hus/fastighet/.bygg	6	27,3	3	13,6	8	36,4	5	22,7	22	100
Historia	2	28,6	1	14,3	3	42,8	1	14,3	7	100
Hälsa	4	66,6	1	16,7	1	16,7	0	0	6	100
Jobb	13	44,8	6	20,7	7	24,1	3	10,4	29	100
Kultur/balet teater/poesi/lyrik/blogg/böcker	37	47,5	17	22	20	25,5	4	5	78	100
Mat/dryck	1	7,7	2	15,4	2	15,4	8	61,5	13	100
Mode/Konsumtion	1	7,7	5	38,5	3	23	4	30,8	13	100
Musik/konsert/film/festival/TV/cirkus	55	50,5	27	24,8	20	18,3	7	6,4	109	100
Personligt	6	37,5	7	43,7	1	6,3	2	12,5	16	100
Politik	48	53	4	4,4	33	36	6	6,6	91	100
Relation/barn/individ/familj	3	16,7	6	33,3	9	50	0	0	18	100
Religion/integration	2	33,3	0	0	2	33,3	2	33,4	6	100
Resa/turism	2	40	3	60	0	0	0	0	5	100
Sjukdom/sjukhus/behandlingshem	14	37,8	10	27	11	29,7	2	5,5	37	100
Skola/Utbildning	5	22,7	5	22,7	9	40,9	3	13,7	22	100
Sport ²⁷⁴ & fritid	127	75	21	12,5	20	11,9	1	0,6	169	100
Teknik/vetenskap	5	35,7	0	0	1	7,1	8	57,2	14	100
Transport/fordon	17	68	1	4	2	8	5	20	25	100
Övrigt ²⁷⁵	12	46,2	6	23	4	15,4	4	15,4	26	100

Tabell 17: Fördelning av Artiklar GP: s intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent

Vad gällande topplistorna gör GP så ser dom ut som följer:

Topplista man:

Sport & fritid
Transport/fordon
Hälsa
Brott/säkerhet
Företag/styrelse
Politik
Musik/konsert/film/
Kultur/balet teater
Övrigt
Jobb
Ekonomi/avtal/aktier
Fiske/djur/natur/
Resa/turism
Sjukdom/sjukhus
Personligt
Teknik/vetenskap
Religion/integration
Historia
Hemmet/hus/fastighet
Skola/utbildning
Relation/barn/individ/familj
Mat/dryck
Mode/konsumtion

Topplista kvinna:

Resa/turism
Personligt
Mode/konsumtion
Relation/barn/individ
Sjukdom/sjukhus
Fiske/djur/natur
Musik/konsert
Övrigt
Skola/utbildning
Kultur/balet
Jobb
Företag/styrelse
Hälsa
Mat/dryck
Historia
Hemmet/hus/fastighet
Ekonomi/avtal
Sport/fritid
Brott/säkerhet
Politik
Transport/fordon

Teknik/vetenskap
Religion/integration

Ser man till den manliga listan hamnade ”sport/fritid” i topp med 75 procent män i övervikt. 127 reportage tillskrevs denna kategori. Två på listan hamnade ”transport och fordon” med 68 procent, tätt följt av ”hälsa” på 66,6 samt ”brott/säkerhet” på 61,3.

²⁷⁴ Häri ligger även: Fotboll, basket, ishockey, handboll,, hästar, orientering, trav, motorsport, spel

²⁷⁵ Häri ligger även: Artist/kändis/Kungligheter, Namn/identitet/ Evenemang /Energi/ Socialt skyddsnät, samt Invandring

I botten hamnade ”mat/dryck” samt ”mode”, men ingen av dem hade en representation på noll män, utan alla klarade sig över femprocentsspärren.

Ser man till den kvinnliga listan så hamnar ”resa och turism” i topp med 60 procent av reportagen med övervikt av kvinnor. Två på listan hamnar ”personligt” med 43,7 procent och på tredjeplatsen hittar man ”mode och konsumtion” (38,5). Långt ner på listan hamnar ”brott och säkerhet” (10,5 procent) samt ”politik” (4,4 procent). Noll procent representation av kvinnor fick områdena om ”teknik och vetenskap” samt ”religion och integration”.

7.8.3 Jämförelse GT och GP

Den manliga listan hos både GP och GT ser relativt likadana ut med sport, brott och hälsa i topp. Den kvinnliga listan ser också relativt lika ut, men skiljer sig åt då GP har en tydligare tendens av kvinnliga ämnen högt i topp, till skillnad från GT.

Det största skillnaden ligger således i:

(1) Antalet traditionellt ”kvinnliga”²⁷⁶ ämnen i topp.

7.8.4 Jämförelse tidigare forskning

Eftersom det är tidningar som studeras, och inte televisionen är det uteslutet att jämföra här med Edström, 2006. Däremot fungerar en studie av Abrahamsson och Waara (2005) utmärkt för en jämförelse. Notera dock att det är mycket svårt att göra en jämförelse rakt av, eftersom både metod och kategorisering kan skilja sig åt, men som sagt – för att placera in min studie i ett större sammanhang fungerar det förhållandevis bra.

Studien heter ”Många manliga män – en studie om hur kvinnor och män skildras i norrbottnisk massmedia” och resultatet av den undersökningen visar på att vad gällande de nyckelord²⁷⁷ som förekom mest i artiklarna/reportagen som studerades hamnade ”ledare/chef”, ”sport/idrott”, ”polis/brott/hot”, samt ”kultur/konst” på topp fyra på den manliga listan²⁷⁸.

Detta kan sättas i jämförelse med mitt eget material, där GT uppvisade i stort sett liknande tendenser – både sport och brott fanns med i toppen. Även Företag/styrelse fanns där (kan ses som bäst motsvarande ”ledare/chef”), men det som skilde sig åt var kultur och konst som hos GT hamnade mycket längre ner. Hos GP var det i stort sett samma resultat, som GT där även här kultur hamnade en bit efter.

Hos Abrahamsson och Waara var ”skola”, ”kultur/konst”, ”kvinna/flicka”, samt ”polis/brott/hott” topp fyra på den kvinnliga listan. En jämförelse visar att ingen av dessa kategorier ligger i topp på min lista baserat på GT. Skola och utbildning kommer först på sjätte plats. Hos GP var ”skola/utbildning” den kategorin närmast, men även den hamnade långt ner på listan. Allra längst ner hamnade ”brott/säkerhet” som mer tillhörde den nedre halvan än en absoluta toppen.

Vad betyder då detta? Jämförelsen²⁷⁹ visar att det finns vissa delar som stämmer bra överens mellan Abrahamsson, Waara och mitt material, men det visar också att det finns en del skillnader, på diverse områden. Huruvida detta är slump eller någon form av förskjutning i rapporteringen går bara att spekulera i, och det krävs än mer forskning för att säkerställa vad som i sammanhanget är riktigt.

7.8.5 Egna reflektioner

Ser man till den manliga topplistan hos både GP och GT så hamnar nämligen, återigen, många av de reportage som klassas som typiskt manliga i topp. Det enda förvånande är att artist/kändis hamnar så pass långt upp som en fjärdeplats med sina 52,3 procent män på listan hos GT. Att ”transport” hamnade så långt ner på den listan är också något förvånande, eftersom det enligt

²⁷⁶ Exempelvis Waara, 2005

²⁷⁷ Att jämföra med mina kategorier

²⁷⁸ Waara, 2005

²⁷⁹ I den mån man nu kan prata om en jämförelse

tidigare forskning är relativt mansdominerad. Listan från GP visar på samma tendens med ”manliga” kategorier i topp, och de lite mer kvinnliga i botten.

Den kvinnliga listan däremot skiljer sig markant från tidigare eftersom här hamnar de ”kvinnliga” kategorierna i topp, medan de manliga hamnar längre ner. Vad det beror på är svårt att svara på, men det är värt att reflektera över huruvida det kanske kan bero på tidningarnas utformning eller inte.

7.8. 6 En teoretiskt möjlig förklaring

Den kvinnliga listan hos GP visar på att många traditionellt kvinnliga områden hamnar i topp, tillskillnad från de andra listorna som inte uppvisade denna tendens. Därför stannar jag kvar ett tag vid just denna lista och fråga mig själv: Vad kan det bero på? En tänkbar förklaring kan vara att GP som sådant omedveten följer den traditionella tanken om att kvinnor till stor del skall syfta med mjuka nyheter (se ”soft journalism”) och att när man behandlar sådana reportage (ex. personliga intervjuer, eller mode) är det lätt att en kvinna får fokus på sig. Även om min studie inte visar på om det är en man eller kvinna som genomfört studien kan man ändå koppla förekomsten av kvinnliga ämnen så pass högt upp – som ett tecken på att det i bakhuvudet kanske ligger en sådan tanke. Således kan tanken om kvinnor kopplat till soft journalism vara en teori att börja med om man närmare vill studera fenomenet.

8. Slutsatser

Vad kan man då dra för slutsatser av min studie?

Svaret är att det är svårt att dra några säkra. Missförstå mig inte nu, det går att baserat på statistiken *uttala* sig om representationen av kön – men för att verkligen kunna dra riktigt slutsatser krävs det också att man har en genomgående förklaringsmodell till fenomenet beskrivet.

De teorier som jag i varje analysavsnitt försökt att framhäva, är teorier som skulle kunna vara en förklaring. Men i enighet med min problemformulering ämnar jag inte utveckla dessa då min studie främst är deskriptiv, utan i stället överlåter jag det till vidare forskning²⁸⁰. Däremot kändes det väsentligt att ändå presentera studierna, dels för att återkoppla till de tidigare studier på området då dessa teorier varit väsentliga²⁸¹ – och dels för att återknyta till min egen teoretiska del.

Vad jag har kommit fram till i min studie; utan att dra några direkta slutsatser utan enbart sammanfatta mitt resultat är att:

- A) Huvuddelen av mitt resultat under punkterna analys av reportrar (tidningar) samt analys av tv-personal (TV) ligger i linje med tidigare gjord forskning vad gäller representationen av kön. Min lokala studie av Göteborg visar sig således ha någorlunda likheter med annat mer nationellt (och internationellt) material. Göteborg som region avviker således inte från genomsnittet, mer än på vissa enskilda punkter (se nedan).
- B) På vissa punkter skiljer sig dock mina resultat åt, och det är främst vad gällande intresseområden för kvinnor där delar av mitt material på vissa punkter varit tvärtomstående tidigare forskning. Huruvida detta beror på någon förskjutning i intresseområden på senare år²⁸² eller om det beror på slump låter jag vara osagt, men konstaterar att mer forskning behövs på området.
- C) Män överlag är i kraftig övervikt oavsett om du studerar televisionen eller tidningar, både vad gällande huvudinnehåll i artiklar överlag, som reportrar eller som intervjupersoner – detta trots att verkligheten på vissa håll ser något annorlunda ut.

²⁸⁰ Dock anser jag att mina teorier i relation till (ev.) fortsatt forskning kan vara en bra ingångspunkt

²⁸¹ Exempelvis Waara, 2005 Edström, 2006

²⁸² De andra studierna på området, exempelvis Waara, 2005 och Edström, 2006 är något äldre, vilket skulle kunna förklara att sådan (ev.) förflyttning inte uppmärksammat

- D) Den punkt där kvinnor är i majoritet (främst inom televisionen) är nyhetspresentatör²⁸³, vilket tydligt bryter av mot ett annars mansdominerat nyhetsrum.
- E) I min studie har jag avstått från att jämföra de olika medierna (tidningar med televisionen), men en snabb titt visar på att det överlag, vad gällande representationen av kön, ser hyfsat lika ut.
- F) Skillnaden mellan SVT och TV4 är relativt liten, trots kanalernas specifika utformning. Det verkar som om själva utformningen i sig varken minskar eller ökar den lutande representationen av kön totalt sett. Skillnaden mellan GT och GP, har inte heller visat någon som helst skillnad i materialet, även om man kanske i en större studie kan hitta sådana likheter.

9. Fortsatt forskning

Som nyligen påvisats ovan krävs det mer forskning på området för att kunna belysa och fördjupa andra delar av problemet. En tänkbar studie skulle kunna vara att jämföra de olika medierna på ett mer djupgående sätt. En annan tänkbar studie är att inkludera både etnicitet och ålder, samt om möjligt även klass, i en mer djupgående analys. Ett tredje förslag kan vara att fokusera på delar av mitt material, fördjupa det, och tillämpa en mer sociologisk frågeställning inriktad på vissa centrala delar och komponenter.

Till sist, som ett fjärde förslag, kan genus tillämpas på så sätt att man studerar vad kvinnor/män som rapporterar om. Finns det någon skillnad beroende på journalistens kön och vad man rapporterar om?

²⁸³ Notera även en liten tendens till övervikt i kategorin ”Meteorologer”

Bilaga 1:

Tabell 18: Sammanfattning av de attribut som tillskrivs man/män och kvinna/kvinnor i media.

Kvinna	Man
Ge liv	Ta liv
Svag/Svaghet	Stark/Styrka
Passiv	Aktiv
Psykisk/Social -	Fysisk -
Aggression	Aggression
Offer	Förövare
Kropp/Sex	Makt
Tillmötesgående	Handlingskraftig
Tillgängliga	Dominerande
Utåtriktat	Inåtvänd
Omtanke	Aktion
Mildhet	Prestation
Omvårdande	Beslutsfattande
Smal	Framåtanda
Vacker	Kompetent

**Tabellen bygger på en sammanställning av flertalet böcker och artiklar (Abrahamsson, Waara 2005)*

Tabellförteckning:

Sida 11: Tabell 1: *Shannons och Weavers kommunikationsmodell*

Sida 12: Tabell 2: *Lasswells kommunikationsmodell*

Sida 26: Tabell 3: *TV-personal Västnytt, fördelade på kön, i antal och procent*

Sida 26: Tabell 4: *TV-personal TV4 Göteborg, fördelade på kön, i antal och procent*

Sida 27: Tabell 5: *Jämförelse andel nyhetspresentatörer i procent mellan Västnytt/TV4 Göteborg/ GMMP*

Sida 28: Tabell 6: *Reportage Västnytt, i antal och procent fördelade på (könsliga) kategorier*

Sida 29: Tabell 7: *Reportage TV 4 Göteborg, i antal och procent fördelade på (könsliga) kategorier*

Sida 31: Tabell 8: *Fördelning av Västnyttreportagens intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*

Sida 32: Tabell 9: *Fördelning av TV4 Göteborgsreportagens intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*

Sida 35: Tabell 10: *Fördelning av Västnytt intervjupersoners roller, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*

Sida 37: Tabell 11: *Fördelning av TV4 Göteborgs intervjupersoners roller, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*

Sida 41: Tabell 12: *Reportrar GT, fördelade på kön, i antal och procent*

Sida 41: Tabell 13: *Reportrar GP, fördelade på kön, i antal och procent*

Sida 43: Tabell 14: *Artiklar GT, i antal och spaltmeter (cm) fördelade på (könsliga) kategorier*

Sida 43: Tabell 15: *Artiklar GP, i antal och spaltmeter (cm) fördelade på (könsliga) kategorier*

Sida 44: Tabell 16: *Fördelning av Artiklar GTs intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*

Sida 46: Tabell 17: *Fördelning av Artiklar GPs intresseområden, uppdelat på (könsliga) kategorier i antal och procent*

Bilaga: Tabell 18: *Sammanfattning av de attribut som tillskrivs man/män och kvinna/kvinnor i media. bilaga*

REFERENSLISTA

Böcker:

- Andersen, H Kaspersen, L *Klassisk och modern samhällsteori*, Studentlitteratur :2003
- Bourdieu, P *Om Televisionen*”, Bokförlag Symposion: 1998
- Bourdieu P, *Den Manliga Dominansen*, Bokförlag Daidalos: 1999
- Chambers, D Steiner, L Fleming, C *Women and Journalism* Routledge :2004
- Edström, M *Tv –rummets eliter, föreställningar om kön och makt i fakta och fiktion*, Livérna AB: 2006
- Fiske, J *Kommunikationsteorier*, Centraltryckeriet: 1997
- Giddens, A *Sociologi* ,Studentlitteratur: 2003
- Jacobson, M Broman-Norrby, A *Allt är Möjligt - en handbok i mediekritik*, Göteborgs Länstryckeri: 2004
- Jarlbro, Gunilla *Medier, Genus och Makt*, Studentlitteratur : 2006
- Lander I, Pettersson T, Tiby E, *Feminiteter, Maskuliniteter och kriminalitet – genusperspektiv inom svensk kriminalitet*, Studentlitteratur: 2003
- Ross, K Byerly, C *Women and Media - International perspectives*, Blackwell Publishing Ltd: 2004
- Walby, S ”Patriarkatet som system och olika strukturer”
Jónasdóttir G, Björk G. (Red), *Teorier om patriarkatet*, Örebro: 2003
- Åquist, A. ”Svaga och starka strukturer – om patriarkatets teoretiska konstruktion” i
Jónasdóttir G, Björk G. (Red), *Teorier om patriarkatet*, Örebro: 2003

Rapporter:

- Abrahamsson, L Waara, P *Många manliga män - en studie om hur kvinnor och män skildras i norrbottensk massmedia* 2005
- Global Report 2005*, Global Media Monitoring Projekt (GMMP)
- Mediebarometern 2005
- SOU 1999:126
- Årsrapport från 2006, MMS

Internetsidor:

Expressen:

Expressen 1:

<http://www.expressen.se/omexpressen/1.55753>

Expressen 2:

http://annonswebb.expressen.se/index_info.html

Expressen 3:

http://annonswebb.expressen.se/index_manadsrapport.html

Expressen 4:

<http://www.expressen.se/>

Expressen 5:

<http://www.gt.se>

GP:

GP 1:

<http://ww.gp.se>

GP 2:

<http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=721&a=111705>

GP 3:

<http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=721&a=111644>

NE:

Ne 1:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=231565&i_sect_id=23156500&i_word=biologisk%20determinism&i_h_text=1&i_rphr=biologisk%20AND%20determinism

Ne 2:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=109196

Ne 3:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=228277&i_history=2
http://209.85.129.104/search?q=cache:T4snzxLUYjAJ:www.dis.uu.se/mkv/essays/Hela_uppsatser/2001/up2001_40Del1.pdf+lasswells+modell&hl=sv&ct=clnk&cd=3&gl=se

Ne 4:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=315197&i_word=stereotyp

Ne 5:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=181045&i_word=generalisering

Ne 6:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=217556&i_history=1

Ne 7:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O248069&i_word=morgontidning

Ne 8:

http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=234667&i_word=kv%e4llstidning

SCB :

SCB 1:

http://www.scb.se/templates/tableOrChart_____78315.asp

SCB 2:

http://www.scb.se/templates/Publikation_____197757.asp

SCB 3:

<http://www.scb.se/statistik/AM/AM0106/2000I02/AM52SM0201.pdf>

SVT:

SVT 1:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=34872>

SVT 2:

http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60291&a=755130&lid=puff_809874&lpos=extra_0

SVT 3:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60291&a=699467>

SVT 4:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60806&a=707567>

SVT 5:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60806&a=707564>

SVT 6:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60378&a=701112>

SVT 7:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60374>

SVT 8:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60299&a=699757>

SVT 9:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60395&a=704445>

SVT 10:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=t60806&a=707592>

SVT: 11

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60338&a=700480>

SVT 12:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=60807&a=707672>

SVT 13:

<http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=34859>

TV4:

TV4 1:

<http://www.tv4.se/omtv4>

TV 4 2:

<http://www.tv4.se/263619.html>

TV 4 3:

<http://tv4.se/342541.html>

TV4 4:

TV4 Press, Internetsida: <http://www.eyemag.se/core/showpage.php?PROJECTNR=1251&SITEID=df4d1>

TV4 5:

<http://www.tv4.se/260584.html>

Övrigt:

Övrigt 1:

<http://www.ub.gu.se/sok/dissdatabas/detaljvy.xml?id=6911>

Övrigt 2:

<http://www.studentlitteratur.se/o.o.i.s/247t4?artnr=31943-01>

Övrigt 3:

<http://www.bonnier.se/4097.aspx>

Övrigt 4:

<http://www.tu.se/tidningarna.atsp>

Övrigt 5:

http://www.svd.se/dynamiskt/kultur/did_14783408.asp

Övrigt 6:

<http://publish.uwo.ca/~dmann/btaudrillard1.htm>

Övrigt 7:

http://www.tcw.utwente.nl/theorieenoverzicht/Theory%20clusters/Mass%20Media/Agenda-Setting_Theory.doc/

Övrigt 8:

<http://journalism.utexas.edu/faculty/mcombsbio.html>

Övrigt 9:

http://www.soc.unitn.it/sus/membri_del_dipartimento/pagine_personali/delgrosso/personali/articoli%5Cagendasettingtotal.htm

Övrigt 10:

http://209.85.129.104/search?q=cache:T4snzxLUYjAJ:www.dis.uu.se/mkv/essays/Hela_uppsatser/2001/up2001_40Del1.pdf+lasswells+modell&hl=sv&ct=clnk&cd=3&gl=se

Övrigt 11:

http://www.nordicom.gu.se/?portal=mt&main=om_mediebarometer.php&menu=menu_sve&me=8&

Övrigt 12:

http://www.dagensmedia.se/mallar/dagensmedia_mall.asp?version=89462
<http://www.eyemag.se/core/showpage.php?PROJECTNR=1251&SITEID=df4d1>

Övrigt 13:

<http://alltomtidskrifter.se/undersokningar/2006/03/14/nya-mediebarometern-2005>

Övrigt 14:

http://www.whomakesthenews.org/who_makes_the_news/report_2005

Övrigt 15:

http://www.sjf.se/portal/page?_pageid=53.38376&_dad=portal&_schema=PORTAL